

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské sociální práce

**Příměstský letní tábor pro děti v pěstounské péči
ve věku 7–12 let v okrese Olomouc**

Bakalářská práce

Sociální práce s dětmi a mládeží

Autor: MUDr. Michaela Lepařová
Vedoucí práce: Mgr. Helena Pospíšilová, Ph.D.

Olomouc 2025

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne 13. 4. 2025

MUDr. Michaela Lepářová

Poděkování

Ráda bych poděkovala za veškerou ochotu, vstřícnost a vynaložené úsilí vedoucí práce Mgr. Heleně Pospíšilové, Ph.D., která mě provázela celým studiem od momentu podání přihlášky až po odevzdání bakalářské práce.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Pěstounská péče	8
1.1 Dlouhodobá pěstounská péče	8
1.2 Pěstounská péče na přechodnou dobu	10
1.3 Doprovázející organizace	10
1.4 Zakotvení problematiky pěstounské péče ve veřejně politických dokumentech	11
1.4.1 Zakotvení pěstounské péče v občanském zákoníku	11
1.4.2 Zakotvení pěstounské péče v zákonu o sociálně právní ochraně dětí	12
1.5 Etické hledisko a problematika pěstounské péče	14
1.6 Propojení tématu pěstounské péče se sociální politikou	15
1.6.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	16
1.6.2 Odměna pěstouna	16
1.6.3 Příspěvek při pěstounské péči	17
1.6.4 Příspěvek při převzetí dítěte	17
1.6.5 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla	17
2 Letní příměstské tábory a děti v pěstounské péči	18
2.1 Volnočasové aktivity	19
2.2 Propojení s teoriemi sociální práce	20
2.2.1 Existenciální teorie	20
2.2.2 Teorie vazby	21
2.2.3 Teorie sítí	22
2.2.4 Psychosociální přístup	22
2.2.5 Systemický přístup	23
2.3 Propojení s metodami a technikami sociální práce	23
2.3.1 Sociální práce se skupinou	24
2.3.2 Práce s dětmi a s rodinou	25
2.3.3 Hra	26
2.4 Identifikace problému, jeho příčin, důsledků a příležitostí	26
3 Praktická část práce – projekt	28
3.1 Analýza potřebnosti projektu	28

3.1.1 Příčiny problému a jeho dopady na cílovou skupinu a společnost.....	28
3.1.2 Přehled dat	28
3.1.3 Příklady řešení dané problematiky	29
3.1.4 Základní informace o cílové skupině.....	29
3.1.5 Analýza stakeholderů.....	30
3.1.6 Závěr analýzy potřebnosti.....	31
3.2 Cíle projektu	33
3.3 Cílová skupina	33
3.4 Klíčové aktivity	34
3.4.1 Klíčová aktivita č. 1 – příprava příměstského tábora	34
3.4.2 Klíčová aktivita č. 2 – realizace příměstského tábora	36
3.4.3 Klíčová aktivita č. 3 – evaluace	38
3.4.4 Klíčová aktivita č. 4 – zhodnocení evaluace a zakončení projektu	38
3.5 Indikátory splnění klíčových aktivit, výstupy a výsledky	38
3.6 Popis přidané hodnoty projektu	39
3.7 Management rizik	39
3.8 Harmonogram	40
3.9 Rozpočet	41
Závěr.....	43
Bibliografie.....	44
Anotace.....	49
Annotation	50
Seznam příloh.....	51
Přílohy	53

Seznam použitých zkratk

čl.	článek
novela ZSPOD	zákon č. 242/2024 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
odst.	odstavec
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Sb.	sbírky
ZSPOD	zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Úvod

Pěstounská péče je jedna z forem náhradní rodinné péče. Ocitají se v ní děti, o které se jejich rodiče nemohou nebo nechtějí starat. Pěstouni mohou být nezprostředkovaní, tedy především příbuzní dítěte, anebo zprostředkovaní prostřednictvím orgánu sociálně právní ochrany dětí. Od 1. 1. 2025 vyšel v účinnost zákon č. 242/2024 Sb., o sociálně právní ochraně dětí jako novela, která změnila znění zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí. Jednou z významných změn, které tato novela přinesla, je rozšíření podpory nezprostředkovaným pěstounům. Ti mohou nově uzavírat s doprovázející organizací dohodu o výkonu pěstounské péče stejně jako nezprostředkovaní pěstouni, z čehož jim vyplývají benefity. Mezi jednu z výhod, které vyplývají z uzavření této dohody patří zajištění celodenní respitní péče, do které patří, mimo jiné, příměstské tábory. Nabídka táborů, které by respektovaly specifické potřeby dětí v pěstounské péči, však nyní není dostatečná.

Stěžejním tématem bakalářské práce bude institut pěstounské péče a problematika s ní související. Na to bude plynule navazovat specifické téma praktické části bakalářské práce, čímž je projekt příměstského tábora pro děti v pěstounské péči ve věku 7–12 let v okrese Olomouc. Cílem teoretické části práce bude definovat institut pěstounské péče, představit jeho jednotlivé typy, zakotvit v legislativě a sociální politice, ozřejmit formální náležitosti pěstounské péče a nastínit etické hledisko. Dále bude cílem osvětlit problematiku letních příměstských táborů a volného času dětí v pěstounské péči a propojit ji s teoriemi a metodami sociální práce. Cílem praktické části práce bude co nejpodrobněji navrhnout realizovatelný projekt příměstského tábora, který by respektoval potřeby cílové skupiny.

V rámci realizace je projekt cílen na doprovázející organizace, které jej mohou samy uskutečnit. Případně, při realizaci jinou doprovázející organizací, mohou šířit povědomí o projektu u doprovázených rodin.

Práce bude rozdělena celkem do tří kapitol. Prvních dvě kapitoly se věnují teoretické části práce, poslední kapitola se věnuje všem aspektům praktické části, tedy kompletnímu projektu včetně podrobného popisu jednotlivých aktivit.

1 Pěstounská péče

Pěstounská péče je jedna z forem náhradní rodinné péče. Dle Sobotkové a Očenáškové (2013) je vhodná především pro děti, které nejsou právně volné, mají rizikovou anamnézu, nejistou prognózou, pro starší děti často s negativními předchozími zkušenostmi s ústavní péčí a sourozenecké skupiny. Zezulová (2012, s. 16) dodává, že je pěstounská péče určena také pro děti tělesně či psychicky handicapované a děti odlišného většinového etnika daného státu z důvodu, že jsou méně žádané v rámci osvojení. Dle Matějčka (1994, s. 21–22) patří mezi důvody, kvůli kterým dítě nemůže vyrůstat v biologické rodině, například úmrtí rodičů, jejich emigrace, vážné zdravotní důvody, popřípadě o potomka nemají zájem. Nejčastěji je však jejich péče neodpovídající. Macela a kol. (2019, s. 578) tvrdí, že charakteristickým znakem pěstounské péče by měla být její dočasnost. Závisí však na aktuálních podmínkách v konkrétní rodině.

1.1 Dlouhodobá pěstounská péče

Mezi typy pěstounské péče patří dlouhodobá pěstounská péče a pěstounská péče na přechodnou dobu. V rámci dlouhodobé pěstounské péče se dále rozlišuje pěstounská péče zprostředkovaná a nezprostředkovaná.

Při zprostředkované pěstounské péči je pro konkrétní dítě vybrán co nejvhodnější pěstoun z databáze prostřednictvím sociálního pracovníka z orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“). Aby byl potenciální pěstoun do této databáze zařazen, musí projít jistým procesem. Tento proces začíná podáním žádosti o zařazení do evidence žadatelů vhodných stát se pěstouny společně s přílohami zahrnující doklad o státním občanství, výpis z evidence rejstříků trestů, výpis ze zdravotnické dokumentace a informace o socio-ekonomických poměrech. Po jejím zpracování následuje tzv. odborné posouzení. V rámci procesu jsou brány v potaz názory ostatních členů domácnosti žadatele včetně jeho dětí. Po absolvování úvodních kroků nastává čas k absolvování kurzu odborné přípravy. Kurzy odborné přípravy jsou uskutečňovány formou přednášek sociálních pracovníků a diskuzí se zkušenými pěstouny. Po absolvování všech nezbytností a vybrání vhodného dítěte dochází k úvodnímu seznámení obou stran. (Sdružení pěstounských rodin z. s., 2020)

Nezprostředkovaná pěstounská péče má mírně odlišná pravidla od pěstounské péče zprostředkované. Vzniká často náhle a neočekávaně. Tito pěstouni mohou být dítěti příbuzní, často ve vztahu prarodič a vnuče, nebo teta či strýc a neteř či synovec. V tomto případě hovoříme o příbuzenské nezprostředkované pěstounské péči a je ze všech forem nejvíce zastoupena. Může ním však být i osoba dítěti blízká, i když ne nutně příbuzná. Velmi ojediněle se může stát nezprostředkovaným pěstounem i cizí osoba, která si dítě zvolila.

Ačkoli se zdá, že svěření dítěte do péče prarodiče z důvodu úzké pokrevní vazby je nejlepší možnou volbou, není tomu tak vždy. Často si totiž obě strany nesou traumata z minulosti. Dítě si nese trauma od svých vlastních rodičů, ať již ve formě jejich úmrtí, či nedostatečné nebo nevhodné péče. Prarodič si jej nese ve formě pocitu selhání, že vychoval osobu neschopnou pečovat o své vlastní dítě. Může zde hrát roli i fakt, že prarodič aplikoval nevhodné výchovné postupy na své vlastní dítě a existuje tedy riziko, že tím bude ohroženo i vnuče. Z tohoto důvodu byla například v Dánsku do roku 2011 tato forma péče upozadována. Dalším rizikem je vyšší věk prarodiče a s tím spojené omezené množství sil. Nastává zde i jistý konflikt rolí, kdy se například z babičky stává nejen babička, ale i oba rodiče zároveň, i když by alespoň občas chtěla být jen babičkou a následně si od vnučete odpočinout. Tito pěstouni vnímají svou roli jako nutnost. Mívají pocit, že se musí neustále jen pomáhat, že se pěstounství od nich očekává a vlastně tím pykají za nezvládnutou výchovu svého vlastního dítěte. Nejedná se v tomto případě o bezpodmínečnou lásku, kterou mohou vykazovat rodiče ke svému dítěti. Jisté pouto zde však je a říkají, že by nikdy nedopustili, aby dítě šlo do ústavního zařízení, či zprostředkované pěstounské péče. (Kubičková, 2020)

Kubičková (2020) dále tvrdí, že situace, kdy je pěstounem teta či strýc, je vhodnější. Mezi faktory patří přiměřený věk pěstouna a nezaryté vzorce výchovy. Potíže mohou nastat především v oblasti soužití se s jejich dětmi, tedy bratřenci a sestřenicemi přijatého dítěte, z nichž se rázem stává pomyslná sourozenecká skupina.

1.2 Pěstounská péče na přechodnou dobu

Tato práce je zaměřena na dlouhodobou pěstounskou péči, pro úplnost je však v práci uvedena i její profesionální forma, tedy pěstounská péče na přechodnou dobu. V zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSPOD“) je pro tento typ pěstouna užíván pojem „osoba v evidenci“. Každý z těchto pěstounů musí splnit přísnější podmínky. Maximální délka trvání tohoto druhu péče pro jedno dítě je, dle § 27a ZSPOD, 12 měsíců. Výjimku tvoří situace, kdy jsou s časovým odstupem do péče svěřeni sourozenci. V tomto případě pěstounská péče na přechodnou dobu končí dnem uplynutí ročního limitu sourozence, který byl přijat do péče jako poslední z nich. Jedná se o krátkodobé řešení pro děti, které mají buďto potenciál se navrátit do své původní rodiny, nebo čekají na osvojení. Primárním a obecným cílem tohoto institutu je však snižovat počet dětí v dětských domovech do tří let. (Trnková, 2018)

V praxi bývá skutečností, že dítě někdy zůstává v pěstounské péči na přechodnou dobu i více než jeden rok, protože nebyli nalezeni vhodní dlouhodobí pěstouni, či osvojitelé. To dokládá příběh dítěte, které v této formě péče strávilo téměř dva roky a svou rodinu našlo až díky mezinárodnímu osvojení. (Spirit 2018 z. s., 2024)

1.3 Doprovázející organizace

Každý pěstoun má nárok na tzv. „odborné doprovázení“ při výkonu pěstounské péče. To je zprostředkováno pomocí doprovázejících organizací, ve kterých figurují primárně sociální pracovníci. Jako doprovázející organizace mohou působit právnické osoby, fyzické osoby a OSPOD. Obecně složí jako systém pomoci pěstounským rodinám. Nad pěstounskými rodinami existuje však i systém dohledu, který vykonává OSPOD. (Rozum a cit, 2023)

Není zcela ideální, i když v praxi možné, pokud samotný OSPOD vykonává zároveň funkci pomocnou i kontrolní, protože může dojít ke střetu zájmu. Balancování mezi pomocí a kontrolou je sice jedna z rolí sociálního pracovníka, avšak tento případ je velmi specifický. Pěstoun může mít obavu se svěřit se všemi obtížemi, které pěstounství přineslo. Tento vztah by měl pěstoun vnímat primárně jako partnerský, aby sociální pracovník mohl dopomoci se všemi výchovnými, školními i dalšími potížemi.

Každá doprovázející organizace si sama volí své spektrum nabízených služeb, minimum však vychází ze zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OZ“) a ZSPOD (Macela a kol., 2019, s. 579). Zajišťovat může například vzdělávací kurzy, zprostředkovat odbornou pomoc, vést asistované kontakty s biologickou rodinou, či odlehčovací služby. V rámci organizace je pro konkrétní rodinu přiřazen sociální pracovník, který je nazývá „*průvodce*“. Ten je s rodinou v dlouhodobém kontaktu. Četnost setkání je minimálně jednou za 2 měsíce. Záleží však na aktuálních potřebách rodiny, kontakt může být častější. Každý průvodce má na starosti kolem dvaceti rodin. (Macela a kol., 2019; Rozum a cit, 2023)

1.4 Zakotvení problematiky pěstounské péče ve veřejně politických dokumentech

Legislativně je pěstounská péče zakotvena v § 958–970 OZ a v § 47 ZSPOD společně s jeho novelou, tedy zákonem č. 242/2024 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, účinným od 1. 1. 2025 (dále jen „*novela ZSPOD*“). O svěřeni dítěte do všech výše uvedených forem péče rozhoduje soud, přičemž hlavními kritérii jsou vždy zájem, prospěch a blaho dítěte, uvádí Sobotková a Očenášková (2013). Tyto zásady jsou zakotveny ve Sdělení č. 104/1991 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte ve čl. 3, odst. 1.

1.4.1 Zakotvení pěstounské péče v občanském zákoníku

Pokud o dítě nemůže osobně pečovat rodič ani poručník, je dle § 958 odst. 1 OZ na místě pěstounská péče. Švestka (2014) dodává konkrétní důvody neschopnosti rodičů poskytovat osobní péči, jako jsou těžké závislosti nebo fyzická nezpůsobilost.

Poručník zde figuruje z důvodu, že při pěstounské péči mají rodiče stále rodičovskou odpovědnost mimo té části rodičovské odpovědnosti, která byla soudem svěřena pěstounovi. Tato informace je dohledatelná v § 960 odst. 1 OZ. Pokud však rodiče nemají plnou rodičovskou odpovědnost, je svěřena poručníkovi. V případě, že poručník o dítě osobně pečuje, platí pro něj velmi podobná pravidla jako pro pěstouny. Uzavírá dohodu o výkonu

pěstounské péče, má nárok na příspěvky při pěstounské péči, o čemž bude zmínka dále v textu. V obou případech, tedy v případě pěstouna i poručníka, nepřebírají po rodičích vyživovací povinnost, což stojí v § 961. Pokud jsou rodiče naživu, stále platí dítěti výživné ve výši svých možností a majetkových poměrů. Výživné se platí přes Úřad práce České republiky a dítěti je dáno k dispozici prostřednictvím příspěvku na úhradu potřeb dítěte.

OZ dále v § 958 a § 959 specifikuje, že se rozlišuje pěstounská péče a pěstounská péče na přechodnou dobu, přičemž se do ní dítě svěřuje pouze na dobu, po kterou se nemohou rodiče osobně starat. Pokud nabydou rodiče názoru, že jsou péče schopni, mohou zažádat o opětovné svěření do péče.

To, že pěstounem může být osoba, která je nejen příbuzná s dítětem či s ním má blízký vztah, nýbrž i jiná, podmiňuje § 961 OZ. Přičemž právě osoba příbuzná, či dítěti blízká je upřednostňována. Pěstoun musí pobývat v České republice, souhlasit se svěřením daného dítěte a ručit za svou řádnou péči. Švestka (2014) tvrdí, že bydliště pěstouna na území České republiky je dáno stran zabránění zneužívání pěstounské péče pro obchodování s dětmi. V § 964–965 OZ je dále upraveno, že pěstounem může být jak jednotlivec, tak manželé. V případě žádosti manželského páru o rozvod je před samotným rozvedením manželství nutné vyřešit, jakým způsobem bude péče o svěřené dítě pokračovat. Pokud se stává pěstounem pouze jeden z manželského páru, musí s tímto rozhodnutím druhý souhlasit, protože má povinnost podílet se na osobní péči o svěřené dítěte.

Mezi práva pěstouna patří rozhodování ohledně dítěte v tzv. „běžných záležitostech“ dle § 966–967 OZ. Mezi povinnosti se řadí pečování o svěřené dítě, umožnění styku a rozvíjení vzájemného vztahu dítěte s rodiči a dalšími blízkými osobami. § 968 OZ říká, že je dítě povinno dle svých možností vykonávat součinnost při chodu domácnosti. Pěstounství zaniká dovršením 18. roku života svěřeného dítěte, případně pokud získá plnou svéprávnost dříve, což stojí v § 970 OZ.

1.4.2 Zakotvení pěstounské péče v zákonu o sociálně právní ochraně dětí

V ZSPOD je pěstounská péče zakotvena v páté části, která je dále rozdělena do tří hlav. V rámci novely ZSPOD pěstounskou péči řeší část první. Hlava první páté části ZSPOD

se zabývá právy a povinnostmi při výkonu pěstounské péče, hlava druhá pojednává o dávkách pěstounské péče a hlava třetí zahrnuje ustanovení o dávkách pěstounské péče. Tato kapitola je zaměřena na hlavu první, tedy práva a povinnosti při výkonu pěstounské péče.

V § 47a odst. 1 ZSPOD je uvedeno, že se celý tento paragraf týká dlouhodobé pěstounské péče. Ve druhém odstavci jsou specifikovány jednotlivá práva a povinnosti pěstouna. Mezi práva patří nárok na krátkodobou i dlouhodobou pomoc při péči o svěřené dítě, což Macela a kol. (2019, s. 581) shrnuje pojmem „účelová odlehčovací péče“. Krátkodobá pomoc se uplatňuje při shledání pěstouna dočasně pracovně neschopným v souvislosti s péčí o dítě, pokud ošetřuje osobu blízkou, při narození vlastního dítěte, či naopak úmrtí blízké osoby a vyřizování neodkladných záležitostí do kterých řadíme i vzdělávání pěstouna. Celodenní pomoc je poté uplatnitelná u dětí starších 24 měsíců, přičemž její délka je minimálně 14 dnů za 1 rok. Macela a kol. (2019, s. 582) tuto pomoc definuje jako „neúčelovou odlehčovací péči“. Vzhledem k psychicky náročné činnosti, kterou pěstouni vykonávají, mají alespoň jednou za půl roku nárok na psychologickou pomoc, či jinou profesionální formu terapie. Z důvodu nutnosti neustále rozšiřovat vědomosti je zdarma k dispozici vzdělávání na téma výchovy a péče o dítě. Každý pěstoun jej musí absolvovat nejméně v délce 24 hodin za 1 rok. Při zvýšeném zájmu nejsou pěstouni v navštěvování těchto kurzů limitováni. Pěstouni mají za úkol prohlubovat a rozvíjet vztahy mezi dítětem a jeho rodiči, případně dalšími osobami blízkými. V případě nejistoty, či složitějších průběhů mohou současně zažádat o profesionální řízení těchto setkání.

Dle § 47b ZSPOD musí mít každý pěstoun uzavřen dohodu o výkonu pěstounské péče. Tato dohoda je vždy jen jedna i v případě více svěřených dětí. Je v ní obsažen souhrn konkrétních práv a povinností pěstouna, přičemž je nezbytný soulad se soudním rozhodnutím o svěřením dítěte do péče osoby pečující i s individuálním plánem ochrany dítěte zhotoveného pomocí sociálních pracovníků. V § 47d ZSPOD se po vydání novely ZSPOD uvádí, že stát přispívá na pěstounskou péči pro pokrytí nákladů celkem 66 000 Kč za rok, přičemž tyto finance se rozdělí mezi pěstouny, svěřené děti a pracovníky doprovázejících organizací.

1.5 Etické hledisko a problematika pěstounské péče

V § 967 OZ stojí, že „Pěstoun má povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými. Má povinnost umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, ledaže soud stanoví jinak.“. Sobotková a Očenášková (2013) tvrdí, že kontakt dítěte s biologickou rodinou není vždy zcela prospěšný, i když je takto legislativně zakotven. Může totiž vzbuzovat u dítěte negativní emoce, stres a zmatek. Právě v tomto případě by mělo být vzájemné setkávání spíše omezeno, protože není v souladu se zájmy dítěte. Dítě by však mělo mít k dispozici dostatečné množství relevantních informací o biologické rodině dle jeho psychické vyspělosti a rozumových schopností. Rozvíjení vztahu s biologickou rodinou by mělo být také omezeno v případě, že není v plánu dané dítě zpět do biologické rodiny umístit.

Dle Zezulové (2012) mnoho dětí bohužel vůbec nejeví o původní biologickou rodinu zájem a vrátit se k nim samy nechtějí. Za svou rodinu totiž děti většinou považují tu, která se jako rodina chová. Tedy se o ně stará a uspokojuje fyzické i psychické potřeby. Matějček (1994, s. 16) tvrdí, že tyto děti užívají pro označení pěstounské rodiny přivlastňovací zájmeno „naši“, kdy rodinu berou za vlastní z důvodu uspokojování potřeb, jež by měla v ideálním případě zajišťovat právě rodina biologická. Z pohledu Sobotkové a Očenáškové (2013) většina biologických rodin umístěných dětí do náhradní rodinné péče, v mnoha případech dysfunkčních, nemá pro kontakt s dítětem potřebu. Oproti tomuto tvrzení děti mají právo dle článku 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod právo na rodičovskou výchovu a péči a dle článku 9 odst. 3 Úmluvy o právech dítěte právo na udržování pravidelného osobního kontaktu s oběma rodiči, pokud je to v souladu s jeho zájmy. (Husseini, 2021) Vždy se tedy musí situace posuzovat individuálně. To dokládá i článek Zdráhalové a Janebové (2023), kde tvrdí, že v Královéhradeckém kraji je kontakt s biologickou rodinou často po svěřením do pěstounské péče v rámci fixní doby dvou měsíců přerušen pod záminkou adaptační lhůty k navázání vztahů s novou rodinou, i když by dítě o kontakt s rodiči stálo a nejedná se tedy o nejlepší zájem dítěte.

V rámci pěstounské péče by se mělo dávat pozor na tzv. „mesiášský komplex“, při kterém vzniká tendence vzít si do pěstounské péče co nejvíce dětí na úkor rodiny a svých vlastních možností a sil, uvádí Zezulová (2012). Dle psychologů lze mít pevné citové

pouto maximálně s deseti dětmi. Po praktických zkušenostech z dětských vesniček se nepsaný maximální vhodný počet ustálil na šest i v rámci péče pěstounské, aby nedocházelo k oslabování vazeb. (Matějček, 1994, s. 29) Z výzkumu realizovaného v roce 2019 Asociací Dítě a Rodina a Nadací Sírius však vyplývá, že napříč Českou republikou je počet dětí na pěstounskou rodinu jedno až dvě. V případě dvojice se jedná ve většině případů o sourozence. Je to právě opak výsledků výzkumu, který realizovala Nadace Sirius prostřednictvím agentury Medián v roce 2018 ohledně veřejného mínění Čechů k pěstounské péči. Dle této statistiky si čeští občané většinou představují počet tři a více dětí na jednoho pěstouna. Mýlka veřejnosti se také vyskytuje v zastoupení typů pěstounské péče, kdy mají představu o vyrovnaném zastoupení nezprostředkované, zprostředkované pěstounské péče a pěstounské péči na přechodnou dobu. V realitě je však většinou zastoupena nezprostředkovaná pěstounská péče.

Dle Striové (2013) je dále důležitý fakt, že mnoho pěstounů může prožívat strach, zda nezačnou po případném narození vlastního dítěte dříve přijaté dítě znevýhodňovat. Je to však běžné a dokonce přirozené. Vztah k vlastnímu dítěti je založen na biologickém základu, přičemž vztah k dítěti přijatému je třeba neustále budovat. Navíc je tento vztah ovlivněn mnoha neměnnými faktory, mezi které patří zkušenosti a získané vzorce chování z minulosti, temperament dítěte, jeho fenotyp. V periodiku Pěstounovi (2020) se lze dočíst rozhovoru rodiny, v níž k tehdy tříletému synovi a čtyřleté dceři přibyla obdobně stará tříčlenná sourozenecká skupina. Dotazované biologické děti považují své dětství za krásné a mezi biologickými a přijatými sourozenci nikdy nevnímaly rozdíl.

1.6 Propojení tématu pěstounské péče se sociální politikou

Pěstounská péče ze své podstaty zasahuje do rodinné politiky. Dle Krebse (2015) je rodina základna pro správný rozvoj a zajištění dítěte. Současně je však dítě pro rodinu velká ekonomická zátěž, tudíž byl vytvořen na principu solidarity nástroj pro podporu rodin. Tímto nástrojem je státní sociální podpora, tedy druhý pilíř sociálního zabezpečení, kterou můžeme rozdělit na přímou a nepřímou. Přímá podpora je uskutečňována prostřednictvím základních dávek bez ohledu na výši příjmů (rodičovský příspěvek, dávky pěstounské péče a pohřebné) anebo s ohledem na výši příjmů (přídavek na dítě, porodné a příspěvek na bydlení).

O tyto dávky se musí žádat na úřadu práce. Tato práce se zaměří pouze na dávky pěstounské péče, které jsou ukotveny v § 47 ZSPOD.

1.6.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Tento příspěvek je zakotven v § 47f ZSPOD. Slouží jako náhrada výživného a musí se o něj žádat. Při pěstounské péči mají rodiče dítěte stále vyživovací povinnost. Výše částky je určena s ohledem na jejich schopnosti a materiální zabezpečení, vyplácí ji státu prostřednictvím úřadu práce. Pokud výše výživného přesáhne sumu příspěvku na úhradu potřeb dítěte, stát tento rozdíl dítěti přenechá. V opačném případě, kdy je výživné nižší než stanovená výše příspěvku na úhradu potřeb dítěte, stát částku dorovná. (Macela, 2019, s. 615) Suma se vyplácí jedenkrát za kalendářní měsíc pěstounovi a jeho výše je dohledatelná v témže zákoně. Pro dítě ve věku do 6 let je příspěvek 6 290 Kč, pro dítě ve věku od 18 do 26 let přísluší částka 9 220 Kč. Situace je jiná v případě, jedná-li se o dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Závislost se dělí do čtyř stupňů, mezi které patří lehká závislost, středně těžká závislost, těžká závislost a úplná závislost. U dítěte ve věku do 6 let se jedná při prvním stupni o sumu 6 500 Kč, při druhém stupni o 7 750 Kč, při třetím o 8 240 Kč a při čtvrtém o 8 940 Kč. U dítěte mezi 18. až 26. rokem je příspěvek poměrně vyšší.

1.6.2 Odměna pěstouna

Odměnu pěstouna ukládá § 47i ZSPOD. Vyplácí se jednou za kalendářní měsíc po dobu svěřeni dítěte. Pěstoun při tom může mít pracovní poměr, či být samostatně výdělečně činný. Výšku odměny upravuje § 47j ZSPOD, přičemž se vypočítává dle násobků minimální mzdy, počtu svěřených dětí a skutečnosti, zda je dítě závislé na pomoci jiné fyzické osoby.

Dříve mohlo docházet k situacím, kdy v rámci jedné domácnosti byli oba manželé výlučnými pěstouny a oba samostatně pobírali odměnu pěstouna. Pěstounem, jak již bylo v této práci zmíněno, může být buď jediná osoba, nebo manželský pár. V tomto případě však docházelo nejen ke znevýhodnění pěstounů jako manželských párů, ale ve většině případů k cílenému a vědomému zneužívání systému a získávání majetku ze státního rozpočtu.

Byla tedy pro tyto případy vydána judikatura. Stojí v ní, že pokud jsou oba manželé výlučnými pěstouny, vyplácí se odměna pěstouna pouze jednomu z nich. (Macela, 2019, s. 620)

1.6.3 Příspěvek při pěstounské péči

Tento příspěvek je upraven § 47ja ZSPOD. Mohou jej pobírat osoby, které uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče. Vypočítává se dle aktuálního znění zákona v závislosti na minimální mzdě.

1.6.4 Příspěvek při převzetí dítěte

Jedná se o jednorázový příspěvek zakotven v § 47l ZSPOD, který náleží pěstounovi. Slouží k úhradě počátečních nákladů na nákup vybavy pro nově svěřené dítě. Konkrétně je jeho výše pro rok 2025 stanovena na 10 800 Kč v případě, že se jedná o dítě do 6 let, 12 150 Kč v případě, že se jedná o dítě mezi 6. až 12. rokem a 13 500 Kč, pokud se jedná o dítě od 12 do 18 let. Za situace, kdy dítě přechází z péče jednoho pěstouna k druhému, příspěvek náleží oběma těmto pěstounům. Za předpokladu, kdy je dítě svěřeno podruhé stejné osobě do jiné formy péče, příspěvek se opakovaně nevyplácí. Tato situace může nastat při převedení pěstounské péče na přechodnou dobu do dlouhodobé pěstounské péče.

1.6.5 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Podle § 47m ZSPOD mají pěstouni možnost využít příspěvek na zakoupení vozidla, či opravu stávajícího. Častým důvodem bývá již nedostačující prostorová kapacita vozu. Hlavními podmínkami jsou mít jednak aktuálně minimálně 3 svěřené děti v péči a jednak být vlastníkem tohoto automobilu. Částka, se kterou se pracuje, nesmí být vyšší než 100 000 Kč a nesmí přesáhnout 70 % ceny.

V případě, že se pěstoun rozhodne o zakoupení automobilu z autobazaru či provést opravu nebo úpravu v hodnotě 145 000 Kč, bude mu vyplacen celý příspěvek. Pokud bude částka opravy 50 000 Kč, vyplatí se celkem 35 000 Kč. O příspěvek lze žádat i opakovaně, maximálně však může být vyplaceno 200 000 Kč během 10 let.

2 Letní příměstské tábory a děti v pěstounské péči

V rámci pěstounské péče je brán dětský letní příměstský tábor jako neúčelová odlehčovací péče, která je zakotvena v § 47a odst. 2 písm. b) ZSPOD a slouží jako metoda odpočinku a psychohygieny pěstouna. Jiným slovem ji můžeme nazvat jako „*respitní péče*“. Pěstouni mají právo, s ohledem na věk dítěte, na odlehčovací péči, pro kterou nemusí mít žádný specifický důvod. Její délka trvání je alespoň 2 týdny v kalendářním roce, pokud svěřené dítě dosáhlo věku alespoň 2 let. U mladšího dítěte tohle právo uplatnit nelze. Délka je minimální a může být navýšena. Tohle právo mohou poskytovat nejen v kuse, ale i po částech. Za celodenní péči je brána i péče v denních hodinách, kdy se dítě vrací k pěstounům pouze na noc, do čehož svým rozsahem spadá dle Macely a kol. (2019, s. 582), i příměstský tábor. Dle Příručky Nadačního fondu JT (2015) je péče hrazena doprovázející organizací ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

Letní tábory, bez závislosti na jejich délce či zaměření, jsou pro děti příležitostí pro navazování nových kontaktů s vrstevníky i utužování vztahů stávajících. Dochází při nich k osobnímu rozvoji dítěte a formování vlastní identity (Bontuyan a kol., 2024). Můžeme je zařadit do organizovaných volnočasových aktivit. Volný čas je dle Hofbauera (2004, s. 9–15) a Pávkové a kol. (2002) významnou součástí života sloužící k fyzické i psychické regeneraci. Pávková a kol. (2002) specifikuje, že se u dětí jedná o dobu mimo školní vyučování. Volný čas zahrnuje mimo jiné rekreaci, komunikaci, spolupráci s ostatními a začleňování se do nových skupin. Ve funkci zasahuje do výchovně-vzdělávací, zdravotní a sociální oblasti. Trávení volného času je závislé na mnoha faktorech, mezi které patří zejména sociální podmínky a individuální přístup samotného jedince. Jedná se o „*Čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život*“. (Pávková a kol., 2002, s. 13) Pospíšilová a kol. (2010, s. 14–15) podotýká potřebu vedení dětí ve volném čase z důvodu rozšiřování jejich povědomí o možnostech využití této doby, zároveň však apeluje na dobrovolnost. Formování dítěte v tomto ohledu probíhá jak v rodině, tak i ve školních aktivitách mimo vyučování a zájmových útvarech či institucích. Svobodová (2023, s. 107) zmiňuje důležitost chápání volného času jako naplno využitelné části dne, nikoli jako jen zbytkového času mezi povinnostmi. Při tomto vnímání lze naplno využít potenciálu člověka k osobnímu kulturnímu i sociálnímu rozvoji, pro který

nemusí být při jiných aktivitách prostor. Není to však jediné chápání volného času v knize od Svobodové. (2023, s. 79) Dále se v ní lze dočíst i pohled, že by se měl také stát časem odpočinku, uvolnění a oproštění se od každodenního shonu.

2.1 Volnočasové aktivity

Součástí volného času jsou volnočasové aktivity. Dle Pospíšilové a kol. (2010, s. 39–46) patří mezi nejčastější aktivity mládeže sport, hry a zábava, na druhém místě informatika, komunikace a obecnosti. Nejvíce zastoupenou konkrétní aktivitou je trávení volného času na internetu, kterou vykonává 89,4 % dětí. Je proto velmi důležité předkládat a aktivně nabízet dětem širokou paletu možností využití volného času.

Často se o organizovaných volnočasových aktivitách hovoří jako o prevenci společensky patologických jevů. Realitou je fakt, že ne každá organizovaná aktivita je prevencí. Jen pokud je správně pojata, dochází k potřebnému sociálnímu učení. V dětském věku je nejvíce příležitostí zabývat se různorodými aktivitami, které dokáží rozvíjet. V praxi se lze setkat se specializací již od dětského věku na jeden jediný sport, či hru na hudební nástroj. Je tak konáno s vidinou úspěšnosti v dané aktivitě. Pro správný rozvoj je ale důležité nechat prostor i na další minoritní odvětví rozvíjící další složky osobnosti. (MŠMT 2002)

Děti nacházející se v pěstounské péči často pocházejí ze sociálně znevýhodněných lokalit. Není vzácností, že děti v původní rodině pravidelně nenavštěvují žádné organizované zájmové útvary a zároveň svůj volný čas tráví mimo domov, a tak jsou ohroženy rizikovým chováním. Mezi tohle chování se řadí špatné jídelní návyky, nedostatek pohybové aktivity i celkový syndrom rizikového chování v dospívání. Do tohoto syndromu patří zneužívání návykových látek, poruchy reprodukčního zdraví jako předčasné zahájení pohlavního života, vysoký počet sexuálních partnerů, nebo opakovaná nechtěná těhotenství. V rámci psychosociální oblasti se objevují poruchy s chováním a agresivitou. Pro tyto děti a mladistvé jsou zřízena neformální „nizkoprahová zařízení pro děti a mládež“. „Nizkoprahovost“ tkví v tom, že zařízení může zdarma navštěvovat kdokoli spadající do věkové skupiny. Konkrétní zařízení si stanovuje svá vlastní pravidla. Většinou však bývají vymezeny pouze základní principy jako zákaz násilí, ničení prostor, užívání návykových látek a sexuální aktivity. Děti se zde mají možnost nezávazně setkávat, hrát si, přispívat k chodu zařízení například tvorbou

výzdoby. Nemusí se účastnit bez své vůle žádné organizované aktivity, bývají však k dispozici preventivní programy. Přítomna bývá i samostatná místnost určená pro řešení osobních potíží, kvůli kterým klienti přichází. Nizkoprahová zařízení nabízí ambulantní a terénní formu. O ambulantní formě již pojednával text v tomto odstavci. Terénní forma slouží především k monitoraci situace v dané lokalitě a informování osob o existenci právě ambulantní formy. Cílem je jak individuální pomoc dětem s jejich aktuálními potížemi, tak zařazení dítěte do většinové společnosti. (Matoušek, 2013, s. 347–350, 411–412)

2.2 Propojení s teoriemi sociální práce

Sociální práce je obor, který má na území České republiky mnohaletou tradici. (Řezníček, 1994) Specifickým cílem sociální práce, který ji odlišuje od jiných oborů, je podpora sociálního fungování. Sociální fungování představuje schopnost jedince zvládat požadavky vnějšího prostředí, které jsou na něj kladeny. Každý jedinec je nepřetržitě součástí prostředí, musí na něj reagovat a přizpůsobovat se. Ve většině případů jedinec interakci s prostředím zvládá. Mohou však nastat situace, kdy tomu tak není. V tomto případě může jedinec být schopen vzniklou situaci sám vyřešit a vše se dostane zpět do funkčního celku. Pokud tomu tak nebude, je potřeba pomoci například prostřednictvím sociálního pracovníka. (Matoušek, 2003)

Teorie sociální práce se rozvíjely především v období 19. a 20. století. V následujícím textu jsou uvedeny stručné charakteristiky teorií sociální práce, které mají souvislost s pěstounskou péčí. Každá z nich přináší specifický pohled na potřeby dětí v tomto typu náhradní rodinné péče, na jejich vztahy s pěstouny a na to, jak je možno podpořit jejich vývoj. Mezi tyto teorie patří existenciální teorie, teorie vazby, sítí, psychosociální a systemický přístup.

2.2.1 Existenciální teorie

Jednou z teorií sociální práce, která se pojí s dětmi v pěstounské péči, je teorie existenciální. Začala se postupně rozvíjet asi v 70. letech minulého století. Z pohledu dnešní sociální práce je nejhodnotnější zpracování rakouským lékařem a psychoterapeutem Viktorem

Emilem Franklem. Jako nejhodnotnější je brána z důvodu, že obsahuje nejen pojmové části této teorie, ale i praktické návody aplikovatelné v praxi. Viktor Emil Frankl se držel názoru, že člověk touží po smysluplném životě. Cílem je dle něj tedy definovat smysl života, určit jednotlivé kroky k jeho naplnění a následně je realizovat. Ačkoli se tahle teorie zabývá hlubokými otázkami, děti umístěné v pěstounské péči si je mohou často pokládat především ve spojitosti se skutečností, proč právě ony nejsou v péči biologických rodičů. (Matoušek, 2013)

2.2.2 Teorie vazby

Vazba mezi dítětem a primární pečující osobou je charakterizována prvotními pocity důvěry a sounáležitosti. Tato vazba by měla být silná a již od velmi raného věku, protože jen v tomhle případě bude dítě schopno ve svém budoucím životě obdobné vazby samo vytvářet. V případě, že dojde k absenci této úzké vazby, může docházet k potížím nejen při navazování mezilidských vztahů, avšak i k patologickému chování, jako je lhaní, agresivita, či krádeže. To je jeden z hlavních důvodů, proč je upřednostňována náhradní rodinná péče před péčí v ústavním zařízení. I v těch nejlepších zařízeních není možno ideální vazbu vytvořit kvůli střídání zaměstnanců a většinou velkého množství umístěných dětí. K tomuto efektu také dochází, pokud je primární pečující osoba abuzérem návykových látek. Ten totiž může měnit své chování v závislosti na hladině látky v krvi, a tak si dítě nebude moci vybudovat potřebnou důvěru.

Teorie vazby je založena na myšlence, že kvalita vztahu dítěte k pečující osobě určuje úroveň možnosti psychického vývoje daného dítěte. Americká psychologička Mary Ainsworthová provedla v 80. letech 20. století výzkum, který se zabýval krátkodobým odloučením dětí ve věku od jednoho roku do tří let od jejich pečujících osob a rozdělila tak vazbu do tří typů. Prvním typem je vazba „jistá“, která je utvářena vhodným naplňováním všech potřeb dítěte. Když se pečující osoba vzdálila, dítě bylo negativistické, po jejím návratu však došlo ke zklidnění. Druhým typem vazby je vazba „nejistá-vyhýbavá“, kdy dítě pečující osobu po odchodu nevyhledávalo a následně po jejím příchodu ignorovalo. Tento typ vazby nastává, když dochází k nedostatečné saturaci potřeb dítěte. Třetím typem je „nejistá-ambivalentní“ vazba, kdy dítě pečující osobu postrádá, nicméně ani po návratu nedojde k jeho uklidnění. K tomuto může dojít při nepředvídatelném chování pečující osoby.

V 90. letech 20. století došlo k doplnění čtvrtého typu, čímž je „*nejistá-dezorganizovaná*“ vazba, kterou lze pozorovat především u týraných dětí. Dochází k rozličným reakcím na příchod a odchod pečující osoby. V 90. letech byla také zkoumána vazba mezi dospělými osobami, přičemž bylo zjištěno, že vykazuje obdobné rysy jako výše zmíněná vazba mezi dítětem a pečující osobou. Byla tím prokázána nesporná spojitost kvality vazby v dětském věku s následným umem navazování vztahů ve věku dospělém. Z toho vyplývá, že prospěšnější je výchova dětí v náhradní rodinné péči nežli v ústavních zařízeních, ve kterých není prakticky možné „*jistou*“ vazbu vytvořit. S tím se pojí téma takzvaného „*terapeutického rodičovství*“, při kterém se náhradní pečovatel snaží s dítětem navázat vazbu místo primární pečující osoby. (Matoušek, 2013)

2.2.3 Teorie sítí

Další teorií sociální práce je teorie sítí, která je založená na tvorbě sociálních sítí, tedy vazeb. Tyto vazby mohou být silné a slabé. Silné vazby jsou utvořeny většinou s rodinnými příslušníky a zajišťující nejnütnější oporu. Slabé vazby jsou naopak využívány pouze příležitostně, mohou být mezi nimi například vazby mezi vzdálenějšími příbuznými. Síť každého člověka má různou velikost a hustotu, přičemž odráží jeho otevřenost k tvorbě sociálních kontaktů. Každý sociální kontakt poté může představovat zdroj ve smyslu materiálním i duševním. Dětem v pěstounské péči vazby a zdroje z nich vyplývajících většinou chybí. Z tohoto důvodu je potřeba je aktivně rozšiřovat a rozvíjet. Silné vazby mohou být s pěstounskou rodinou a ty slabé například mezi účastníky příměstského tábora. (Matoušek, 2013)

2.2.4 Psychosociální přístup

Psychosociální přístup je spojením tří teorií, mezi které se řadí psychodynamická perspektiva, systémová teorie a ekologická perspektiva. Tento psychosociální přístup je zaměřen na definování problému, identifikaci faktorů, které se na problému podílejí a určení konkrétních faktorů, se kterými je možno pracovat. Musí se vždy brát v úvahu zdroje ze strany klienta, tedy jeho motivace a schopnosti, a zdroje prostředí, tedy příležitosti. Psychodynamická perspektiva, jako první teorie v rámci psychosociálního přístupu, hledí primárně na člověka.

Druhou teorií v rámci psychosociálního přístupu je systémová teorie. Systémová teorie se zabývá situací, tedy prostředím, ve které se člověk nachází. Vnímá člověka jako součást prostředí, které na něj klade nároky. Tyto nároky vnějšího prostředí jsou člověkem vnímány jako životní úkoly a jejich úspěšné plnění je podstatou sociálního fungování. Lze rozlišit pět základních systémů. Dle velikosti rozlišujeme mikrosystém, mezosystém a makrosystém. Existuje také exosystém, tedy systém, ve kterém jedinec není přímým účastníkem, nicméně jej významně ovlivňuje. Příkladem může být pracovní pozice členů rodiny. Pátým systémem je chronosystém, který zachycuje změny v průběhu času, tedy vývoj člověka. Třetí teorií psychosociálního přístupu je ekologická perspektiva. Ekologická perspektiva zkoumá interakci mezi člověkem a prostředím. Má za cíl odstraňování bariér z prostředí a zlepšování schopnosti klienta adaptovat se. U dětí umístěných v pěstounské péči je v této teorii specifické prostředí a vztah dítěte s tímto prostředím. Výhodou je zde vysoká pravděpodobnost, že v pěstounské rodině bude k nalezení více zdrojů nežli ve většinově dysfunkční rodině biologické. (Matoušek, 2013)

2.2.5 Systemický přístup

Mezi přístupy sociální práce, které jsou vhodné při práci s dětmi a jejich pěstounskými rodinami, patří systemický přístup v rámci rodinné (a párové) systemické terapie. Je v ní kladen důraz na pozitivní budování vztahů v rodině. Cílem je osobní rozvoj každého člena rodiny prostřednictvím zlepšení efektivity komunikace mezi nimi. (Matoušek, 2013)

2.3 Propojení s metodami a technikami sociální práce

Mezi základní metody sociální práce patří dle Matouška (2003) případová práce, práce se skupinou, práce s dětmi a s rodinou a komunitní práce. V rámci projektu příměstského tábora pro děti v pěstounské péči se může uplatnit především metoda práce se skupinou a v rámci samotné pěstounské péče metoda práce s dětmi a s rodinou.

2.3.1 Sociální práce se skupinou

Skupinová sociální práce je jedna ze základních a nenahraditelných metod sociálního práce. Jedná se o efektivní metodu, která „*se snaží informovaným způsobem skrze záměrnou skupinovou zkušenost pomáhat jednotlivcům a skupinám uspokojovat individuální i skupinové potřeby a ovlivňovat a měnit osobní a skupinové problémy*“. (Matoušek a kol., 2013, s. 171) Člověk má přirozenou tendenci žít ve společnosti, a tak je během života i součástí skupin. Jednotliví členové skupiny mezi sebou utváří vztahy, působí na sebe a v ideálním případě zažijí pocit vzájemného přijetí. V rámci sociální práce se skupinou se jednotliví členové také učí vzájemné pomoci a tolerance, budovat své postavení ve skupině a společně dosahovat vytyčeného cíle každého z nich. To, co tuto metodu odlišuje od jiných je skupinová dynamika. Ta je benefitem, pro zvládnutí celé skupiny je však potřeba vysoká erudovanost sociálního pracovníka, který by měl absolvovat skupinový sebezkušenostní výcvik.

Sociální pracovník má v rámci projektu příměstského tábora pro děti v pěstounské péči své místo, mimo jiné, jako aktivizátor a organizátor. Při sociální práci se skupinou mohou být využívány metody a techniky skupinové práce, kterými jsou především hry, skupinové činnosti či hraní rolí. Náplň práce se skupinou by měla v rámci setkání dle Matouška (2013) zahrnovat až tři druhy okruhů specifických činností. První z nich jsou činnosti udržující skupinu, které slouží k rozvoji sociálních kontaktů a sounáležitosti mezi jednotlivými členy. Do druhého okruhu patří činnosti cílové, které směřují k dosažení předem stanoveného cíle, rozvíjí spolupráci ve skupině a slouží k osvojování nových dovedností. Třetím okruhem jsou takzvané hraniční činnosti, které představují kontakt s lidmi mimo skupinu. (Matoušek, 2013) Vždy by však měly tyto činnosti sledovat předem určený cíl, který podněcuje motivaci členů skupiny k participaci. (Řezníček, 1994)

Příměstský tábor se ocitá na pomezí rekreační a vzdělávací skupiny, přičemž převažuje složka rekreační. Rekreační skupiny mají za cíl primárně preventivní působení se smysluplným využitím volného času. Minoritní vzdělávací složka tábora se odvíjí od jeho specifického zaměření, pokud jej má. Typicky bývají tyto tábory zaměřené na hudební, zdravotnickou, historickou či zeměpisnou tematiku, kde účastníci získají hravou a nenásilnou formou základní povědomí o dané oblasti. V rámci příměstských táborů má sociální pracovník z tohoto úhlu pohledu roli jako takzvaný cvičitel sociální adaptace a částečně i roli poradce. Role cvičitele sociální adaptace má za úkol pomoci při změnách

nežádoucího chování klientů čili účastníků k chování žádoucímu. Role poradce má za úkol zase získat náhled nad svým chováním a jednáním. U klientů z věkové skupiny 7-12 let jsou tyto cíle realizovány prostřednictvím her. (Řezníček, 1994)

V rámci skupiny jednotliví členové zastávají role, které jsou analogií jejich postavení v životě. Existuje několik dělení členů skupin. Jednou z nejznámějších je, kdy se ve skupině vyskytují dva vůdci, z nichž u jednoho jsou dominantním aspektem schopnosti a u druhého společenská. Oproti vůdcům stojí takzvaná černá ovce, tedy člověk nesympatický a nezajímavý. Druhým významným členěním je na alfu, tedy vůdce skupiny, betu čili experta, gamu, alias pasivního člena skupiny a omegu, tedy člena na samotném kraji, může být přítomen také protivník. Tohle postavení jednotlivých členů je pro sociálního pracovníka důležité analyzovat a vybírat aktivity s cílem rozšiřování schopnosti klientů fungovat v různých rolích. (Matoušek, 2003)

Pro děti, které vyrůstají v pěstounské péči, je významné vědět, že se v této životní situaci nevyskytují samy. Během příměstského tábora se vytvoří homogenní skupina dětí v náhradní rodinné péči na pomezí rekreační a vzdělávací, ve které mají příležitost setkat se s vrstevníky, kteří prochází obdobnou životní etapou. V rámci běžného tábora pro děti z biologických rodin by si děti v náhradní rodinné péči mohly připadat ve své situaci osamocené.

2.3.2 Práce s dětmi a s rodinou

Rodina je základní jednotkou společnosti. Má za úkol fungovat jako prvotní výchovné prostředí, které vybuduje základní hodnotovou orientaci a položí základy sociálním dovednostem a vztahům ke zdraví, práci či sportu. Ve většině případů spolupracuje rodina se sociálním pracovníkem z důvodu výchovných problémů u dětí, méně často se jedná o potíže ze strany rodičů. S pěstounskými rodinami poté sociální pracovník spolupracuje prostřednictvím OSPOD a doprovázejících organizací. (Matoušek, 1997; Střelec, 1998)

Děti v pěstounské péči se se svými rodiči, pokud je to možné, udržují kontakt a stýkají se. Úkolem sociálního pracovníka v tomto případě se vést společné setkání pěstounů s rodiči dítěte. Sociální pracovník by měl setkávání rodičů s biologickým dítětem podporovat vždy, pokud je to v souladu se zájmy dítěte.

2.3.3 Hra

U dětí je nedílnou součástí technik sociální práce hra. Probíhá nejen v dětství, ale i v dospělosti, kde však již nemá tolik specifické postavení. Hra se rozlišuje na volnou, kdy si děti hrají nekorigovaně samy, a řízenou, kdy je konkrétní aktivita zadána či vedena dospělým. V obou případech není nutné dosažení cíle, důležitý je průběh hry. Rozvíjí dětem fantazii, učí novým dovednostem, umožní prožít situace, ve kterých by se v průběhu svého života mohly ocitnout, buduje vztahy s ostatními, učí komunikovat se spoluhráči, pohybové hry mohou zlepšovat fyzickou kondici. Vzhledem k tomu, že se děti učí především při hře, bývá často jak v mateřské škole, tak i na prvním stupni základní školy zahrnuta do vzdělávacího procesu. (Mlejnek, 2011, s. 6–18; Beermann, 2009, s. 9-10; Caiatiová, 1995)

Průcha a kol. (1995, s. 78) naopak píše ve svém pedagogickém slovníku, že se hra od učení liší. Nicméně pod pojmem „učení“ neuvádějí, že učení by nemohlo probíhat formou hry. Hry se mohou dle Cailloa (1998) rozdělit do čtyř typů, kterými jsou agón, alea, mimikry a ilinx. Agón je klasickou soutěží, kdy se poměřuje výkon jednotlivých hráčů. Může se jednat o pohybové, tak vědomostní aktivity a záleží na schopnostech jednice. Alea je pravým opakem, kdy o vítězství rozhoduje náhoda, jako například hody kostkou. Slovo mimikry pochází z řeckého slova, které znamená v překladu napodobení. Stejně tak v tomto typu hry se snaží hráči napodobovat a oprostit se od své vlastní identity. Známým příkladem může být pantomima. Hra typu ilinx je založena na pocitech, které můžeme například pociťovat při houpaní se na houpačce.

2.4 Identifikace problému, jeho příčin, důsledků a příležitostí

Děti, které vyrůstají v pěstounské péči teprve krátkou dobu, nemusí být se svou životní situací zcela ztotožněny. Z tohoto důvodu mohou mít při běžně pořádaných táborech pro děti z biologických rodin pocit, že se v dané situaci nachází samy a být tak vyloučeni z kolektivu. Mimoto mohou mít tyto děti problémy výchovné či mít handicap různého charakteru. U těchto dětí může při absolvování nespecializovaného tábora dojít k prohloubení obtíží, a proto by se raději měl zvážit tábor se zkušeným realizačním týmem zabývajícím se přímo dětmi z náhradní rodinné péče. V dnešní době však není nabídka táborů v okrese

Olomouc, zaměřených na děti z pěstounské péče, dostatečná. Příčina této skutečnosti není známa. Může se jednat o náročnost organizování akce a sestavování realizačního týmu. Doprovázející organizace častěji volí aktivity, kterých se účastní děti a jejich pěstouni dohromady. Letní příměstský tábor realizovaný přímo pro děti z pěstounské péče je velkou šancí ke zkvalitnění a rozšíření služeb pro pěstounské rodiny. Největší přínos je shledáván v možnosti tvorby programu na míru.

3 Praktická část práce – projekt

3.1 Analýza potřebnosti projektu

V této kapitole budou rozebrány jednotlivé aspekty potřebnosti projektu zahrnující identifikaci příčiny vzniku potřebnosti, dopady na cílovou skupinu a společnost, přehled dat, příklady řešení problematiky, základní informace o cílové skupině a analýzu stakeholderů.

3.1.1 Příčiny problému a jeho dopady na cílovou skupinu a společnost

Děti, které jsou umístěny v pěstounských rodinách, mohou mít z důvodu negativních zkušeností z minulosti narušenou důvěru k ostatním lidem, mohou mít deformované vzorce chování, přehnanou touhu po náklonnosti. Mohou být také naopak uzavřené nebo vykazovat další zde neuvedené patologické jevy. I když po jisté době strávené v pěstounské péči bývají tyto projevy redukovány, nemusí zcela odeznít. (Bubelová, 2018, s. 15–17) Právě proto je vhodnou alternativou zorganizování tábora na míru, při kterém budou reflektovány specifické potřeby a dojde prostřednictvím cílených aktivit k rozvoji jejich kompetentnosti především v sociální oblasti. Pouze sociálně kompetentní jedinec může být plnohodnotným a bezproblémovým členem společnosti.

3.1.2 Přehled dat

Data pro analýzu potřebnosti projektu jsou kvalitativního i kvantitativního charakteru. Kvalitativní data byla získána prostřednictvím elektronické korespondence se sociálními pracovníky, kteří v rámci organizací spolupracují s pěstounskými rodinami. Seznam doprovázejících organizací byl nalezen na webových stránkách Olomouckého kraje (b.d.). Celkem bylo osloveno prostřednictvím e-mailové korespondence pět organizací z okresu Olomouc, přičemž se dostalo reakce od tří z nich. Pro potřeby zmapování situace v dalších krajích České republiky byl zveřejněn příspěvek na sociální síti ve skupině sociálních pracovníků. Na tuto výzvu reagovali tři sociální pracovníci, kteří poskytli odpovědi na položené otázky. Všichni z oslovených si přáli být anonymizováni. Pro potřeby tohoto textu

zde bude prezentována kompilace získaných odpovědí. Kvantitativní informace o počtu dětí v pěstounské péči byly získány ze zveřejněných Ročních výkazů o výkonu sociálně-právní ochraně dětí a Úřední desky Olomouckého kraje.

3.1.3 Příklady řešení dané problematiky

Samotné doprovázející ani jiné organizace v okrese Olomouc příměstské tábory cíleně pro děti z náhradní rodinné péče nepořádají. Děti v pěstounské péči se v tomto okrese účastní běžných dětských letních táborů, na jejichž uhrazení dostanou pěstouni v rámci odlehčovací služby příspěvek. Kapacita těchto běžných dětských táborů je dostačující. V rámci jedné organizace v okrese Olomouc jsou pořádány odlehčovací sdílecí aktivity pro celé rodiny, které však nejsou brány jako respitní péče. V rámci další z organizací se pořádají pravidelné vzdělávací pobyty, opět jsou však přítomni společně s dětmi a pěstouny a nelze danou akci považovat za péči respitní. Za hranicemi okresu se takto specificky zaměřené tábory na děti z náhradní rodinné péče pořádají. Jejich počet je však velmi omezený a bývá naplněna maximální kapacita, která činí 12–14 dětí. (Anonym, 2024–2025)

3.1.4 Základní informace o cílové skupině

Cílovou skupinou projektu jsou děti umístěné v náhradní rodinné pěstounské péči. Obecná specifika dětí v pěstounské péči byla již popsána výše. Mezi přímá specifika této cílové skupiny patří nutnost zařazení aktivit, ve kterých dochází k rozvoji sociální interakce a sebepoznání. Je vhodné mít připraveny metody zvládnutí případného strachu, nejistoty, vzteku nebo agresivního chování. Specifickým faktorem je malá skupina, která by neměla přesahovat počet 15 dětí. Realizační tým by měl mít dostatečné početní obsazení, základem jsou dva sociální pracovníci s praxí s dětmi v náhradní rodinné péči, dva asistenti s praxí a dále osobní asistenti dle individuálních potřeb přihlášených dětí. Nepřímým specifikem cílové skupiny je cíl posílení sociálních kompetencí a sociálního fungování účastníků tak, aby z prožitého programu mohli profitovat v běžném životě.

Dle Ročního výkazu o výkonu sociálně-právní ochraně dětí bylo v pěstounské péči v rámci České republiky v roce 2022 svěřeno celkem 1542 dětí. Z toho 33,85 %

dětí do zprostředkované pěstounské péče a 66,15 % dětí do péče nezprostředkované. (MPSV odbor pro mládež 2015–2022). V Olomouckém kraji bylo ke konci kalendářního roku 2023 v pěstounské péči 697 dětí u celkem 617 pěstounů. Počet umístěných dětí v okrese Olomouc není znám. (Bohanesová, 2024) Přesný počet umístěných dětí do tohoto typu náhradní rodinné péče ve věku 7–12 let není dohledatelný. Hrubý odhad však sčítá kolem 250 dětí, které by mohly projekt využít.

3.1.5 Analýza stakeholderů

Mezi stakeholdery se řadí primárně pěstouni, doprovázející organizace a OSPOD. Sekundárně také obec Těšetice, Oblastní unie neslyšících Olomouc, Tyflocentrum Olomouc, okres Olomouc a Česká republika.

Pěstouni využijí projekt jako neúčelovou odlehčovací péči, na kterou mají ze zákona minimálně čtrnáct dní v kalendářním roce právo. Touto respitní péčí je brána i péče v denních hodinách, projekt tedy podmínky splňuje. Vzhledem k zaměření tábora a tím spojeným zkušenostem realizačního týmu s dětmi v náhradní rodinné péči nemusí mít pěstouni obavy, že by mohlo dojít v rámci tábora k obtížím vázaným na projevy dítěte, které jsou spojeny s jeho zkušenostmi z minulosti, což může na táborech určené pro děti z běžných biologických rodin nastat. Pro pěstouny může být tábor příležitostí k seznámení se s dalšími pěstouny v jejich okolí, kteří však využívají jiné organizace.

Pro doprovázející organizace, stejně jako pro OSPOD, může být projekt příležitostí nabídnout pěstounům, jejichž svěřené dítě nemůže využít běžného příměstského tábora, vhodnou alternativu k uskutečnění neúčelové odlehčovací péče. Další příležitostí pro organizace je možnost samotné realizace projektu.

Pro obec Těšetice může být projekt přínosem v rámci zviditelnění jak samotné obce, tak základní školy. Olomoucký kraj může finančně přispět k rozvoji obce ve formě vylepšení vybavení základní školy, budování nových dětských i sportovních hřišť. V rámci obce může institut pěstounské péče vejít do hlubšího povědomí tamních obyvatel.

V případě spolupráce s Oblastní Unií neslyšících Olomouc a Tyflocentrem Olomouc dojde k jejich širší prezentaci jejich činnosti.

Pro okres Olomouc a statutární město Olomouc projekt rozšíří nabídku programu specifického pro pěstouny a jim svěřené děti. Zviditelnění se také samotná pěstounská péče.

3.1.6 Závěr analýzy potřebnosti

V rámci analýzy potřebnosti projektu byly zmapovány prostřednictvím SWOT analýzy jednotlivé faktory, které lze vidět na konci této podkapitoly v tabulce č. 1.

Z analýzy potřebnosti bylo shledáno, že tvorba projektu je smysluplná. Má dostatečné množství silných stránek i příležitostí, i když se podařilo najít i slabé stránky a hrozby. Největší přínos je shledáván v možnosti tvorby programu na míru dětem z pěstounské péče, které se z různých důvodů nemohou účastnit běžně pořádaných táborů pro děti bez specifických potřeb. Mezi specifické potřeby, které jsou reflektovány v tomto projektu patří psychická a sociální stránka klientů. Je důležité děti včlenit do kolektivu, budovat jejich víru v sebe samého, zdravé sebevědomí a omezit možnost vyčlenění, která může v kolektivu dětí z biologických rodin vzniknout.

Tabulka č. 1 SWOT analýza potřeby projektu

S (Silné stránky)	Specializovaný program zaměřený na specifickou skupinu klientů, nedostatek obdobných projektů v okolí, bezplatně poskytnuté prostory, poměrná nízkonákladovost.
W (Slabé stránky)	Nutnost dojíždění, zacílení akce pro příliš úzkou cílovou skupinu, možnost účastníků dát přednost nesespecializované akci, riziko obtížného sestavení realizačního týmu.
O (Příležitosti)	Program na míru dětem v pěstounské péči, seznámení se s novými dětmi z pěstounských rodin, vhodné prostory, zajištěná strava, možnost přítomnosti asistentů, využití projektu jako odlehčovací služby.
T (Hrozby)	Nenaplnění minimální kapacity, nedostatek vedoucích s potřebným vzděláním a praxí, zcela odlišné potřeby jednotlivých účastníků, původ účastníků z odlišných sociokulturních prostředí, možné konflikty mezi účastníky.

Zdroj: vlastní zpracování

3.2 Cíle projektu

Konkrétním cílem projektu je navrhnout příměstský tábor, včetně podrobného programu, pro děti v pěstounské péči ve věku 7–12 let jakožto odlehčovací péči pro pěstouny z Olomouce a okolí, který by bylo možno realizovat. Dílčí cíle při realizaci projektu jsou uvedeny v tabulce č. 2. Pro potřeby této práce se předpokládá, že projekt proběhne v červenci roku 2025.

Tabulka č. 2 Jednotlivé cíle projektu

S (konkrétní)	Prvním krokem bude nalezení hlavních organizátorů.
M (měřitelný)	V březnu bude rozeslán propagační materiál minimálně třem doprovázejícím organizacím zabývajícím se pěstounskou péčí v okrese Olomouc.
A (dosažitelný)	Na konci května bude znám počet účastníků a budou zarezervovány stěžení aktivity, pokud je jejich rezervace potřeba.
R (realistický)	V červnu bude vytvořen konkrétní program aktivit.
T (ohraničený v čase)	Projekt zahájený v lednu bude realizován v červenci téhož kalendářního roku.

Zdroj: vlastní zpracování

3.3 Cílová skupina

Cílovou skupinou tohoto projektu jsou děti v pěstounské náhradní rodinné péči ve věku 7–12 let. Tento věk patří do mladšího školního období, tedy období od nástupu do základní školní docházky do začátku pohlavního dospívání. (Langmeier, 2006) Zároveň by tyto děti měly být umístěny v okrese Olomouc. Okres Olomouc je největším z pěti okresů v Olomouckém kraji, nacházejí se ve střední části Moravy na území České republiky. Zahrnuje celkem sedm měst. (Regionální informační servis, b.d.) Základní program projektu je tvořen pro děti bez významného zdravotního omezení. Dle složení účastníků je možnost upravení programu na míru a přijmutí mezi vedoucí osobního asistenta. Individuální potřeby jednotlivých dětí je nutno konzultovat v rámci osobní informativní schůzky s vedoucími s předstihem a poté provést patřičnou přípravu.

3.4 Klíčové aktivity

V následující podkapitole budou rozebrány čtyři klíčové aktivity. Patří mezi ně příprava, realizace, evaluace a konečně zhodnocení evaluace a zakončení projektu.

3.4.1 Klíčová aktivita č. 1 – příprava příměstského tábora

Prvním krokem při přípravě projektu je představa o základních specifikách, které jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 Základní informace

Informace	Skutečnost
Téma	Zachraň a poznej
Termín konání	červenec 2025
Délka trvání	5 dní
Počet účastníků	maximálně 10-15 účastníků
Místo konání	areál Základní školy Těšetice
Doprava na místo konání	vlastní
Stravování	zajištěno školní jídelnou Základní školy Těšetice

Zdroj: vlastní zpracování

Realizační tým příměstského tábora zahrnuje dva vedoucí, dva asistenty, osobní asistenty dle specifických potřeb účastníků a zdravotníka.

Vedoucí mají v kompetenci organizační záležitosti tábora zahrnující zajištění místa konání, oslovení asistentů a zdravotníka, tvorbu programu tábora, výpočet předpokládaných nákladů, tvorbu propagačních materiálů, propagaci tábora u doprovázejících organizací v Olomouci a okolí, příjem přihlášek a jejich zpracování, přípravu programu, nákup pomůcek a potřebného vybavení, realizaci informačního setkání s pěstouny. Dále mají za úkol zajištění bezpečnosti, v případě nutnosti řešení krizových situací a koordinaci celého realizačního týmu.

Vedoucí by měli být sociální pracovníci se zkušenosti s pořádáním obdobných akcí a zároveň s prací s dětmi z pěstounských rodin. Žádoucí je také schopnost týmové práce.

Úkolem asistentů je přímá práce s účastníky zahrnující dopomoc a udržení motivace při jednotlivých aktivitách, podpora týmové spolupráce a hlídání bezpečnosti účastníků při aktivitách i volné činnosti. Dva asistenti budou k dispozici všem účastníkům. V případě účasti účastníků, kteří vyžadují neustálou přítomnost asistenta, bude každému takovému účastníkovi osobní asistent přidělen. V případě, že takový účastník má svého asistenta ze školního prostředí, může být na příměstském táboře jako osobní asistent také přítomen. Asistenti by měli mít vzdělání v pedagogickém směru nebo kurz asistenta pedagoga a zkušenost s prací s dětmi.

Úkolem zdravotníka je dohled nad zdravotním stavem dětí, hygienou, v případě potřeby uvedené v dokumentaci dítěte podávání léčiv, ošetřování drobných úrazů, poskytování první pomoci. Zdravotníkem může být zdravotník zotavovacích akcí, zdravotní sestra, lékař, nebo absolvent třetího ročníku lékařské fakulty oboru všeobecného lékařství.

Při přípravách příměstského tábora je prvním krokem vedoucího zajistit místo konání a celodenní stravu v místě konání. V tomto konkrétním případě se jedná o Základní školu Těšetice, která dává k dispozici část vnitřních prostor a kompletní venkovní prostory. Celodenní stravu zajišťuje školní jídelna. Vnitřní prostory zahrnují školní družinu, šatnu a toalety. Venkovní prostory zahrnují prostornou travnatou plochu, betonovou plochu, dětské hřiště s pískovištěm a oplocené hřiště z lité gumy vhodné především pro míčové hry. Po tomto úvodním kroku následuje hledání zbylé části realizačního týmu. Osobní asistenti budou zajišťováni v průběhu přihlašování účastníků dle potřeby. Následuje spolupráce dvou vedoucích, kteří provedou výpočet předpokládaných nákladů tábora, vytvoří propagační materiály a přihlášky, jejichž vzor lze nalézt v příloze č. 1 a č. 2, se kterými kontaktují doprovázející organizace v okrese Olomouc. Po tomto kroku následuje příjem přihlášek v elektronické podobě a informování přihlášených o informační schůzce vedoucích s pěstouny, která se bude konat asi měsíc před začátkem tábora. Dalším velmi důležitým krokem je tvorba podrobného programu, dle kterého se budou zajišťovat potřebné pomůcky. Jakmile bude dokončen program, je na místě schůzka celého realizačního týmu v místě konání tábora. Je podstatné všechny členy týmu seznámit s prostředím, jejich kompetencemi a základním rámcem programu. Informační schůzka pěstounů s vedoucími bude zaměřena

na potřeby jednotlivých účastníků, seznámení pěstounů s programem a důležitými informacemi, předání nezbytných kontaktů, vyberou se přihlášky v originále, rozdá se formulář Potvrzení o bezinfekčnosti dítěte, který se následně vybere první den tábora, vzor lze dohledat v příloze č. 3. Samotná realizace programu proběhne dle předem přípravného programu. Po ukončení budou účastníkům i pěstounům rozdány evaluační dotazníky, které lze vyhledat v příloze č. 4 a č. 5. Realizační tým zhodnotí svou činnost a poté se ocení ve formě neformálního posezení.

3.4.2 Klíčová aktivita č. 2 – realizace příměstského tábora

Pro potřeby tohoto návrhu projektu příměstského tábora jsou podrobně zpracovány aktivity v rámci jednotlivých dnů, které lze najít v přílohové části práce. Časový rámcový harmonogram je uveden v tabulce č. 4. Témata jednotlivých dnů jsou uvedena v tabulce č. 5. V tabulce č. 6 lze vidět rámcový harmonogram jednotlivých dnů.

Tabulka č. 4 Časový harmonogram jednotlivých dnů

Čas	Rámcový program
6:30-8:00	příchod účastníků, volná zábava
8:00 – 8:30	seznámení s programem dne
8:30-9:00	ranní program
9:00 – 9:15	dopolední svačina
9:15 – 12:00	dopolední program
12:00 – 12:30	oběd
12:30 – 13:00	odpolední klid, odpočinkové aktivity
13:00 – 15:00	odpolední program
15:00 – 15:15	odpolední svačina
15:15 – 16:30	pokračování odpoledního programu
16:30-18:00	odchod účastníků, volná zábava

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 5 Témata jednotlivých dnů

Den	Téma
Pondělí	sluch
Úterý	záchranáři
Středa	chuť a čich
Čtvrtek	zrak
Pátek	pomoc!

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 6 Přehled programu tábora

Čas	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek
6:30–8:00	příchod účastníků, snídaně, volná zábava	příchod účastníků, snídaně, volná zábava	příchod účastníků, snídaně, volná zábava	příchod účastníků, snídaně, volná zábava	příchod účastníků, snídaně, volná zábava
8:00–9:00	seznamovací aktivity, tvorba táborových pravidel	lidské tělo (orgány, resuscitace)	výlet do Čech pod Kosířem, čich	výlet do Olomouce	volání na tísňovou linku, nemocnice
9:00–9:15	dopolední svačina	dopolední svačina	dopolední svačina	dopolední svačina	dopolední svačina
9:15–12:00	seznamovací a pohybové aktivity	batikování, výtvarné aktivity	edukační program „Pověsti v komiksu“	beseda v Tyflocentru Olomouc	reálné situace, pohybové aktivity
12:00–13:00	oběd, odpolední klid	oběd, odpolední klid	oběd, odpolední klid	oběd, odpolední klid	oběd, odpolední klid
13:00–15:00	český znakový jazyk	výlet na minigolfové hřiště	po stopách Josefa Mánese	aktivity v parku Flora Olomouc	honba za pokladem
15:00–15:15	odpolední svačina	odpolední svačina	odpolední svačina	odpolední svačina	odpolední svačina
15:15–16:30	sluch	návrat z výletu	návrat z výletu	návrat z výletu	táborák
16:30–18:00	volná zábava, odchod účastníků	volná zábava, odchod účastníků	volná zábava, odchod účastníků	volná zábava, odchod účastníků	volná zábava, odchod účastníků

Zdroj: vlastní zpracování

3.4.3 Klíčová aktivita č. 3 – evaluace

Evaluace ve formě krátkých otázek bude probíhat po každé proběhlé aktivitě. Evaluace proběhlých bloků aktivit bude probíhat až dvakrát, aby byli účastníci schopni se vyjádřit k jednotlivým částem programu. Závěrečná evaluace proběhne formou dotazníku pro pěstouny, který lze dohledat v příloze č. 4 a dotazníku pro účastníky, který je k nahlédnutí v příloze č. 5

3.4.4 Klíčová aktivita č. 4 – zhodnocení evaluace a zakončení projektu

Na závěr projektu se odpovědi z dotazníku pro pěstouny a dotazníku pro účastníky vyhodnotí formou zápisu do tabulky. Závěr hodnocení bude předveden, společně s komplexním prezentováním proběhlé akce, u vedení doprovázející organizace, která projekt realizovala. Na internetových stránkách doprovázející organizace se zveřejní zpráva o proběhlém projektu se zmínkou o jejím hodnocení u účastníků a pěstounů. Účastníkům se poštou zašle dopis, který bude obsahovat hlavní záchytné body tábora a krátkou evaluaci z pohledu realizačního týmu. K dopisu bude přiložena i společná fotografie. Ostatní fotografické záznamy budou zaslány prostřednictvím e-mailu pěstounům. Na úplný závěr projektu proběhne společné posezení realizačního týmu.

3.5 Indikátory splnění klíčových aktivit, výstupy a výsledky

Indikátorem klíčové aktivity č. 1 jsou zajištěné všechny formální i věcné náležitosti potřebné k samotné realizaci projektu. Výstupem je kompletní seznam účastníků, detailní příprava jednotlivých aktivit programu projektu a nakoupené potřebné vybavení a pomůcky. Výsledkem této části je detailní připravenost na realizaci programu.

Indikátorem klíčové aktivity č. 2 je samotné zrealizování jednotlivých částí programu. Dalším indikátorem je rozvinutí kompetencí účastníků ve zdravotnické oblasti a sociálních a komunikačních kompetencí. Výstupy a výsledky jsou uvedeny u každé dílčí aktivity zvlášť.

Indikátorem klíčové aktivity č. 3 je zpětná vazba. Výstupem je obdržení dotazníků od všech účastníků a jejich pěstounů. Výsledkem je objasnění slabých a silných stránek programu projektu.

Indikátorem klíčové aktivity č. 4 je zpětná vazba pro realizující doprovázející organizaci. Výstupem jsou evaluační texty, výsledkem je informování o veřejnosti o proběhlé činnosti.

3.6 Popis přidané hodnoty projektu

Projekt může být realizován opakovaně pro různé skupiny dětí v pěstounské péči. Přidanou hodnotou projektu může být seznámení se dětmi z pěstounských rodin v okrese Olomouc navzájem. Děti mají v rámci programu možnost navázat nové sociální kontakty a není vyloučen i následný kontakt pěstounských rodin navzájem. Tábor slouží pro smysluplné trávení volného času, s čímž se v ideálním případě může pojit prevence sociálně-patologických jevů. Účastníci získají dovednosti a vědomosti z oblasti zdravotnictví a první pomoci, které budou moci využít v běžném životě.

3.7 Management rizik

Management rizik jednotlivých aktivit je uveden u každé jednotlivé aktivity. Mezi obecná rizika při realizaci projektu mohou patřit úrazy a nehody. Při realizaci programu je nutné dbát na prevenci prostřednictvím edukace účastníků a patřičného dozoru realizačního týmu. Pro případ úrazu je přítomen zdravotník. Dalším rizikem může být extrémní počasí. Aktivity pořádané v areálu základní školy Těšetice mohou být kompletně realizovány ve vnitřních prostorách, tedy školní družině a tělocvičně. Z důvodu možného projevení se výchovných či jiných obtíží, musí mít vedoucí zkušenosti s prací s dětmi z pěstounské péče a je schopen řešit vzniklé obtíže.

3.8 Harmonogram

Tabulka č. 7 Ganttův diagram – realizace klíčových aktivit projektu

Kroky přípravy	Počet měsíců	Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec
Zajištění místa a stravy v místě konání	1							
Zajištění personálu	4							
Výpočet předpokládaných nákladů projektu	1							
Tvorba propagačních materiálů a přihlášek	1							
Propagace	3							
Přijímání přihlášek a zajišťování osobních asistentů dle potřeby	3							
Příprava programu včetně rezervace výletů	4							
Nákup vybavení	1							
Setkání realizačního týmu	2							
Informační setkání	1							
Konání	1							
Evaluaace a zhodnocení činnosti	1							

Zdroj: vlastní zpracování

3.9 Rozpočet

Pro finanční zajištění projektu lze primárně využít státního příspěvku na výkon pěstounské péče. Je však také možné získat finanční podporu při splnění podmínek příslušných výzev, dotací a grantů. Dále lze využít finance z darů fyzických i právnických osob (Anonym, koordinátor a hlavní vedoucí pobytového tábora).

Konání tábora je předpokládáno v areálu Základní školy Těšetice, Těšetice 148, 78346 Těšetice. Využití prostor včetně energií je zdarma. Doprava účastníků na místo konání je vlastní. Celodenní strava je zajištěna školní jídelnou Základní školy Těšetice. Cena snídaně je 30 Kč, dopolední svačiny 35 Kč, oběda 70 Kč, odpolední svačiny 35 Kč a večere 30 Kč. Koeficient velikosti porce je 0,8 a není zahrnuta státní dotace. Odměna za práci realizačního týmu je zahrnuta ve mzdě z pracovního poměru v doprovázející organizace. Vzhledem k tomu, že se příměstský tábor koná v prostorách školní družiny, jsou uvedeny náklady pouze na výrazně spotřební materiál. Nejsou zde zahrnuty položky běžně se vyskytující v zařízeních pro děti. Dále se předpokládá přítomnost laminovacího stroje. Cena za autobusovou dopravu je počítána dle platného jízdného pro rok 2025 Integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje. Konkrétně je započítána 1 tarifní zóna u výletu do Luběnic a cestě do Ústína a 3 tarifní zóny do Čech pod Kosířem se slevou 50 % z plného (občanského) jízdného pro děti a mládež od 6 do 18 let. Přehled výdajů a celkový očekávaný náklad na jednoho účastníka lze nalézt v tabulce č. 8.

Tabulka č. 8 Rozpočet

Položka	Cena za jednoho účastníka
Prostory	0 Kč
Energie	0 Kč
Doprava na místo konání	0 Kč
Strava	1000 Kč
Práce realizačního týmu	0 Kč
Doplňková aktivita	30 Kč
Papírenské potřeby	50 Kč
Batikování	70 Kč
Jízdné na výlety	54 Kč
Pronájem minigolfové hole a míčků	25 Kč
Edukační program Pověsti v komiksu	50 Kč
Odměny	300 Kč
Rezerva	121 Kč
Celkem	1700 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Závěr

Bakalářská práce byla zaměřena na děti umístěné v pěstounské péči. Hlavním cílem práce bylo vytvořit návrh projektu příměstského tábora, jehož cílovou skupinou jsou děti umístěné v pěstounské péči ve věku 7–12 let v okrese Olomouc. Vedlejším cílem bylo specifikovat institut pěstounské péče, jeho jednotlivé typy, zakotvení v legislativě, sociální politice, nastínit etické hledisko a popsat činnost doprovázejících organizací. Vedlejším cílem bylo rozebrat téma letních táborů se zaměřením na děti v pěstounské péči a popsat propojení s teoriemi, technikami a metodami sociální práce. Navržený program příměstského tábora reflektuje specifické potřeby dětí umístěných v pěstounské péči a zároveň může sloužit jako odlehčovací služba pro pěstouny.

Byl vytvořen projekt, jehož největší přínos je shledáván v možnosti tvorby programu na míru dětem z pěstounské péče, které se z různých důvodů nemohou účastnit běžně pořádaných táborů pro děti bez specifických potřeb.

Od 1. 1. 2025, tedy asi tři a půl měsíce před termínem odevzdání práce, došlo ke změně legislativy týkající se náhradní rodinné péče. Vešla v účinnost novela zákona č. 242/2024 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, která přinesla změny především v oblasti nezprostředkované pěstounské péče. Do tématu práce novela zákona zmíněného v textu zasahovala pouze částečně, nicméně je reflektována.

Bibliografie

- 1) BEČVÁŘOVÁ, Barbora, 2019. 9 luštěnek a tajná abeceda ke stažení aneb zašifrujte dětem cestu za pokladem. Online. Dostupné z: <https://barborabecvarova.cz/9-lustenek-a-tajna-abeceda-ke-stazeni-aneb-zasifrujte-detem-cestu-za-pokladem/>. [cit. 2025-04-05].
- 2) BEERMANN, Susanne a Monika SCHUBACH, 2009. Hry na semináře a workshopy. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2964-0.
- 3) BOHANESOVÁ, Zuzana, 2024. Zveřejnění poskytnuté informace. Online. Dostupné z: <https://udeska.olkraj.cz/soubor.php?ude=ude&id=KUOL0B613RV6-0-KUOL0B613RV6&dok=KUOL0B613RV6-0>
- 4) BONTUYAN, Jessie Limutan, Gerbie Rivera JUDAYA, Alona Padayogdog, TERO, Flordeliza Dayday DEL CASTILLO a Lucel Abucay TELEBANGCO, 2024. Lived Experiences of Head Campers in Summer Camp. Online. International Journal of Multidisciplinary: Applied Business. 5(1), 38-46. ISSN 27745368. Dostupné z: <https://doi.org/10.11594/ijmaber.05.01.05>. [cit. 2024-05-17].
- 5) BUBELOVÁ, Věduna, 2018. Základní informace o pěstounské péči a péči poručníka. 4. vydání. Praha. ISBN 978-80-87455-30-2.
- 6) CAILLOIS, Roger, 1998. Hry a lidé: maska a závrať. Praha: Studio Ypsilon. ISBN 8090248225.
- 7) CENTRUM PRO DĚTSKÝ SLUCH TAMTAM, O.P.S., 2022. Neslyšící lidé nejsou hluchoněmi aneb Nejčastější mýty o hluchoněmých. Online. Centrum pro dětský sluch Tamtam, o.p.s. Dostupné z: <https://www.tamtam.cz/aktuality/neslyscici-lide-nejsou-hluchonemi/>. [cit. 2024-12-30].
- 8) ERKERT, Andrea, 2004. Hry pro usměrňování agresivity: 100 námětů pro činnosti s dětmi ve věku od 3 do 8 let. Praha: Portál. ISBN 80-7178-938-0.
- 9) GRUBERT, Angelika, 2022. Hry pro zvládnání emocí: pro děti 4-10 let. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1863-0.
- 10) HERMOCHOVÁ, Soňa, 1994. Hry pro život. Portál. ISBN 80-85282-79-8.
- 11) HOFBAUER, Břetislav, 2004. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- 12) HUSSEINI, Faisal, 2021. Listina základních práv a svobod: komentář. Beckova edice komentované zákony. V Praze: C.H. Beck. ISBN 978-80-7400-812-2.

- 13) KREBS, Vojtěch, 2015. Sociální politika. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7478-921-2.
- 14) KUBÍČKOVÁ, Hana, 2020. Specifika příbuzenské pěstounské péče v kontextu transgenerační psychické zátěže v rodině. Online. Sociální pedagogika, 8(2), 84–99. Dostupné z: https://soced.cz/wp-content/uploads/2020/11/8_STUDY_8-2-2020_2122_T_SocEd_xmp-1.pdf. [cit. 2024-06-15].
- 15) LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ, 2006. Vývojová psychologie. 2. vydání. Praha: Grada. ISBN 80-247-1284-9.
- 16) MACELA, Miroslav, Daniel Hovorka, Adam Křístek, Klára Trubačová, Zuzana Zárasová, 2019. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR. ISBN 978-80-7598-481-4.
- 17) MATĚJČEK, Zdeněk, 1994. O rodině vlastní, nevlastní a náhradní. Praha: Portál. ISBN 8085282836.
- 18) MATOUŠEK, Oldřich, 1997. Rodina jako instituce a vztahová síť. 2. vydání. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 8085850249.
- 19) MATOUŠEK, Oldřich, 2003 Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2
- 20) MATOUŠEK, Oldřich, 2013. Encyklopedie sociální práce. Alois KRÍŠŤAN (editor). Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0366-7.
- 21) MAZAL, Ferdinand, 1994. Soubor pohybových her pro děti mladšího školního věku. 4. vydání. HANEX Olomouc. ISBN 80-900925-8-6.
- 22) MAZE GENERATOR, 1999. Maze generator. Online. Dostupné z <https://www.mazegenerator.net/>. [cit. 2025-02-08].
- 23) MILITARY RANGE, b.d. Historie Morseovy abecedy. Online. Military Range. Dostupné z: <https://militaryrange.com/zpravodaj/historie-morseovy-abecedy>. [cit. 2025-04-06].
- 24) MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2016. Úmluva o právech dítěte a související dokumenty. Právo na dětství. ISBN 978-80-7421-120-1.
- 25) MPSV, 2023. Ministerstvo práce a sociálních věcí. Online. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/statistiky-1>. [cit. 2024-03-01].
- 26) MŠMT ODBOR PRO MLÁDEŽ, 2002. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. Online. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf>. [cit. 2024-06-15].

- 27) MLEJNEK, Josef, 2011. Dětská tvořivá hra. 3. vydání. Praha: NIPOS. ISBN 970-80-7068-001-8.
- 28) NADACE SIRIUS A AGENTURA MEDIAN, 2018. Postoje k pěstounské péči. Online. Dostupné z: <https://ditearodina.cz/pestounska-pece-vyzkum-median/>. [cit. 2024-05-13].
- 29) NADACE SIRIUS A ASOCIACE DÍTĚ A RODINA, 2019. Pěstounské rodiny v České republice, Základní charakteristiky pěstounů a dětí v pěstounské péči. Online. Dostupné z: <https://ditearodina.cz/analyza-pestounske-rodiny/>. [cit. 2024-05-13].
- 30) NADAČNÍ FOND JT, 2015. Právní a finanční aspekty doprovázení pěstounských rodin. Online. Nadační fond JT. Dostupné z: <https://www.knihovnanrp.cz/nahradni-rodinna-pece/sluzby-pro-pestouny/odlehcovaci-respitni-pece/>. [cit. 2024-05-03].
- 31) OLOMOUCKÝ KRAJ, b.d., Kontakty na doprovázející organizace Olomouckého kraje. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/download.html?id=34054>
- 32) PÁVKOVÁ, Jiřina, Bedřich HÁJEK, Břetislav HOFBAUER, Vlasta HRDLIČKOVÁ a Anna PAVLÍKOVÁ, 2002. Pedagogika volného času. 3. vydání. Praha: Portál. ISBN 8071787116.
- 33) PĚSTOUNOVI, 2020. Měli jsme krásné dětství, říkají biologické děti pěstounů. Online. Rodinné a komunitní centrum Chaloupka Ostrava. Dostupné z: https://www.stantesepestouny.cz/wp-content/uploads/2021/01/08_PST_web.pdf. [cit. 2024-05-13].
- 34) PLUMMER, Deborah, 2019. Hry pro zvládnání hněvu: cvičení a hry pro děti 5-12 let. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-1507-3.
- 35) POSPÍŠILOVÁ, Helena, Lucie ADAMCOVÁ, Ludvík DŘÍMAL, Adéla HANÁKOVÁ, Kateřina HOMOLOVÁ et al. 2010. Mládež, hodnoty a volný čas. HANEX. ISBN 978-80-7409-036-3.
- 36) POTMĚŠILOVÁ, Petra a Petra SOBKOVÁ, 2012. Arteterapie a artefiletika nejen pro sociální pedagogy. Monografie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3120-8.
- 37) PRŮCHA, Jan, 1995. Pedagogický slovník. Praha: Portál. ISBN 80-7178-029-4.
- 38) REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS, b.d.. Online. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/olomoucky-kraj/okresy>. [cit. 2025-03-09].

- 39) ROZUM A CIT, 2023. OSPOD a doprovázející organizace v životě pěstounské rodiny. Kdo zastává jakou funkci? Online. Rozum a cit. Dostupné z: <https://www.pestouni-rac.cz/stranka/ospod-a-doprovazejici-organizace-v-zivote-pestounske-rodiny/>. [cit. 2024-10-05].
- 40) ŘEZNÍČEK, Ivo, 1994. Metody sociální práce: podklady ke stážím studentů a ke kazuistickým seminářům. Studijní texty, sv. 5. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-00-1.
- 41) Sdělení č. 104/1991 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte
- 42) SDRUŽENÍ PĚSTOUNSKÝCH RODIN Z.S., 2020. Jak se staneme pěstouny? Online. Sdružení pěstounských rodin, z.s. Dostupné z: <https://www.pestouni.cz/chci-byt-pestounem/jak-se-staneme-pestouny/>. [cit. 2024-07-22].
- 43) SKAUT STŘEDISKO LIŠÁK NERATOVICE, 2021. Šifrátor 3.0. Online. Skaut středisko Lišák Neraotivce. Dostupné z: <https://skaut-lisak.cz/sifrator/>. [cit. 2025-04-06].
- 44) SOBOTKOVÁ, Irena a Veronika OČENÁŠKOVÁ, 2013. Pěstounská péče očima dospělých, kteří v ní vyrostli: trendy vs. zkušenosti. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3821-4.
- 45) SPIRIT2018, Z.S, 2024. Dítě v přechodné pěstounské péči: Blog – O pěstounství. Online. Spirit2018, z.s. Dostupné z: https://spirit2018.cz/dite-v-prechodne-pestounske-peci/?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTAAAR0t2x8ILN9D6dWb6plASv560-aRvG_ikOiUo4ROR4UsowWovWxD0Sdwsus_aem_9EHU9e-Vfj73alEWOrgRtw. [cit. 2024-07-22].
- 46) STRIOVÁ, Miloslava, 2013. Děti, které se rodí v srdci: příběh adoptivní a pěstounské maminky. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0359-9.
- 47) STŘELEČEK, Stanislav, 1998. Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I. Brno Paido. ISBN 80-85931-61-3.
- 48) SVOBODOVÁ, Zuzana, 2023. Svobodný čas: pedagogika volného času jako výchova ke svobodě. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-5474-4.
- 49) ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk, 2008. Hry pro zvládnutí agresivity a neklidu. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-426-7.
- 50) ŠTRBOVÁ, Jana, b.d. Elektronická učebnice: Zpěvník 5. třída. Online. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/5620533/>. [cit. 2024-12-30].

- 51) ŠVESTKA, Jan a kol., 2014. Občanský zákoník. Komentář. Svazek II. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7676-464-4.
- 52) TRNKOVÁ, Lucie, 2018. Náhradní péče o dítě. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-864-3.
- 53) VOPEL, Klaus W, 2003. Skupinové hry pro život 1: pro děti od 6 do 12 let. Portál. ISBN 978-80-7367-286-7.
- 54) Zákon č. 242/2024 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- 55) Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- 56) Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- 57) ZÁMEK, ČECHY POD KOSÍŘEM, b.d.. Edukační program. Online. Dostupné z: <https://www.zamekcechy.cz/educacni-programy-19>. [cit. 2024-08-22].
- 58) ZDRÁHALOVÁ, Sabina a Radka JANEBOVÁ, 2023. „Právo je nastavené celkem dobře, ale sociální pracovníci ho ovlivňují způsobem, který jim nepřísluší.“ K otázce kontaktů v tzv. adaptační době v pěstounské péči. Sociální práce/Sociálna práca, 2023(2), 76-91. ISSN 1213-6204.
- 59) ZEZULOVÁ, Dagmar, 2012. Pěstounská péče a adopce. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0065-9.
- 60) ZNAKOVÝ JAZYK A KOMUNIKACE NESLYŠÍCÍCH, b.d.. Online. Česká komora tlumočnicků českého znakového jazyka. Dostupné z: <https://www.cktjzj.com/co-vas-zajima/znakovy-jazyk-a-komunikace-neslysicich/>. [cit. 2024-12-30].

Anotace

Tématem této práce je příměstský letní tábor pro děti v náhradní rodinné pěstounské péči ve věku 7-12 let v okrese Olomouc. Práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole je rozebrána problematika pěstounské péče včetně rozdělení typů pěstounské péče, popisu funkce doprovázejících organizací, zakotvení v legislativě, propojení se sociální politikou i nastínění etického hlediska. V druhé kapitole se práce zabývá letními příměstskými tábory se zaměřením na děti v pěstounské péči. V kapitole se lze dočíst o volnočasových aktivitách, teoriích, metodách a technikách sociální práce, které mají souvislost s cílovou skupinou. Třetí kapitola je věnována tvorbě projektu letního příměstského tábora, který reflektuje specifické potřeby dětí umístěných v pěstounské péči a zároveň slouží jako odlehčovací služba pro pěstouny.

Annotation

The topic of this work is a suburban summer camp for children in substitute foster family care aged 7-12 in the Olomouc District. The work is divided into three chapters. The first chapter discusses the issue of foster care, including the division of types of foster care, a description of the functions of accompanying organizations, its anchoring in legislation, connections with social policy and an outline of the ethical perspective. The second chapter deals with suburban summer camps with a focus on children in foster care. This chapter provides information about leisure activities, theories, methods and techniques of social work that are related to the target group. The third chapter is devoted to the creation of a suburban summer camp project that reflects the specific needs of children placed in foster care and also serves as a relief service for foster parents.

Seznam příloh

Program příměstského tábora pondělí.....	53
Program příměstského tábora úterý.....	74
Program příměstského tábora středa.....	89
Program příměstského tábora čtvrtek.....	101
Program příměstského tábora pátek.....	112
Příloha č. 1 Informační plakát.....	124
Příloha č. 2 Přihláškový formulář.....	125
Příloha č. 3 Zdravotní způsobilost dítěte.....	126
Příloha č. 4 Dotazník pro pěstouny.....	127
Příloha č. 5 Dotazník pro účastníky.....	128
Příloha č. 6 Obrázek doplňkové aktivity.....	129
Příloha č. 7 Emoji.....	130
Příloha č. 8 Obrázek bludiště.....	131
Příloha č. 9 Obrázek bludiště řešení.....	132
Příloha č. 10 Tabulka pojmů pro hru pantomima.....	133
Příloha č. 11 Tabulka jako formulář pro hru Jaký jsem?.....	134
Příloha č. 12 Obrázek kartiček ke hře Orgány lidského těla.....	135
Příloha č. 13 Silueta lidského těla.....	136
Příloha č. 14 Metody batikování.....	137
Příloha č. 15 Obrázek možnosti schnutí batikovaných tašek.....	138
Příloha č. 16 Obrázek návrhu na diplom z minigolfového turnaje.....	139
Příloha č. 17 Obrázek evaluačních smajlíků.....	140
Příloha č. 18 Obrázek not písně Strč prst skrz krk.....	141
Příloha č. 19 Obrázek kartiček ke hře Koření.....	142
Příloha č. 20 Tabulka přehledu stanovišť hry Po stopách Josefa Mánese.....	143
Příloha č. 21 Tabulka přehledu tajenek hry Po stopách Josefa Mánese.....	144
Příloha č. 22 Obrázek záznamového archu pro hru po Stopách Josefa Mánese.....	145

Příloha č. 23 Obrázek bludiště ke stanovišti č. 1 hry Po stopách Josefa Mánese	146
Příloha č. 24 Obrázek řešení bludiště ke stanovišti č. 1 hry Po stopách Josefa Mánese.....	147
Příloha č. 25 Obrázek kartiček římských číslic ke stanovišti č. 2 hry Po stopách Josefa	148
Příloha č. 26 Obrázek nápovědy ke stanovišti č. 2 hry Po stopách Josefa Mánese	149
Příloha č. 27 Obrázek textu ke stanovišti č. 3 hry Po stopách Josefa Mánese	150
Příloha č. 28 Obrázek textu ke stanovišti č. 3 hry Po stopách Josefa Mánese	151
Příloha č. 29 Obrázek legendy ke stanovišti č. 3 hry Po stopách Josefa Mánese	152
Příloha č. 30 Obrázek ke stanovišti č. 4 hry Po stopách Josefa Mánese.....	153
Příloha č. 31 Obrázek legendy ke stanovišti č. 4 hry Po stopách Josefa Mánese	154
Příloha č. 32 Obrázek zadání ABC kvízu ke stanovišti č. 5 hry Po stopách Josefa Mánese	155
Příloha č. 33 Chutě	156
Příloha č. 34 Braillovo písmo abeceda.....	157
Příloha č. 35 Braillovo písmo aktivita.....	158
Příloha č. 36 Vzor pro krytky na oči	159
Příloha č. 37 Obrázek škály pocitů k evaluaci	160
Příloha č. 38 Oddělení nemocnice.....	161
Příloha č. 39 Zdravotnické metody	162
Příloha č. 40 Tabulka zadání k aktivitě Reálné situace.....	163
Příloha č. 41 Tabulka tajenek jednotlivých stanovišť ke hře Honba za pokladem	164
Příloha č. 42 Obrázek záznamového archu ke hře Honba za pokladem	165
Příloha č. 43 Obrázek zmrzliny ke hře Honba za pokladem.....	166
Příloha č. 44 Obrázek stanoviště č. 1 ke hře Honba za pokladem	167
Příloha č. 45 Obrázek stanoviště č. 2 ke hře Honba za pokladem	168
Příloha č. 46 Obrázek stanoviště č. 3 ke hře Honba za pokladem	169
Příloha č. 47 Obrázek stanoviště č. 4 ke hře Honba za pokladem	170
Příloha č. 48 Obrázek stanoviště č. 5 ke hře Honba za pokladem	171
Příloha č. 49 Obrázek stanoviště č. 6 ke hře Honba za pokladem	172
Příloha č. 50 Obrázek stanoviště č. 7 ke hře Honba za pokladem	173
Příloha č. 51 Obrázek stanoviště č. 8 ke hře Honba za pokladem	174
Příloha č. 52 Pamětní list.....	175

Přílohy

PROGRAM PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA PONDĚLÍ

Příchod účastníků

Účastníci mohou přicházet během stanoveného času. V tomto čase probíhá volná zábava. Využívat mohou všechny deskové i jiné hry, které jsou v rámci družiny, tedy v hlavním zázemí, k dispozici. Dále mohou využít doplňkového programu. Doplňkový program je připraven primárně pro čas příchodu a volný čas, který je účastníkům v rámci poobědové pauzy řízeně dáván. Sekundárně může sloužit pro účastníky, kteří se z různých důvodů nechtějí nebo nemohou účastnit hlavní aktivity. Jeho podstatou je možnost kreativní činnosti bez přímé práce s vedoucím, musí být však nad těmito účastníky stále vykonávám dohled prostřednictvím asistenta. Po ukončení aktivity je důležité dát využití prostory do původního stavu.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Aktivita: Doplňkový program

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník pracuje samostatně. Účastník zná postup výroby náramku přátelství a přívěsku z parakordu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník vyrábí náramek přátelství a přívěsek z parakordu.

Postup: Účastníci bez přímé práce s vedoucím pomocí návodu a připravených pomůcek vytváří náramek přátelství a přívěsek z parakordu. Postup určený pro praktické využití účastníky na výrobu se nachází v příloze č. 6. Sada pomůcek pro každou aktivitu je zvlášť uložena v uzavíratelné krabici. Před zanecháním činnosti si každý účastník svůj výrobek označí štítkem, tedy papírem s napsaným jménem.

Potřebné pomůcky: Karton, nůžky, bavlnky různých barev, parakord, papír, psací potřeby.

Prostředí: Místnost se stoly.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Rizika: Účastníci nezvládnou vyrábět samostatně. Účastníci se zraní nůžkami. Účastníci udělají nepořádek, který následně nebudou schopni včas uklidit. Účastníci pomíchají pomůcky pro jednotlivé aktivity. Účastníci si nepoznají své výrobky.

Návrh preventivních opatření rizik: Na začátku každého dne vedoucí připomene pravidla doplňkového programu. Ty zní, že i po dobu této části programu musí být účastníci pod dozorem asistenta, nebo vedoucího. Je nezbytné dbát na bezpečnost při práci s ostrými předměty včetně nůžek. Na konci činnosti se výrobek označí štítkem se jménem, a po ukončení aktivity uklidí všechny věci na své místo. V případě, že účastník nebude schopen vyrábět samostatně, nebo nepochopí některý krok návodu, má možnost poprosit druhého účastníka, asistenta, nebo vedoucího o pomoc.

Výstup: Výrobky účastníků (náramek přátelství, přívěsek z parakordu).

Zahájení dne, vytvoření společné atmosféry

Na začátku dne vedoucí přivítá účastníky, seznámí je s hlavním programem, případně s programem daného dne a namotivuje na spolupráci. Všichni přitom sedí v kroužku. Vedoucí se může inspirovat následujícím textem: „Ahoj táborníci, moc vás vítáme na našem příměstském táboře. Jsme tu především proto, abychom si spolu užili spoustu zábavy a také se i něco nového dozvěděli. Tématem tábora je „Zachraň a poznej“, jedná se tedy o zdravotnickou tematiku. To znamená, že nějakou část každého dne budeme věnovat zdravotnické tematice a věcem s ní související. Dnešní den se zdravotnickému tématu budeme věnovat po obědě a záměrně neprozradím první okruh, protože to bude takovou hádankou. Hned takto na úvod bych se vás zeptal/a, byli jste už někdy na táboře? Pokud ano, kde a jaké to bylo? Těšili jste se na náš tábor?“. Po utichnutí konverzace mezi vedoucím a účastníky následuje část, ve které je důležité zmínit, kde se nachází umyvadla, toalety, koš a kde mají nepřetržitou možnost načepovat si pitnou vodu. Vhodné je daná místa přímo ukázat, nejen slovně jejich lokaci popsat. Vedoucí také seznámí účastníky s písničkou zahajující program dne a označující ukončení jednotlivých pauz. Po zaznění části písničky kdykoli během tábora mají účastníci za úkol zanechat prováděnou volnočasovou aktivitu a přijít k vedoucím. Účastníci si mohou sami vymyslet vhodné pohybové vzorce v daném rytmu. Písnička bude

složit jako takzvaná „červená nit“ v průběhu celého příměstského tábora. Může se jednat o písničku Jožin z Bažin od Ivana Mládka anebo Stayin' Alive od Gee Gees. Charakteristický u těchto písní je jejich rytmus v tempu resuscitace, se kterým se účastníci z průběhu tábora blíže seznámí. Následně je prostor pro motivaci k první aktivitě. „Hned na začátek mám pro vás úkol, a to najít si zde nové přátele a kamarády. Jste tu určitě všichni moc fajn, protože vás spojuje jedna věc, kterou je, že vaše doma je nyní u pěstounských rodin. Věřím tedy, že budete mít k sobě blízko, a proto navrhuji se společně pořádně seznámit“. Výčet jednotlivých aktivit je především inspirační, přičemž je na vedoucích, které aktivity v daném kolektivu účastníků uskuteční. Je vhodné zařazovat na začátek stěžejní aktivity daného bloku, aby se zamezilo k jejich vynechání z důvodu časové tísně.

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 20 minut

Aktivita: Značky a podpisy

Cíl: Účastníci se prostřednictvím hry seznámí se jmény ostatních účastníků.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná jména ostatních účastníků. Účastník si krátkodobě pamatuje gesta ostatních účastníků. Účastník vymyslí gesto ke svému jménu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník gestikuluje slovo začínající na stejné počáteční písmeno jako jméno.

Postup: Na začátku hry vytvoří účastníci kroužek a každý si vymyslí znak, který jej charakterizuje. První účastník řekne své jméno a doprovodí jej zvoleným gestem. Zazní například věta „Já jsem Karolína“ a u toho předvede, že je „kočka“ znázorněním kočičích uší a vousů. Druhý účastník ve směru hodinových ručiček pokračuje větou „Tohle je Karolína a já jsem Aneta“ a při tom znázorní gesto Karolíny a následně i gesto své, nově vymyšlené. Takto hra pokračuje, dokud se nevystřídají všichni účastníci. Hra končí tím, že všichni účastníci řeknou své jméno a předvedou své gesto najednou. (Plummer, 2019)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Znali jste se s někým ještě před začátkem tábora?

Jaké pro Vás bylo si vymyslet gesto ke svému jménu?

Zapamatovali jste si všechny účastníky, nebo jen někoho?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Pro účastníky může být náročné si vymyslet vlastní gesto. Účastník si nemusí pamatovat ostatní účastníky.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, kdy si účastník nemůže z různých důvodů vymyslet své gesto, řekne své jméno nahlas a gesto začínající na stejné písmeno zkusí vymyslet celá skupina společně, přičemž daný účastník musí s vybraným gestem souhlasit. Pokud si účastník nebude druhého účastníka pamatovat, vedoucí napoví.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku.

Aktivita: Charakteristika pomocí emoji

Cíl: Účastníci se popíší pomocí emoji.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník se slovně charakterizuje za pomoci emoji.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zvedá zvolenou kartičku s vybraným emoji.

Postup: Všichni účastníci stojí sedí v kruhu. Uprostřed se nachází kartičky o velikosti A5 s obrázky emoji, které jsou k náhledu v příloze č. 7. Postupně po směru hodinových ručiček si každý účastník vybere tři kartičky, kterými by charakterizoval sám sebe a následně k tomu přidá slovní komentář, ve kterém zakomponuje o sobě zajímavost. Jakmile ve všichni tímto způsobem představí, pokračuje se v dalším kole způsobem, že o daném účastníkovi budou ostatní účastníci společně opakovat informace, které se v předchozím kole dozvěděli.

Potřebné pomůcky: Zalaminované kartičky o velikosti A5 s obrázky emoji.

Evaluační otázky:

Dozvěděli jste se o ostatních něco doopravdy zajímavého?

Jaká informace Vás nejvíce překvapila?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastník si nebude schopen pro svou charakteristiku vybrat z nabízených kartiček s obrázky emoji.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že si účastník nebude schopen pro svou charakteristiku vybrat z nabízených emoji, může se charakterizovat pouze slovně, bez pomocného obrázku.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku.

Aktivita: Naše táborová pravidla

Cíl: Účastníci si společně vymyslí vlastní pravidla tábora, která zaznamenají na papír. Po dokončení tvorby pravidel se výsledný list vyvěsí na nástěnku. Tato pravidla jsou závazná po celou dobu tábora.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník vymýšlí pravidla tábora. Účastník spolupracuje s ostatními.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zapisuje pravidla tábora na papír.

Postup: Účastníci dostanou čistý papír. Jeden po druhém budou říkat pravidla, která by si přáli, aby byla dodržována. Vedoucí kontroluje smysluplnost pravidel, případně dopomáhá k lepší formulaci. Následně ten, kdo pravidlo vymyslel jej půjde zapsat na určený papír. Po dokončení se papír vyvěsí viditelně na nástěnku.

Potřebné pomůcky: Jeden papír velikosti A3, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Jsou na papíře všechna pravidla, která byste si přáli?

Vytvářeli jste už někdy svá vlastní pravidla?

Co se bude dít, když se nějaké pravidlo nedodrží?

Prostředí: Místnost nebo pergola. Je potřeba pevná plocha pro psaní na papír (stůl, nebo magnetická tabule na připevnění papíru A3 magnety).

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci nebudou chtít v rámci tábora žádná pravidla, nebo naopak bude pravidel mnoho. Pravidla nemusí být účastníky následně dodržena.

Návrh preventivních opatření rizik: Na začátku se může stanovit minimální a maximální počet pravidel. Účastníci navrhnou, co se bude dít, když někdo pravidla nedodrží.

Výstup: Seznam táborových pravidel zapsaný na papíru.

Aktivita: Kdo chybí?

Cíl: Účastníci se snaží zjistit, kdo ve skupině chybí. Identifikováním absence jednotlivých účastníků si dávají důkaz o tom, že přítomnost každého z nich je důležitá.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník si všímá absence ostatních účastníků.

Psychomotorický cíl (výsledek): Vybraný účastník se schovává.

Postup: Účastníci sedí v kruhu. Všichni zavřou oči, přičemž vedoucí obejde kolem nich jedno kolo, při kterém poklepe na rameno jednomu účastníkovi. Ten se neslyšně přesune doprostřed kruhu a přikryje dekou. Následně po pokynu vedoucího všichni otevřou oči a hádají, kdo je pod dekou. Po uhodnutí se schovaný účastník vrátí zpět a postup se opakuje. (Vopel, 2007, s. 32)

Potřebné pomůcky: Deky.

Evaluační otázky:

Myslíte, že by si ostatní všimli, kdybyste chyběli právě vy?

Ti, kdo byli vybráni, báli jste se, že ostatní nepoznají, že chybíte? Jak jste se při tom cítili?

Myslíte, že jste uhádnutím všem jmen dokázali, že jsou všichni účastníci důležití?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 10 minut

Rizika: Vybraný účastník nemusí být ostatními účastníky uhádnut. Účastníci nezvládnou mít zavřené oči. Účastníci uslyší, kdo byl vybrán.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastník nebude uhádnut jménem, zkusí účastníci chybějícího člena popsat jiným způsobem. Pokud bude mít někdo záměrně otevřené oči, je vhodné daného účastníka poprosit o jejich zavření při příští hře. V případě, že je nebude chtít zavřít opakovaně, nebude moci říkat jména chybějících účastníků nahlas, nicméně vždy by měl v kruhu mezi ostatními zůstat, aby byl splněn hlavní účel hry. V případě slyšného odcházení se může zvolit jiný terén.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku.

Aktivita: Kdo je za dekou?

Cíl: Účastníci si prostřednictvím hry procvičují jména ostatních účastníků.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník poznává druhého účastníka.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník se schovává za dekou.

Postup: Účastníci se rozdělí na dvě skupiny. Rozdělení do skupin proběhne pomocí otázky, kdo má rád více modrou barvu a kdo červenou. Účastníci, kteří mají rádi více modrou barvu budou v jedné skupině. Účastníci, jejichž oblíbenější je barva červená, v druhé. Není nutné, aby v každé skupině byl stejný počet účastníků, je však vhodné, aby počty nebyly velmi rozdílné. Z každé skupiny bude vybrán jeden účastník, který si sedne před nataženou deku tak, aby po spuštění deky byli vybraní naproti sobě. Jakmile se deka spustí dolů, účastníci se snaží co nejrychleji navzájem říci svá jména.

Potřebné pomůcky: Deky.

Evaluační otázky:

Jaké bylo si rychle vzpomenout na jméno druhého účastníka?

Vzpomněli jste si na jména rychle, nebo vám to trvalo déle?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastník nemusí být druhým účastníkem vůbec rozpoznán. Účastník nemusí poznat druhého účastníka. Obě varianty mohou v účastnících vyvolat frustraci.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě nerozpoznání účastníka dá vedoucí nápovědu.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku.

Dopolední svačina, toaleta, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Mé přednosti

Cíl: Účastníci se navzájem poznají v pozitivním světle.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník mluví o svých přednostech. Účastník komunikuje s druhým účastníkem. Účastník se poznává s druhým účastníkem.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník počítá na prstech.

Postup: Účastníci se rozdělí do dvojic. Dvojice se vytvoří na základě rozpočítání, tedy že vedoucí ukáže na každého účastníka a u toho vysloví číslo. Vždy tak, aby stejné číslo měli dva účastníci, tedy musí být poloviční počet čísel, než je celkový počet účastníků. „Ve dvojicích si navzájem řeknete co nejvíce vlastních předností. Každou vyřčenou přednost budete společně počítat na prstech a druhý v týmu vás bude podporovat. V případě, že na sobě žádnou přednost či pozitivní věc nenajdete a budou vás napadat samá negativa, tak je obraťte. Například když vás bude napadat, že máte velké uši, tak vyslovíte, že máte své uši rádi. Ať řeknete cokoli, druhý účastník ve dvojici v tom bude s vámi a budete společně tato pozitivita na prstech sčítat.“ Každému účastníkovi se počítá 60 sekund. (Vopel, 2005, s. 132)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Kolik předností jste u sebe našli?

Řeknete si někdy sobě navzájem, že se vám něco doopravdy podařilo?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastníci se mohou navzájem začít smát. Účastníci se mohou ostýchat o sobě říkat pozitivní věci. Účastníci se mohou bát se svěřit.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že se někdo začne účastníkovi smát, řekne jednu přednost, kterou si myslí, že daný účastník má. To stejné platí, pokud se bude účastník ostýchat.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku.

Aktivita: Míčkováná

Cíl: Účastníci mají za úkol mít na své straně sítě co nejméně plastových míčků.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník spolupracuje s ostatními ve skupině s cílem mít na své hrací ploše co nejmenší počet míčků.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník hází plastový míček. Účastník přehazuje plastový míček přes síť.

Postup: Účastníci se rozdělí do dvou stejně početných skupin. Postup rozdělení do skupin bude takový, že účastníci vytvoří řadu. Následně vedoucí půjde od prvního k poslednímu a bude střídat čísla „jedna“ a „dvě“, tedy do které skupiny budou patřit. Každá skupina získá stejný počet plastových míčků dle počtu účastníků. Tyto skupiny bude dělit natažená síť. Úkolem je co nejrychleji házet plastové míčky na druhou stranu sítě tak, aby jich na konci hry zbylo na dané straně co nejméně. Vyhrává ta skupina, která má na své straně méně míčků.

Potřebné pomůcky: Malé plastové míčky, natažená síť.

Evaluační otázky:

Dokázali jste se ve skupině domluvit, když jste chtěli jeden míček vzít zaráz?

Baví vás pohybové aktivity?

Prostředí: Zahrada nebo tělocvična.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci se mohou o míček handrkovat. Účastníci si mohou vzájemně ublížit. Účastníci nemusí být dostatečně rychlí dle svých představ. Účastníci nemusí přehodit síť.

Návrh preventivních opatření rizik: Před zahájením hry se dbá na edukaci, aby se účastníci chovali bezpečně. Pokud bude síť příliš vysoko, může se snížit.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku (i když přímo do seznamovacích aktivit nespadá).

Aktivita: Postřeh

Cíl: Účastníci trénují postřeh prostřednictvím tleskání při driblování.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník se soustředí na pohyb míče.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník tleská při dotyku míče země.

Postup: Účastníci stojí ve dvojřadu otočení čelem k sobě. Na konci dvojřadu stojí vedoucí tak, aby na něj všichni viděli. Vedoucí má v ruce míč, kterým bude nepravidelně driblovat. Úkolem účastníků je tlesknout při každém bouchnutí míče o zem. Vedoucí bude svými pohyby někdy driblování pouze naznačovat, a tak účastníky mást. V případě, že někdo tleskne, aniž by se míč dotkl země, z daného kola vypadává. Hra se opakuje.

Potřebné pomůcky: Míč.

Evaluační otázky:

Jak hodnotíte svůj postřeh?

Bylo to pro vás matoucí?

Prostředí: Betonová plocha na zahradě nebo tělocvična.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci opakovaně vypadnou ze hry hned na začátku.

Návrh preventivních opatření rizik: Můžou se vytvořit dvě skupiny, přičemž v jedné bude průběh hry jednodušší a ve druhé složitější. Účastníci si mohou sami zvolit do které skupiny chtějí patřit.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku (i když přímo do seznamovacích aktivit nespadá).

Pauza na pitný režim, toaletu a případné namazání SPF krémem, vymezený čas: 15 minut.

Aktivita: Skákané kámen nůžky

Cíl: Účastníci se snaží dostat na druhou stranu dráhy tvořenou z obručí, přičemž se navzájem brzdí vyrazováním při prohře ve hře kámen nůžky.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník chápe princip hry.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník co nejrychleji skáče z obruče do obruče. Účastník hraje kámen nůžky.

Postup: Před aktivitou se sestaví dráha ve tvaru hada asi z deseti až dvaceti středních obručí (alternativou je nakreslení kruhů na betonovou plochu). Účastníci se rozdělí do dvou skupin. Rozdělení do skupin proběhne způsobem, že se účastníci seřadí dle délky vlasů od nejkratších po nejdelší a tato řada se rozpůlí. Každá skupina stojí v řadě na jednom konci dráhy. Po signálu vedoucího první účastníci z každé skupiny začnou snožmo skákat po dráze z obručí. V jednom místě se setkají a zahrají kámen nůžky dle obecně známých pravidel. Účastník, který hru kámen nůžky prohraje, se vrátí na konec své řady a vystřídá jej další účastník. Účastník, který hru kámen nůžky vyhraje, pokračuje v dráze z obručí, dokud jej nezastaví další účastník z protějšího týmu. Hra končí po vypršení časového limitu.

Potřebné pomůcky: Obruče nebo křída.

Evaluační otázky:

Máte štěstí ve hře kámen nůžky? Hrajete tuto hru rádi?

Prostředí: Betonová plocha na zahradě nebo tělocvična (možno využít pouze obruče).

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastník může během skákání snožmo upadnout a poranit se. Účastník může často prohrávat ve hře kámen nůžky a být tak frustrovaný.

Návrh preventivních opatření rizik: Pro zamezení frustrace z opakované prohry ve hře kámen nůžky je aktivita ukončena po uplynutí časového limitu stanoveného vedoucím, nikoli dle výhry některého z týmů. V případě, že budou účastníci méně fyzicky zdatní a nebudou schopni se strefovat při skoku snožmo do obručí, je vhodnější využít alternativu s kreslenými kruhy křídou na betonovou plochu.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku (i když přímo do seznamovacích aktivit nespadá).

Aktivita: Rytmické skákání

Cíl: Účastníci skáčou do rytmu do obručí.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník vnímá rytmus.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník skáče do rytmu z určité části obruče do určité části obruče.

Postup: Do sestavených obručí nebo nakreslených kruhů pomocí křídly v předchozí aktivitě vložíme vždy dvě mety. Kruh tak pomyslně rozdělíme na čtyři části. Dvě části nyní zabírají mety, zbylé dvě části jsou určeny pro nohy. Účastníci se postaví do řady a po zapnutí hudby budou v určeném rytmu skákat z jedné obruče do druhé tak, že budou respektovat položené mety. Rozeskup mezi jednotlivými účastníky je jeden kruh či obruč. Aktivita končí po vypršení časového limitu.

Potřebné pomůcky: Obruče nebo křída, mety, zařízení k reprodukci hudby.

Evaluační otázky:

Jaké pro vás bylo udržovat rytmus při skocích?

Prostředí: Betonová plocha na zahradě nebo tělocvična (možno využít pouze obruče).

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastník může při skocích upadnout. Účastník nemusí stíhat udanou rychlost. Účastník může mít problém s udržením rytmu.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že bude mít účastník problém s udržením rytmu, nebo jeho tempem, můžeme zvolit vhodnější, tedy pomalejší.

Výstup: Reflexe v rámci evaluace seznamovacích aktivit po proběhlém bloku (i když přímo do seznamovacích aktivit nespadá).

Evaluace proběhlého bloku seznamovacích aktivit:

Postup: Každý účastník dostane korálky ve třech barvách (zelená, oranžová nebo žlutá a červená). Na stole budou postaveny tři prázdné kelímky označené barvami korálků. Každý účastník si zvolí jednu barvu korálku, která nejlépe reprezentuje jejich pocity z jednotlivých proběhlých aktivit. Zelená barva znázorňuje pozitivní hodnocení, červená negativní. Oranžová nebo žlutá neutrální. Následně vybraný korálek účastník vloží do patřičného kelímku. Po součtu barev lze zjistit náhled účastníků na proběhlé aktivity. Je vhodné se doptat, proč účastníci danou barvu zvolili.

Prostředí: Místnost nebo pergola se stolem.

Potřebné pomůcky: Korálky v zelené, oranžové nebo žluté a červené barvě pro každého účastníka, tři plastové kelímky.

Potřebný čas: 20 minut

Oběd, vymezený čas 45 minut.

Poobědová pauza, vymezený čas 30 minut.

V této části probíhá volná zábava, kdy účastníci mohou využít libovolných klidných her v rámci družiny či doplňkový program. Je to také časem, kdy probíhá volná interakce mezi účastníky. Po obědové pauze následuje první blok ve zdravotnické tématice tábora. Účastníci si při první krátké aktivitě vyluští konkrétní téma, čímž bude sluch. Tento odpolední program může probíhat buď v režii vedoucích příměstského tábora, kdy se však předpokládá podrobné nastudování informací o tématice, nebo je možné využít programu Oblastní unie neslyšících Olomouc, kdy se účastníci přímo s neslyšícím člověkem setkají. Zástupci Oblastní unie neslyšících Olomouc jsou ochotni po předchozí domluvě dojet do místa konání tábora. Tyto dvě varianty lze i kombinovat. Blok trvá celkem včetně pauz 2 hodiny a 15 minut od 13:15 do 15:00 hodin. V následujícím textu je uvedena varianta, kdy vedoucí vedou blok sami.

Aktivita: Bludiště

Cíl: Účastníci se pomocí luštění papírového bludiště dozví, jaká aktivita je právě čeká.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník se soustředí na hledání cest v bludišti na papíru.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník vyznačuje správnou cestu v papírovém bludišti.

Postup: Každý účastník dostane jeden výtisk papírového bludiště, viz příloha č. 8. Za pomoci psací potřeby vyznačí správnou cestu ze středu na okraj. V případě, že nalezená cesta bude správná, spojením písmenek, které leží po této trase, se dozví téma následující aktivity. Správné řešení je k nalezení v příloze č. 9.

Potřebné pomůcky: Vytisknuté bludiště pro každého účastníka, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Máte rádi hledání cesty v bludišti?

Luštíte rádi?

Byl pro vás tento obrazec náročný?

Jaké slovo jste vyluštili?

Prostředí: Místnost nebo zahrada. Účastníci mohou využít stůl, nebo různé menší tvrdé plochy, například lavičky.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastník nenajde v papírovém bludišti cestu.

Návrh preventivních opatření rizik: Účastníkům se může nabídnout větší časová dotace.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch.

Aktivita: Český znakový jazyk

Cíl: Účastníci se seznámí s Českým znakovým jazykem

Kognitivní cíl (výsledek): Účastníci ví, co je Český znakový jazyk a kdo jej používá.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastníci umí pozdravit v Českém znakovém jazyce.

Motivace: Na začátku aktivity se rozvine diskuze na následující otázky:

Víte, co to je Český znakový jazyk?

Víte, kdo Český znakový jazyk používá?

Jak můžeme správně nazývat osoby s tímto typem postižení?

Odhadnete, kolik lidí v České republice Český znakový jazyk přibližně používá?

Viděli jste někdy někoho Český znakový jazyk použít? Kde a koho?

Myslíte, že Český znakový jazyk se používá jen v České republice, nebo i v zahraničí?

Je podle vás možné komunikovat s neslyšícím i jinak? Jak?

Jak vnímá podle vás neslyšící Český jazyk?

Vedoucí by měl být schopen na tyto otázky sám odpovědět a rozvíjet diskuzi. Následuje zde informativní text, který je určen pro vedoucí jako základní informace, které může účastníkům předávat svými slovy dál.

Český znakový jazyk je mateřským jazykem většiny Neslyšících. Neslyšící s velkým písmenem „N“ jsou členové jazykové a kulturní menšiny, kteří se nevnímají jako osoby

s handicapem, nýbrž jsou na svou kulturu hrdí a pomáhají ji nadále rozvíjet. V zásadě však zde hovoříme o osobách neslyšících, nedoslýchavých, nebo s poruchou sluchu. V rámci České republiky Český znakový jazyk aktivně užívá asi 10 000–15 000 osob. Český jazyk je tedy pro tyto osoby jazykem cizím, který však často umí, a tedy jej můžeme za jistých podmínek při komunikaci používat. Důležité je na začátku komunikace upozornit dotyčným, že s neslyšícím někdo plánuje hovořit. Mluvit by se mělo vždy tak, aby byla možnost odezírání ze rtů. Tedy být na světle, dostatečně artikulovat a mluvit jednoduchými větami. Dotyčný by měl dostávat zpětnou vazbu, že je jeho informacím porozuměno.

Český znakový jazyk je složen ze znaků a takzvaných „*nemanuálních nosičů informací*“, tedy mimiky a kineziky, kdy obě části projevu jsou stejně důležité. Znakování je možné vidět v televizi, nebo při tlumočení živých diskuzí tlumočnickem. Pokud máme tlumočnicka k dispozici, vždy mluvíme na neslyšícího, tlumočnick následně zcela vše, co řekneme, bude překládat. Český znakový jazyk není mezinárodní, používá pouze na území České republiky. V zahraničí mají jiná pravidla, některá se však mohou překrývat. (Česká komora tlumočnicků českého znakového jazyka; Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s.)

Diskuze s účastníky se zakončí větou typu: „Ať jste Český znakový jazyk znali, nebo ne, pojďme se teď zkusit naučit někoho pozdravit a další základní věci“.

Postup:

Po dokončení diskuze s výše uvedenými otázkami se účastníci naučí základní pozdravy zahrnující „Ahoj“, „Dobrý den.“ a „Na shledanou“, dále znaky „pes“ a „kočka“. Přímá aktivita bude probíhat tak, že vedoucí názorně předvede znak a řekne jeho význam. Účastníci se následně snaží znak správně napodobit. Jakmile bude tato část bude hotová, účastníci se rozdělí do dvojic. Rozřazení do dvojic bude shodné jako v předešlé aktivitě Mé přednosti. Jeden z dvojice předvede znak a druhý se ho snaží slovně uhodnout. Aktivita se opakuje tak dlouho, dokud nedojde k osvojení znaků. Vedoucí chodí mezi účastníky, hlídají správnost provádění činnosti a v případě potřeby pomohou.

Potřebné pomůcky: K přímé aktivitě nejsou potřeba žádné pomůcky. Vedoucí si musí před aktivitou nastudovat základní informace o Českém znakovém jazyce a naučit se znakovat pozdravy dle mobilní aplikace Znakujeme s Tamtmem.

Evaluační otázky:

Líbí se Vám znakování?

Znakovali jste někdy něco?

Myslíte, že byste se Český znakový jazyk mohli naučit? Chtěli byste?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 45 minut

Rizika: Účastník nedokáže správně zopakovat znak ani po vícečetných pokusech.

Návrh preventivních opatření rizik: Účastníkům, kteří budou mít se znakováním problémy se nabídne individuální pomoc.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch.

Pauza na pitný režim, toaletu a případné namazání SPF krémem, vymezený čas: 15 minut.

Aktivita: Pantomima

Cíl: Účastníci předvedou přečtený pojem pomocí pantomimy tak, aby jej ostatní účastníci uhádli.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná pojem pantomima. Účastník ví, jak má pojem předvést. Účastník hádá, co předvádí ostatní účastníci.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník předvádí pojem pomocí pantomimy.

Motivace: „Českým znakovým jazykem sice komunikovat neumíme, ale vzájemné domluvě se dá i improvizovat. Vyzkoušíme si tedy teď hru, kdy budeme hádat různá slova bez pomoci řeči, jako bychom byli neslyšící.“

Postup: Vybraný účastník si přečte napsaný pojem, který si vylosoval z nádoby a snaží se jej co nejpřesněji napodobit pomocí pantomimy. Tímto pojmem může být jakákoli věc, nebo činnost. Ostatní účastníci se snaží uhádnout, co je zrovna předváděno. Návrh pojmů pro tuto hru se nachází v příloze č. 10.

Potřebné pomůcky: Kartičky s napsanými pojmy, nádoba na losování.

Evaluační otázky:

Uhádli jste všechny pojmy?

Bylo náročné vystoupit před ostatní?

Který výkon se vám líbil?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Žádný z účastníků neuhádne předváděný pojem. Účastník se může ostýchat před ostatními provádět pantomimou.

Návrh preventivních opatření rizik: Vedoucí může dát účastníkům nápovědu. Účastníky k aktivní účasti nenutíme.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch.

Aktivita: Čísla v Českém znakovém jazyce

Cíl: Účastníci si osvojí čísla od jedné do deseti v Českém znakovém jazyce. Účastníci provádí jednoduché matematické operace pomocí znakování.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, jak se znakuji čísla v Českém znakovém jazyce. Účastník aktivně používá čísla Českého znakového jazyka.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník aktivně znakuje čísla v Českém znakovém jazyce. Účastník znakuje jednoduché matematické operace.

Postup: Vedoucí znakuje čísla postupně od jedné do dvaceti, přičemž dbá na správné provedení u všech účastníků. V druhém kroku této aktivity vedoucí říká jednoduché matematické počty (například $3+1$, $5+5$) a účastníci mají za úkol výsledek příkladů vyznakovat.

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Jak vám znakování čísel jde?

Zapamatovali jste si znaky ke všem číslům?

Není na vás tempo učení moc rychlé?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastník si nezapamatuje znaky. Účastník může mít potíž s počty. Účastník si nemusel zapamatovat znaky jednotlivých čísel.

Návrh preventivních opatření rizik: Dle individuálních potřeb účastníků můžeme zvolit menší počet znaků. Příklady se mohou psát na tabuli nebo papír pro lepší představivost.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch.

Odpolední svačina, toaleta vyhrazený čas 15 minut.

Aktivita: Spící obr

Cíl: Účastníci hrají honičku, při které předstírají, že jsou obr a trpaslíci.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník poslouchá, kdy vedoucí zahlásil, že se probudil obr.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník utíká před obrem.

Postup: Jeden účastník je obrem. Lehne si na zem a dělá, že spí. Ostatní účastníci jsou trpaslíci a chodí volně kolem obra. Vedoucí v jednu chvíli zahlásí, že se obr probudil a v ten moment začíná honička, kdy se obr snaží nějakého trpaslíka chytnout. Jakmile je trpaslík chycen, stává se obrem a hra se opakuje.

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Máte rádi pohybové hry?

Je pro vás lepší být obrem, nebo trpaslíkem?

Prostředí: Místnost nebo tělocvična.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci mohou do sebe narazit. Účastníci mohou spadnout.

Návrh preventivních opatření rizik: Před začátkem hry se účastníkům připomene, že by do sebe neměli záměrně narážet či chytat nepřiměřenou silou.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch (i když přímo do daného bloku tematicky nespadá).

Aktivita: Jaký jsem?

Cíl: Účastníci se navzájem blíže poznají prostřednictvím vyplněného formuláře, který budou v menších skupinách srovnávat.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník odpovídá na položené otázky.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zapisuje odpovědi do formuláře.

Postup: Každý účastník dostane jednu kopii formuláře, jehož vzor se nachází v příloze č. 11, který vyplní. Následně se rozdělí do skupinek a porovnávají odpovědi mezi sebou. Dívají se, zda má někdo něco společného. Postup tvorby skupinek je následovný. Účastníci jeden po druhém řeknou své nejoblíbenější exotické zvíře. Ti, u kterých se nejoblíbenější exotické shodovalo budou spolu ve skupině. V případě, že budou účastníci s daným zvířetem sami, připojí se k ostatním. Není potřeba mít skupiny rovnoměrně rozdělené na počet. (Vopel, 2007, s. 120)

Potřebné pomůcky: Kopie formuláře pro každého účastníka, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Co jste ve skupině měli nejčastěji společného?

Bylo na některou otázku obtížné odpovědět?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastník nebude chtít o sobě sdílet informace. Účastník nezná odpověď na otázky.

Návrh preventivních opatření rizik: Účastník si může informace pozměnit či vymyslet.

Výstup: Evaluace bloku zaměřeného na sluch (i když přímo do daného bloku tematicky nespadá).

Evaluace proběhlého bloku zaměřeného na sluch a ukončení hlavního programu dne

Postup: Účastníci se rozdělí do několika skupin. Každá skupina dostane papír o velikosti A3 a pastelky. Jejich úkolem je společně nakreslit obrázek, který bude znázorňovat průběh prvního dne tábora. Měl by zahrnovat aktivity, které se líbily anebo naopak vůbec nelíbily, emoce a ostatní účastníky. Po dokončení společné práce si skupinky svůj obrázek navzájem představí a odůvodní. Je prostor se ptát na doplňující otázky. Výtvořky se následně vyvěsí na nástěnku. Po ukončení evaluace se vedoucí s účastníky rozloučí a nastíní program dalšího dne. Po ukončení tohoto bloku nastává volná zábava a průběžně účastníci odchází do svých pěstounských rodin.

Potřebné pomůcky: Papír, pastelky.

Potřebný čas: 30 minut

Odchod účastníků, volná zábava, vymezený čas: 16:30-18:00

PROGRAM PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA ÚTERÝ

Příchod účastníků

Účastníci mohou přicházet během stanoveného času. Opět, jako předchozí den, je umožněna volná zábava a doplňkové aktivity. V okamžiku zahájení dne, stejně jako při ukončení průběžných pauz, zazní táborová písnička, která má charakter červené nitě.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Zahájení dne, vytvoření společné atmosféry

Na zahájení druhého dne tábora celý realizační tým společně zahraje po svolání dětí scénku. Tato scénka bude představovat nehodu, ke které je nutné přivolání rychlé záchranné služby a zahájení resuscitace. Poté vedoucí účastníky přivítá a rozvede diskuzi, co účastníci v předvedené scénce viděli. Zahájení dne může být zakončen těmito slovy: „Dnes se z nás všech stanou záchranáři! Zkusíme si nahmatat pulz neboli tep i resuscitovat plyšáky. Víte někdo, co to znamená někoho resuscitovat? Odpoledne potom pojedeme na menší výlet do vedlejší vesnice, kde si zkusíte zahrát minigolf. Byl jste někdy někdo již na minigolfu?“ Po sdělení potřebných informací se přechází plynule k první aktivitě. V případě nepříznivého počasí je možno program tohoto dne vyměnit za program středeční.

Potřebný čas: 20 minut

Aktivita: Orgány lidského těla

Cíl: Účastníci pomocí kartiček přiřadí funkce k jednotlivých orgánů lidského těla.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník rozlišuje funkce orgánů.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník přiřazuje kartičky s obrázky orgánů k popisu jejich funkcí.

Postup: Účastníci se rozdělí do čtyř skupin. Rozdělení do skupin proběhne tak, že se účastníci seřadí do řady podle abecedy dle křestního jména. Následně vedoucí rozdělí tuto řadu na čtvrtiny. Následně každá skupina dostane s dispozicí sadu dvaceti kartiček, které jsou k dispozici v příloze č.12. V sadě se nachází celkem deset párů, přičemž úkolem je páry správně spojit. Jakmile budou všechny skupiny hotové, postupně se společně zkontroluje

správnost přiřazení. Na tuhle aktivitu plynule navazuje aktivita následující, je důležité dodržet jejich posloupnost.

Potřebné pomůcky: Vytisknuté a zalaminované kartičky.

Evaluační otázky:

Slyšeli jste již o všech orgánech?

Bylo něco pro vás nové?

Jak byla tato aktivita náročná?

Jak se vám ve skupině spolupracovalo?

Prostředí: Místnost, zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci nemusí znát všechny orgány. Účastníci nemusí znát funkce orgánů.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastníci nebudou znát všechny orgány nebo jejich funkce, vedoucí je ujistí, že se nejedná o problém a více se o nich dozví při závěrečném shrnutí této aktivity.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Aktivita: Uložení orgánů

Cíl: Účastníci si osvojí uložení orgánů prostřednictvím přiřazování kartiček na siluetu lidského těla.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná uložení jednotlivých orgánů v lidském těle.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník přikládá kartičky s obrázky orgánů do siluety lidského těla.

Postup: Účastníci jsou z předchozí aktivity rozřazeni do čtyř skupin. Každá skupina získá obrys lidského těla, jež je k dispozici v příloze č. 13. Na ten budou účastníci přikládat kartičky s vyobrazenými orgány z předchozí aktivity. Jakmile budou všechny skupiny hotovy, společně se zkontroluje správnost.

Potřebné pomůcky: Obrys lidského těla na papíře A3 pro každou skupinu, vytisknuté a zalaminované kartičky s orgány z předchozí aktivity s názvem Orgány lidského těla.

Evaluační otázky:

Dozvěděli jste se něco nového?

Zajímá vás lidské tělo?

Prostředí: Místnost, zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci nemusí vědět, kde se orgány nachází.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastníci neznají uložení orgánů, vedoucí je ujistí, že se jedná o problém a dozví se jej při závěrečném shrnutí této aktivity.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Aktivita: Nahmatání pulzu, počítání tepové a dechové frekvence

Cíl: Účastníci si nahmatají svůj vlastní pulz a pokusí spočítat svou tepovou frekvenci.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník si uvědomuje vlastní pulz a dech. Účastník počítá svůj vlastní pulz a dechovou frekvenci.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník hmatá svůj vlastní pulz.

Postup: Vedoucí aktivitu uvede například tímto textem: „V předchozích aktivitách jsme si připomněli, nebo dozvěděli, jaké máme v těle orgány, jaká je jejich funkce a kdepak se asi nachází. Víte, že můžeme některé jejich funkce měřit? Chcete si to sami vyzkoušet? Začneme od nejdůležitějšího orgánu, bez kterého bychom nemohli existovat. Víte o který orgán se jedná?“ Jakmile účastníci správně odpoví, že se jedná o srdce, vedoucí účastníkům vysvětlí a názorně ukáže, že si mohou nahmatat svůj vlastní pulz na stranách krku anebo lehce obtížněji na ruce. Následně si nahmatání účastníci vyzkouší. Jakmile se nahmatání všem povede, pokusí se všichni spočítat svou vlastní tepovou frekvenci. To bude probíhat tak, že vedoucí zapne na stopkách třicet sekund, během kterých budou účastníci počítat jednotlivé tepy, jejichž počet

se následně vynásobí dvěma. Po spočítání všichni sdělí svou tepovou frekvenci. Následně se vedoucí zeptá, jaká by měla být správná průměrná frekvence (60-90 za minutu), kdy se frekvence zvyšuje (například zvýšená fyzická aktivita nebo nervozita) a kdy snižuje (například spánek). Poté se vedoucí účastníků zeptá, co bychom mohli měřit podobným způsobem, čímž je myšlena dechová frekvence. Obdobným způsobem si všichni zkusí opět po dobu 30 sekund svou dechovou frekvenci počítat. V tomto případě se bude jednat spíše o chyták, protože člověk při počítání své dechové frekvence většinou přizpůsobí dech počítání. Správně se dechová frekvence počítá, když o tom daný jedinec neví.

Potřebné pomůcky: Stopky.

Evaluační otázky:

Podářilo se vám pulz nahmatat?

Jakou jste měli tepovou frekvenci?

Jakou jste měli dechovou frekvenci?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníkům se může udělat nevolno. Účastníkům se nemusí nahmatání vlastního pulzu podařit. Účastníci nemusí stíhat počítat.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud se účastníkovi udělá nevolno, je potřeba, aby si lehnul s vyvýšenýma nohama a v této poloze setrval do skončení aktivity. Pokud se nedaří účastníkovi nahmatat svůj vlastní pulz, vedoucí nasměruje jeho ruku na krkavici, kde je nahmatání nejjednodušší. Pokud účastník nestíhá počítat, nic se neděje, cílem aktivity je získat povědomí o pulzu a možnostech počítání jeho frekvence.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Aktivita: Představení zdravotnických pomůcek

Cíl: Účastníci se seznámí se zdravotnickými pomůckami a dozví se k čemu slouží.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník poznává zdravotnické pomůcky a zná jejich způsob užívání.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zkouší některé zdravotnické pomůcky.

Postup: Účastníci sedí v místnosti v půlkruhu tak, aby všichni dobře viděli na vedoucího, který má u sebe zdravotnické pomůcky (tonometr, fonendoskop, neurologické kladívko, zkumavka, injekční stříkačka, esmarch, jehla, kanyla, dezinfekce, náplast, buničina, cytologický kartáček). Nejprve zkusí účastníci všechny pomůcky pojmenovat a říci k čemu slouží. To bude probíhat způsobem, že vedoucí ukáže pomůcku a kdo ji z účastníků zná, zvedne ruku a je vedoucím vyvolán. U tonometru, fonendoskopu, neurologického kladívka, škrtidla, dezinfekce s buničinou a náplastí je názorně ukázán postup použití vedoucím, dobrovolníci si jej pod dohledem mohou také vyzkoušet. U zkumavky, injekční stříkačky, jehly, kanyly a cytologického kartáčku je jejich funkce řekne pouze slovně, pod dozorem se mohou nechat mezi účastníky kolovat, vše zabalené do ochranných obalů.

Potřebné pomůcky: Tonometr, fonendoskop, neurologické kladívko, zkumavka, injekční stříkačka, esmarch, jehla, kanyla, dezinfekce, náplast, buničina, cytologický kartáček.

Evaluační otázky:

Byly pro vás některé pomůcky nové?

Byli jste někdy v nemocnici?

Použil je někdo na vás, když jste byli u lékaře jako pacienti?

Máte strach z některé pomůcky?

Prostředí: Místnost.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastník může zdravotnickou pomůcku rozbít. Účastník se může zranit.

Návrh preventivních opatření rizik: Při manipulaci účastníků se zdravotnickými pomůckami musí vedoucí i asistenti dbát zvýšené opatrnosti. Účastníky se třeba dopředu poučit o způsobech bezpečného zacházení.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Dopolední svačina, toaleta, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Co mám dělat?

Cíl: Účastníci se dozví, jak mají postupovat při nalezení bezvládně ležící osoby.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná správný postup před začátkem resuscitace.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník mluví. Účastník provádí algický podmět. Účastník uvolňuje dýchací cesty.

Postup: Vedoucí účastníkům vysvětlí, co mají dělat, když uvidí bezvládně ležící osobu. V dětském věku jako první zavolají dospělou osobu. Dospělá osoba ale zrovna nemusí přesně vědět, co má dělat. Zároveň i účastníci jednou dospějí a je potřeba mít o této problematice povědomí. „Pokud uvidíte někde ležet na zemi osobu, která se nehýbe, půjdete se na ni podívat. Co myslíte, že uděláte jako první? Zkusíte jí oslovit. Co budete dělat, když nebude na vaše slova reagovat? Zkusíte ní zatřást. Pokud na zatřesení nereaguje, co zkusíte potom? Na místě je bolestivý podmět. Ten se většinou dělá štípnutím do ušního lalůčku. Na druhých to prosím bez svolení nezkoušejte. Pokud nereaguje ani na bolest, co potom? Zjistíme, jestli dýchá. Jak poznáme, jestli dýchá? Nahneme se nad ni a budeme ušima poslouchat dech a zároveň očima pozorovat hrudník, jestli se nadzvedává. Pokud nic neslyšíme ani nevidíme, je čas zprůchodnit dýchací cesty, protože mohl zapadnout jazyk. Víte někdo, jak se to dělá? Zakloníme hlavu. A co pokud sni tehdy nezačne dýchat? Zahájíme resuscitaci, jejíž pravidla si vysvětlíme v další aktivitě.“ Vedoucí po celou dobu jednotlivé kroky názorně předváděl na resuscitační figuríně. Následně si účastníci stoupnou před svého plyšáka a za pomoci vedoucího budou všichni zároveň provádět jednotlivé kroky na plyšákově.

Potřebné pomůcky: Resuscitační figurína, plyšák pro každého účastníka.

Evaluační otázky:

Myslíte, že si postup zapamatujete?

Jaké to pro vás bylo?

Prostředí: Místnost.

Potřebný čas: 45 minut

Rizika: Účastníci mohou pociťovat úzkost. Účastníci se mohou bát.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud budou účastníci budou pociťovat úzkost, nebo strach, je potřeba aktivitu udělat více formou hry než simulace možných reálných situací.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Aktivita: Tempo resuscitace

Cíl: Účastníci se seznámí se správným tempem resuscitace

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná tempo stlačování hrudníku při resuscitaci.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník stlačuje pomyslný hrudník plyšáka v žádoucím tempu.

Postup: Účastníci si sednou s plyšákem do půlkruhu, přičemž před nimi se nachází vedoucí. Aktivita začíná tím, že vedoucí zapne píseň, která byla vybrána jako červená nit tábora a začne do tohoto rytmu tleskat. Všichni účastníci se s tleskáním přidají. Vedoucí vysvětlí, že se jedná o ideální tempo resuscitace. Následně účastníci místo tleskání začnou nataženýma rukama v rytmu stlačovat plyšáka, který leží před nimi na zemi. Vedoucí kontroluje správnost provedení, tedy tempo a natažené lokty.

Potřebné pomůcky: Plyšák pro každého účastníka, zařízení pro reprodukci hudby.

Evaluační otázky:

Dokázali jste udržovat správný rytmus?

Je to pro vás fyzicky náročné?

Prostředí: Místnost.

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastníci neudrží správné tempo.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastníci nebudou schopni udržovat správné tempo při resuscitaci, prodlouží se fáze tleskání na písničku.

Výstup: Evaluace proběhlého dopoledního bloku.

Evaluace proběhlého dopoledního zdravotnického bloku:

Postup: Každý účastník dostane čistý papír a psací potřebu. Úkolem je vymyslet pět přídavných jmen, které účastníka jako první napadnou, když si představí jednotlivé aktivity. Přídavné jméno, které se bude u všech účastníků vyskytovat nejčastěji, reprezentuje hodnocení dané aktivity. Následně se účastníci domluví, zda je dané přídavné jméno pozitivní anebo negativní.

Potřebné pomůcky: Papír, psací potřeby.

Potřebný čas: 15 minut

Pauza na toaletu a pitný režim, vymezený čas 10 minut.

Aktivita: Batikování bavlněných tašek

Cíl: Účastníci si vlastnoručně nabatikují plátěnou tašku.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná princip batikování.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník váže látku pomocí gumiček. Účastník batikuje.

Postup: Každý účastník dostane k dispozici bavlněnou tašku (dále jen „taška“) a gumičky. Do skupiny dostanou děti vytištěný a zalaminovaný návod na gumičkování, který je k nalezení v příloze č. 14. V návodu si zvolí výsledný vzor, kterého by chtěly dosáhnout. Dle zvoleného vzoru tašku napevno omotají gumičkami. Jakmile je tato příprava dokončena, pomocí zvolných barev celou látku pokapou. Pro docílení kýženého vzoru je vhodné do jedné mezery mezi gumičkami zvolit pouze jednu barvu. Jakmile bude vše připraveno, pomocí provázku se připevní k výrobku jmenovky pro předejití záměny. Takto označená nabatikovaná taška se nechá několik hodin zaschnout. Názorný příklad je dostupný k vidění v příloze č. 15. Po zaschnutí se přestříhnou gumičky a pod proudem vody se látka přepere. Jakmile již nebude

pouštět barvu, připevní se kolíčky na šňůru pro finální usušení. Nyní je taška připravena k použití.

Potřebné pomůcky: Taška na batikování, barvy na batikování za studena (barvy musí organizátoři před aktivitou dle návodu přichystat), kuchyňské gumičky, vytištěný návod na gumičkování, provázek, zalaminované jmenovky, kohoutek s vodou, šňůra na sušení, kolíčky na prádlo.

Evaluační otázky:

Jak se vám batikování dařilo?

Batikovali jste poprvé?

Těšíte se na výsledek?

Budete tašku používat?

Prostředí: Nejlépe travnatá plocha, lze i v místnosti na stolech opatřených igelity.

Potřebný čas: 70 minut

Rizika: Účastníci mohou mít potíže s dostatečným zavázáním látky gumičkou. Účastníci si mohou zašpinit oblečení.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že nebude účastník schopen dostatečně zavázat látku, vedoucí účastníkovi pomůže, případně se může nechat výrobek i rozvolněný, jistě vznikne zajímavý vzor. Jako prevenci před zabarvením oblečení je vhodné mít na sobě jednorázovou pláštěnku.

Výstup: Batikované bavlněné tašky.

Oběd, toaleta potřebný čas 30 minut

Poobědová pauza, rozdání odpolední svačiny, napuštění si vody do lahví, sbalení náhradního oblečení, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Cesta autobusem do Luběnic

Cíl: Přemístit účastníky z místa konání příměstského tábora do Luběnic.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, jak se bezpečně chovat v provozu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník udržuje dvojřad. Účastník používá různé dopravní prostředky.

Postup: Před cestou se účastníkům vysvětlí pravidla, která se při cestování z důvodu bezpečnosti musí dodržovat. Mezi tato pravidla patří dodržování dvojřadu při chůzi po chodníku a vyhrazení dostatečného prostoru protijdoucím. Dále organizovaný nástup do autobusu, kdy jako první do vozidla vchází vedoucí, který obstará jízdenky a poté účastníci dle pokynů do autobusu vstupují a sedají na volná místa. V případě nedostatku volných míst k sezení se účastníci pevně chytí držadel. V autobusu se chová tiše a neodchází z určeného místa. V případě, že se někomu dostaví nevolnosti, oznámí tuto skutečnost vedoucímu. Z dopravního prostředku se vystupuje výhradně na pokyn vedoucího po jednom v zástupu. Po vystoupení se utvoří dvojřad.

Potřebné pomůcky: Jízdenky.

Evaluační otázky:

Jezdíte hromadou dopravou pravidelně?

Jezdíte hromadou dopravou i sami, nebo pouze s doprovodem?

Jaká pro Vás cesta byla?

Prostředí: Venkovní, autobus.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Nedodržení bezpečnosti a způsobení dopravní nehody. Dlouhé stání v dopravním prostředku může způsobit závrať. Při nedostatečném držení a prudkém zabrzdění vozidla může být způsoben pád. Velké množství cestujících může účastníkům způsobit úzkost.

Návrh preventivních opatření rizik: Prevencí těchto rizik je především kladení dostatečného důrazu na vysvětlení pravidel před vyražením na cestu a následné hlídání jejich dodržování vedoucími. V případě, že má některý z účastníků kinetózu, podá se před cestou potřebná

medikace. Informaci o kinetóze podává pěstoun při přihlašování účastníka společně s přesným dávkováním a způsobem podávání konkrétního léčiva, přičemž toto léčivo předává vedoucímu první den tábora.

Výstup: Evaluace v rámci hodnocení výletu.

Aktivita: Minigolf

Cíl: Účastníci strefí holí na co nejmenší počet pokusů míček do jamky.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná princip hraní minigolfu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník hraje minigolf.

Postup: Na začátku hry se děti rozdělí do týmů po dvou až třech členech dle abecedy. Následně jsou vysvětlena pravidla. Měly by být zařazeny informace o bezpečnosti, hlídání si vlastního vybavení, styl počítání bodů. Týmy chodí mezi jednotlivými drahami a snaží se na co nejméně úderů holí dostat míček do cílové jamky. Počet úderů se zapíše do záznamového archu, který na začátku obdrží. V soutěžní verzi vyhrává ten, který získá nejméně bodů, tedy na nejmenší počet úderů dostane všechny míčky do jamek. V rámci této akce se zapisují pokusy jen pro zábavu, pořadí vyhodnocováno není. Za účast všichni účastníci získají diplom, který lze nalézt v příloze č. 16.

Potřebné pomůcky: Minigolfová hůl, minigolfový míček, záznamový arch, tužka.

Evaluační otázky:

Hráli jste již někdy minigolf?

Víte, jak vypadá „normální“ golf a jaké jsou mezi ním a minigolfem rozdíly?

Které stanoviště bylo pro vás nejsnadnější a které naopak nejobtížnější?

Prostředí: Minigolfové hřiště.

Potřebný čas: 60 minut

Rizika: Účastník se může holí zranit. Účastník může být frustrován netrefením se do jamky i na vysoký počet pokusů.

Návrh preventivních opatření rizik: Jako prevence zraněními je nutno účastníky informovat před začátkem aktivity o zásadách bezpečnosti. V případě, že se účastník nebude dlouhodobě strefovat do jamky, může přistoupit k další dráze. Pokusy se nepočítají.

Výstup: Evaluace v rámci hodnocení výletu.

Aktivita: Osvěžení pod rozprašovačem

Cíl: Účastníci se schladí pod rozprašovačem

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník se nechává schladit.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník se osvěžuje pod rozprašovačem.

Postup: Účastníkům se vysvětlí pravidla pohybu pod tekoucí vodou, jsou upozorněni na riziko uklouznutí. Následně se mohou dle libosti ochlazovat pod stříkající vodou. V případě, že nebudou mít zájem se této aktivity zúčastnit, je možné využití dětského hřiště pod dozorem asistenta, které je několik metrů od rozprašovače.

Potřebné pomůcky: Rozprašovač, který je k dispozici na fotbalovém hřišti v těsném sousedství minigolfového hřiště.

Evaluační otázky:

Máte rádi ochlazení v horkém počasí?

Prostředí: Fotbalové hřiště.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci mohou uklouznout. Účastníci se nemusí chtít namočit. Účastníci nebudou mít náhradní oblečení. Aktivitu může být nemožné realizovat z důvodu nevhodného počasí.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud se účastníci nebudou chtít namočit nebo nemají náhradní oblečení, účastnit se této aktivity nemusí. Mohou využít alternativy v podobě dětského hřiště, které je v těsném sousedství fotbalového hřiště s rozprašovačem, přičemž vždy je nutný dohled vedoucího nebo asistenta. Před zahájením aktivity je potřeba zopakovat zásady pohybu po mokrému povrchu.

Výstup: Evaluace v rámci hodnocení výletu.

Aktivita: Hudební rovnováha

Cíl: Účastníci se učí vzájemné důvěře a respektu v rámci balanční hry.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zvládá blízký kontakt.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník chodí a zároveň se drží druhého účastníka. Účastník balancuje. Účastník sedí na druhém účastníkovi. Účastník drží druhého účastníka.

Postup: Účastníci vytvoří kruh s tím, že každý se drží za pas účastníka před ním. Všichni chodí v tomto držení dokola, dokud hraje hudba. Když hudba přestane hrát, opatrně se posadí na klín účastníkovi za sebou. Kroužek se obvykle nejdřív párkrát rozpadne, ale většina skupin to nakonec dokáže zvládnout velmi úspěšně. (Plummer, 2019)

Potřebné pomůcky: Elektronické zařízení pro reprodukci libovolné hudby.

Evaluační otázky:

Jaké bylo se držet druhých?

Jaké jste měli z aktivity pocity?

Bylo náročné druhého udržet a zároveň sám balancovat?

Prostředí: Venkovní nebo místnost.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci mohou spadnout a zranit se. Účastníci nemusí mít dostatečnou sílu k udržení druhého účastníka. Účastníci mohou být velikostně disproportionální. Účastníci mohou ztratit rovnováhu. Účastníci nemusí tolerovat blízký kontakt.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastníci nezvládají tuto aktivitu z důvodu své tělesné konstituce, je potřeba poprosit vedlejšího účastníka, aby na něj nesedal celou svou vahou. V případě, že to i nadále nepůjde, může ze hry z vlastní iniciativy odstoupit.

Výstup: Evaluace v rámci hodnocení výletu.

Odpolední svačina, toaleta vyhrazený čas 15 minut (15:00-15:15)

Aktivita: Horkovzdušný balón

Cíl: Účastníci se prostřednictvím hry na horkovzdušný balón, který nemůže vzlétnout kvůli těžkostem, zbavují negativních pocitů.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník pojmenovává své emoce a pocity.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník pantomimicky odhazuje negativní emoce a pocity.

Postup: Označené místo páskou na zemi v libovolném tvaru představuje horkovzdušný balón, do kterého si všichni nastoupí. Poté vedoucí účastníkům řekne: „Vše, co se nám dnes nelíbilo nebo nás trápí, vyhodíme ven, aby náš balón mohl vzlétnout“. Děti mohou mluvit o svých negativních emocích a pocitech. Například „Dnes jsem se pohádala s Aničkou, vůbec mi nechutnal oběd, jsem naštvaný na tetu“. Všichni poté uchopí pantomimicky pytel s pískem a pokaždé, když danou emoci či pocit odhazují, řeknou „Pryč s tím!“ Jakmile budou všechny negativní emoce odhozeny, horkovzdušný balón se může vznést k obloze a účastníci mohou postupně vyrážet z tábora domů. (Grubert, 2022)

Potřebné pomůcky: Páska o dostatečné délce.

Evaluační otázky:

Jak se po ukončení hry cítíte?

Dokázali jste popsat všechny své emoce a pocity?

Je něco, na co jste při aktivitě zapoměli, co ještě byste chtěli „odhodit“?

Prostředí: Venkovní nebo místnost.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci nebudou chtít vyjádřit své emoce nahlas. Účastníci se budou ostatním za emoci smát.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že nebude chtít účastník své emoce vyjádřit, zapojovat se slovně nemusí, je však vhodné, aby uprostřed vymezeného prostoru jako horkovzdušného balónu zůstal a pomáhal ostatním odhazovat jejich těžkosti. Pokud se někdo bude ostatním účastníkům smát, aktivita se zastaví a smějící účastník vysvětlí důvod svého smíchu, možná se jen jedná o smích „pozitivní“ a byl špatně pochopen.

Výstup: Evaluace v rámci hodnocení výletu.

Evaluace výletu do Luběnic

Postup: Každý účastník bude mít k dispozici sadu pěti smajlíků viz příloha č. 17. Vedoucí řekne název jednotlivých aktivit a stručně připomene jejich průběh. Účastník poté vybere smajlík, který nejvíce odpovídá názoru na danou aktivitu a zvedne jej nad hlavu. Poté se hovoří, proč byl zvolen právě tento smajlík. Každá aktivita je hodnocena zvlášť.

Potřebné pomůcky: Vytisknuté a zalaminované smajlíky.

Potřebný čas: 15 minut

Cesta z Luběnic do Těšetic

Účastníkům se připomenou pravidla chování v provozu. Může se zvolit dle počasí pěší chůze, nebo jízda autobusem.

Potřebný čas: 45 minut

Odchod účastníků, volná zábava, vymezený čas 16:30-18:00

PROGRAM PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA STŘEDA

Příchod účastníků

Účastníci mohou přicházet během stanoveného času. V tomto čase probíhá volná zábava, dle libosti je možnost využití doplňkových aktivit, které byly popsány v předchozí kapitole.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Zahájení dne, vytvoření společné atmosféry

Vedoucí účastníky přivítá a seznámí je s programem dne. Rozdají se svačiny a oběd, který si účastníci vloží společně s tekutinami do batůžků. „Vítáme vás na třetím dni našeho příměstského tábora. Věřím, že se vám včerejší den líbil a domů jste odcházeli plni dojmů, s dobrou náladou, ale zároveň i příjemně unaveni. Dnes nás čeká výlet na zámek do Čech po Kosířem, kde si pro nás připravili zábavný program a budeme také hrát velkou hru v zámeckém parku, při které budeme bádát po významné osobnosti, která tyto prostory v minulosti navštívila. Nyní Vám přečtu text, který Vám může napovědět, co nás dnes čeká!“ V tento moment vedoucí přečte pověst O Ječmínkovi a dále se k textu nevyjadřuje. Účastníci mohou během cestování autobusem o významu pověsti ve vztahu k tomuto dni přemýšlet. „Vzhledem k tomu, že se jedná o celodenní výlet, bereme si s sebou svačiny i oběd. Balíčky s jídlem vám teď rozdáme a všichni si je ihned vložíte do svých batůžků. Poté si sbalte všechny potřebné věci, odskočte si na toaletu a napijte se, ať můžeme vyrazit na cestu.“ V rámci zahájení dne dále následuje vysvětlení pravidel, která je nutná při cestě dodržovat. V případě deště si účastníci na sebe oblečou pláštěnky.

Potřebný čas: 15 minut

Aktivita: Cesta do Čech pod Kosířem

Potřebný čas: 45 minut

Aktivita: Zpívání písně Strč prst skrz krk

Cíl: Účastníci si prostřednictvím písničky složené z jazykolamů procvičí artikulaci.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná píseň „Strč prst skrz krk“. Účastník zná jazykolamy.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zpívá píseň „Strč prst skrz krk“.

Postup: Při cestě na autobus vedoucí předzpívává první část písně, která zahrnuje jazykolam. Ten účastníci dvakrát zopakují. Následně vedoucí zazpívá poslední část sloky, který účastníci zakončí slovem „ba jo“. Je důležité účastníky seznámit s rytmem písně. Text a melodie písně je k nalezení v příloze č. 18.

Potřebné pomůcky: Vytisknuté noty.

Evaluační otázky:

Který jazykolam se vám nejvíce líbil?

Který jazykolam byl pro vás nejobtížnější?

Znáte nějaké další jazykolamy?

Znali jste tuhle melodii?

Prostředí: Venkovní.

Potřebný čas: 45 minut

Rizika: Účastníci se mohou méně soustředit na cestu a tím způsobit nehodu. Účastníci mohou mít problém s vyslovováním a tím pádem čelit frustraci.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastníci nebudou zvládat cestu i učení se nové písně zároveň, může se tato aktivita vynechat, nebo se zjednodušit například zpíváním

méně slok dokola. V případě, že účastníci nebudou schopni některý jazykolam vyslovit, je potřeba jim dát více času na naučení se výslovnosti konkrétního slova.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Po dorazení do cíle následuje dopolední svačina a toaleta, vymezený čas 15 minut. Následující program bude probíhat v zámecké zahradě zámku Čechy po Kosířem. V případě nepřízně počasí je možno využít edukační místnosti přímo v zámku.

Aktivita: Medvídci a medvědice

Cíl: Účastníci mají za úkol pomocí svého sluchu najít účastníka, který vydává zvuk.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, odkud vychází zvuk.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník se pohybuje podle svého sluchu.

Postup: Na začátku hry všichni účastníci zavážou oči šátkem. Vedoucí určí pomocí doteku jednoho hráče, který bude „mámou medvědicí“. Medvědice má otevřené oči, stojí na straně a mlčí. Ostatní hráči jsou medvíďata, která chodí poslepu v ohraničeném prostoru a vydávají zvuky „brum, brum“. Přitom hledají matku medvědici, dokud se u ní všichni neshromáždí. V průběhu však sebe navzájem poslouchají, chodí neznámo směru a dotýkají se, což jim způsobí jisté zmatení. (Šimanovský, 2008)

Potřebné pomůcky: šátky na zavázání očí

Evaluační otázky:

Jak obtížné pro vás bylo se zorientovat podle svého sluchu?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci do sebe mohou narazit. Účastníci se mohou dezorientovat.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že by mohlo dojít k nebezpečnému střetnutí, vedoucí zasáhne.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Aktivita: Šeptaná jména

Cíl: Účastníci si druhý den příměstského tábora upevní jména ostatních účastníků.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná jména ostatních účastníků.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník šeptá do ucha jména ostatních účastníků.

Postup: Účastníci mají 5 minut na to, aby všem pošeptali do ucha své jméno. Po uplynutí stanovené doby se role obrátí a účastníci budou šeptat do ucha ostatních účastníků jména jejich. Pokud si účastník na nějaké jméno nemůže vzpomenout, úkolem je hádat. Pokud se netrefí, jméno je připomenuto. (Vopel, 2007, s. 20)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Naučili jste se nějaké nové jméno?

Které jméno se obtížně pamatuje?

Je tu nějaké jméno, které se opakuje vícekrát?

Prostředí: Zámecký park, v případě nepřízně počasí vyhrazený prostor na zámku.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastník může šeptat velmi potichu tak, že jej druhý účastník neuslyší. Účastníci si stále nemusí pamatovat jména.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastník vůbec neuslyší, jaké jméno mu druhý účastník šeptal, nahlas jej poprosí, ať jméno zopakuje. Pokud si účastníci druhý den tábora stále nepamatují všechna jména ostatních účastníků, jedná se o ideální příležitost si další jména osvojit.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Aktivita: Koření

Cíl: Účastníci prostřednictvím čichu rozpoznávají různé druhy koření

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, jakou vůni má jednotlivé koření. Účastník rozpoznává koření dle čichu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník čichá různé druhy koření.

Postup: „Doted' jsme si trénovali a zkoušeli svůj sluch. Co říkáte na to si vyzkoušet svůj čich?“ Účastníci se rozdělí do čtyř skupin. Rozdělení do skupin proběhne dle volby účastníků, skupiny nemusí být stejně početné. Každá skupina dostane sadu koření v pytlících a zalaminovaných kartiček s názvy koření, které jsou v pytlících obsaženy. Kartičky k zalaminování viz příloha č. 19.

Potřebné pomůcky: Koření, látkové pytlíky, zalaminované kartičky s názvy koření.

Evaluační otázky:

Jak náročné pro vás bylo rozpoznávat koření čichem?

Znáte všechny druhy koření?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci mohou koření z pytlíků vysypat. Účastníci mohou chtít koření ochutnat. Účastníci nemusí koření vůbec znát.

Návrh preventivních opatření rizik: Pytlíčky s kořením musíme zajistit tak, aby se koření nemohlo při přiměřené manipulaci vysypat. V případě, že se koření vysype, účastníci zavolají vedoucího. V případě, že účastníci nebudou daná koření vůbec znát, mohou tipovat.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Pauza na toaletu a pitný režim, případně namazání SPF krémem, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Edukační program „Pověsti v komiksu“

Cíl: Účastníci se dozvědí nové informace o komiksech a pokusí se jeden i sami vytvořit.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná pojem komiks. Účastník má povědomí o historii komiksů. Účastník ví, jak se komiks vytváří.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník kreslí svůj vlastní komiks. Účastník předvádí vymyšlený komiks v rámci krátkého představení.

Postup: Účastníci se na úvod seznámí s historií komiksů, dozví se, jak komiksy postupem času vznikaly a nyní vznikají. Zkusí si přiřadit komiksy k mluvenému slovu. V druhé části programu se účastníci ve skupinkách pokusí vytvořit dle zadání svůj vlastní komiks, který nakreslí a následně ve skupinkách předvedou ostatním. Průběh hry je v kompetenci edukační pracovnice.

Potřebné pomůcky: papír, psací potřeby

Evaluační otázky:

Četli jste už někdy nějaký komiks? Jaký? Který máte nejraději?

Jaké pro vás kreslení komiksů bylo? Měli jste hned nápady?

Prostředí: Edukační místnost.

Potřebný čas: 90 minut

Rizika: Účastníci mohou mít problém s tvorbou komiksů. Účastníci se mohou ostýchat při předvádění vlastně vytvořeného komiksu před ostatními.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud budou mít účastníci problém s tvorbou komiksů, poprosí edukační pracovnici nebo vedoucího o pomoc. Pokud nebude chtít účastník svou část komiksu předvádět před ostatními, předá tento úkol jinému účastníkovi, který je ochoten tento úkol přijmout.

Výstup: Evaluace programu Pověsti v komiksu

Postup evaluace: Evaluace proběhne pomocí pomyslné škály před tělem účastníka, která začíná u nohou, kdy je hodnocení nejhorší až po natažené ruce vzhůru, tedy hodnocení nejlepší. Účastníci aktivitu ohodnotí na této pomyslné škále tím, že na dané místo ukáží rukou. Hodnota zvolena všemi účastníky zprůměruje.

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Potřebný čas: 15 minut

Oběd, vyhrazený čas 30 minut.

Aktivita: Po stopách Josefa Mánese

Cíl: Účastníci vyluští a správně vyplní tajenku do záznamového archu.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník používá římské číslice. Účastník luští tajnou abecedu. Účastník zná princip Morseovy abecedy. Účastník odpovídá na vědomostní otázky.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník spojuje tužkou slova v luštěnce. Účastník píše do záznamového archu.

Postup: Před začátkem hry vedoucí rozmístí po trávě jednotlivá stanoviště. Soupis jednotlivých stanovišť se nachází v příloze č. 20. Následně se účastníci rozdělí do 3 skupinek dle vlastních preferencí a rozmístí po jednotlivých stanovištích. Po vyluštění odpovědi u jednoho stanoviště se přesouvají k druhému. Je třeba brát v potaz, že třetí stanoviště s názvem „Tajná abeceda“ zabere nejdelší dobu. Tajenky jednotlivých aktivit jsou k nalezení v příloze č. 21. Záznamový arch lze vidět v příloze č. 22. Aktivita není na rychlost, nýbrž na správnost.

V prvním stanovišti s názvem Bludiště účastníci pomocí tužky spojí písmena v bludišti, které naleznete v příloze č. 23 tak, aby vzniklo slovo, tedy tajenka. Tajenku poté vepíšou do záznamového archu. Řešení je znázorněno v příloze č. 24.

Druhé stanoviště je zaměřeno na římské číslice. Účastníci k sobě přiřadí kartičky tak, aby shodné arabské číslo bylo vedle čísla římského. Při správném sestavení kartiček uvidí

tajenku, kterou zapíše do záznamového archu. Správně sestavené kartičky lze vidět v příloze č. 25. V případě potřeby je možné použít nápovědu, vyobrazena v příloze č. 26.

Ve třetím stanovišti s názvem Tajná abeceda účastníci pomocí legendy vyloučí text tajné abecedy. Text tajné abecedy se nalézá v příloze č. 27. Po přepsání na volný papír odpoví účastníci na otázku pod textem a zapíše do záznamového archu. Přepsaný text do latinky je k dispozici v příloze č. 28. Legenda k textu viz příloha č. 29.

Ve čtvrtém stanovišti účastníci pomocí legendy přepíše Morseovu abecedu do latinky. Výsledné slovo je tajenkou. Text v Morseově abecedě lze nalézt v příloze č. 30, nápověda k Morseově abecedě je v příloze č. 31.

Stanoviště č. 5 je ABC kvíz. Účastníci postupně odpoví na otázky a zapisují si odpovědi do záznamového archu. V případě, že budou na otázky odpovídat správně, vzejde tajenka. Otázky jsou k dispozici v příloze č. 32.

Jakmile všechny skupiny budou mít všech pět stanovišť projity, účastníci dostanou plánek zámeckého parku, který je k dispozici na recepci zámku, a pokusí se pomocí něj dostat k Červené věži, Mánesovu pavilonu a Dračí jeskyni, což jsou místa, která našly v tajence. Jakmile se navštíví všechna místa, je aktivita považována za ukončenou.

Potřebné pomůcky: Vytisknuté potřebné materiály, deka, papír, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Dozvěděli jste se ve hře, kdo to byl Josef Mánes?

Proč o něm hovoříme právě v zahradě v Čechách pod Kosířem?

Dokážete se orientovat pomocí mapy?

Prostředí: Zámecký park, v případě nepřízně počasí je možnost lušticí účast provést ve vyhrazených prostorách na zámku.

Potřebný čas: 60 minut

Rizika: Účastníci budou plnit úkoly pomalým tempem. Účastníci nedokáží splnit všechny připravené úkoly.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastníci nebudou stíhat, dá se jim dostatečné množství času. Pokud budou schopni plnit úkol, jdou na další stanoviště, nebo poprosí vedoucího o nápovědu.

Výstup: Evaluace hry Po stopách Josefa Máneše

Postup: Účastníci ohodnotí aktivitu slovně číslem od jedné do deseti, přičemž jedna je nejhorší a deset nejlepší hodnocení. V případě zájmu mohou zvolené číslo okomentovat. Následně se provede modus zvolených čísel, tedy číslo s nejvyšším počtem zvolení. To bude reprezentovat úspěšnost aktivity.

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Aktivita: Chut'

Cíl: Účastníci si uvědomí, že v různých částech jazyka cítí různé chutě.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník rozlišuje chuti na jednotlivých částech jazyka.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zaznačuje jednotlivé chutě na obrázek jazyka. Účastník testuje chuti na svém jazyku

Postup: Účastníci se rozdělí do skupinek, přičemž každá dostane papír s obrázkem jazyka, který je k dispozici v příloze č. 33. Následně pomocí psací potřeby do obrázku označí, ve které části jazyka se nachází sladká, slaná, hořká a kyselá chuť. Někteří účastníci možná budou znát i takzvanou pátou chuť umami. Ve druhé části této aktivity si účastníci zavážou oči šátkem. Postupně bude vedoucí nabízet účastníkům cukr anebo sůl. Jejich úkolem je dle chuti rozeznat o kterou možnost se jedná. Aktivita lze rozšířit i o potraviny, například syrové ovoce či zelenina.

Potřebné pomůcky: Papír A4 s obrázkem jazyka, psací potřeby, šátek, cukr, sůl, syrové ovoce a zelenina dle možností.

Evaluační otázky:

Znali jste rozdělení chutí na jazyku?

Víte jaká je chuť umami?

Jak vám šla rozeznat sůl od cukru?

Prostředí: Zámecký park, v případě nepřízně počasí je možnost využít vyhrazené prostory na zámku.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastník nebude znát všechny chuti. Účastníkovi se udělá nevolno po ochutnání neznámé chuti.

Návrh preventivních opatření rizik: Účastník si může chuti vyzkoušet sáhnutím na svůj vlastní jazyk, musí mít však při tom čisté ruce. Pokud se účastníkovi udělá nevolno při ochutnávání neznámých chutí, napije se.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Pauza na toaletu, namazání SPF krémem, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Zábava na dětském hřišti

Cíl: Účastníci si užijí volnou zábavu typu ilinx.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná bezpečnostní zásady chování na dětském hřišti.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník užívá atrakce dětského hřiště.

Postup: Na začátku se účastníkům připomene bezpečnost chování na dětském hřišti. Následuje zahájení aktivity, při které děti vyzkouší vybavení dětského hřiště zahrnující houpačky, opičí dráhu s balančními prvky, lany a sítěmi.

Potřebné pomůcky: dětské hřiště s houpačkami a prolézačkami

Evaluační otázky:

Máte rádi dětská hřiště?

Kterou atrakci máte nejraději?

Máte z některé strach?

Prostředí: Dětské hřiště.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci se mohou zranit. Účastníci se mohou obtížně domlouvat na pořadí ve kterém se na atrakci vystřídají.

Návrh preventivních opatření rizik: Před zahájením této aktivity je pro předejití úrazů a hádek důležité vysvětlení pravidel.

Výstup: Evaluace proběhne pomocí ohodnocení aktivity číslem od jedné do deseti, přičemž se provede modus čísel zvolých všemi účastníky. Přesný popis evaluace je uveden níže.

Odpolední svačina, toaleta, namazání SPF krémem, vymezený čas 15 minut.

Aktivita: Kyselý jako citron

Cíl: Účastníci si vzájemně sdělí své těžkosti a společně se snaží přijít na možná řešení situací.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník popisuje své těžkosti.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník předává citrón dalšímu účastníkovi.

Postup: Účastníci sedí v kruhu a postupně si předávají citron. Pokud je někdo na něco nebo na někoho rozzlobený, ponechá si chvíli kyselý citron v ruce a popíše tuto situaci. Pak jej podá sousedovi a hra pokračuje. Když se všichni vystřídají, prohovoří společně možnostech, jak si s jednotlivými situacemi nebo pocity co nejlépe poradit. (Erkert, 2004)

Potřebné pomůcky: Citrón.

Evaluační otázky:

Jaké pro vás bylo říci nahlas vaše těžkosti?

Když vás něco trápí, svěřujete se někomu?

Prostředí: Venkovní, v případě nepřízně počasí vyhrazený prostor na zámku.

Potřebný čas: 15 minut

Rizika: Účastníci nebudou chtít sdělovat druhým své těžkosti. Účastníci se navzájem budou posmívat.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastník nebude chtít sdělit před ostatním citlivé informace, mluvit nemusí. Je však potřeba zůstat součástí kruhu a informace sdělené ostatními účastníci mimo tento kruh nikde neříkat. Pokud se účastník bude druhému posmívat, řekne, jak se cítí, když se někdo směje jemu samému.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení výletu.

Evaluace výletu

Postup: Každý účastník dostane tři kartičky, přičemž na nich budou znázorněni smajlíci. Zelený smajlík znázorňuje pozitivní, žlutý smajlík neutrální a červený negativní hodnocení aktivity. Z kartiček si každý vybere jednu, která vystihuje jeho pocity a ukáže ji. Kdo má zájem, může své hodnocení vyjádřit navíc i slovně. Každá aktivita je hodnocena zvlášť.

Potřebné pomůcky: Kartičky se smajlíky pro každého účastníka.

Potřebný čas: Doba čekání na autobusové zastávce.

Cesta z Čech pod Kosířem do Těšetic

Účastníkům se připomenou pravidla chování v dopravním prostředku, při přechodech mimo autobus možno opět zpívat píseň Strč prst skrz krk.

Potřebný čas: 45 minut

Odchod účastníků, volná zábava 16:30-18:00

PROGRAM PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA ČTVRTEK

Příchod účastníků

Účastníci mohou přicházet během stanoveného času. V tomto čase probíhá volná zábava.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Zahájení dne

Na začátku dne vedoucí účastníky seznámí s hlavním tématem dne, čímž bude zrak. Účastníci si po svolání pomocí táborové písničky sednou na zem do kruhu a zavřou oči, které nebudou otevírat po celou dobu zahájení dne pro navození atmosféry. Vedoucí každému rozdá předmět a účastníci budou mít za úkol poznat, co drží v ruce, poté si předměty po směru hodinových ručiček předávají. V druhé fázi tohoto zahájení dne budou účastníci hádat, kdo promluvil. Vedoucí dotykem vybere jednoho účastníka, který řekne větu „Kdo jsem?“ a ostatní účastníci hádají, kdo to byl. Nakonec, stále se zavřenýma očima, hovoří o následujících otázkách:

Jaký je pro vás tento pocit se zavřenýma očima?

Potkali jste se již někdy s nevidomým člověkem?

Jak poznáme nevidomého člověka?

Jak se pozná vodící pes?

Zná někdo osobu s poruchou zraku?

Nosíte brýle? Jaké to je si je z očí sundat?

Po diskuzi nad těmito otázkami následuje dotaz: "Poznáte, co je tématem dnešního dne? Co nás čeká?" Následně mají účastníci prostor zodpovědět, přičemž správnou odpovědí je například "téma zraku", "nevidomí", "oči", či jiná obdobná odpověď. Poté se vedoucí zeptá, zda účastníci ví, jaká je abeceda pro nevidomé, jak vypadá a jak se čte. Následně vedoucí Braillovu abecedu účastníkům názorně představí, tedy že se skládá z šesti teček, některé z nich jsou vystouplé dle konkrétního písmene, přičemž nevidový dané písmeno rozpozná hmatem. Účastníkům se v tuto chvíli rozdá vzor abecedy, viz příloha č. 34 a rozstříhaná slova z textu psaného přepisem Braillova písma, který lze dohledat v příloze č. 35. Úkolem účastníků je přepsat písmena latinkou a poté společně seřadit do věty. Výsledkem by měla být následující

věta: „Ahoj táborníci, dnes nás čeká výlet do tyflocentra. Chcete si vyzkoušet, jaké to je být nevidomým? Tak si pojd'me vyrobit vlastní krytky na oči!“

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 35 minut

Aktivita: Výroba krytek na oči

Cíl: Vytvořit krytku na oči pro každého účastníka jako potřebnou pomůcku při účasti na osvětové besedě v Tyflocentru Olomouc.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, co znamenají krytky na oči. Účastník zná postup výroby krytek na oči.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník pracuje s papírem. Účastník stříhá. Účastník lepí izolepou. Účastník vyrábí krytky na oči.

Postup: Na stole budou připraveny potřebné pomůcky. Vedoucí dají účastníkům k dispozici předpřipravené šablony, podle kterých si účastníci obkreslí tvar na tvrdý papír viz příloha č. 36. Pokud účastníci budou chtít, mohou si zkusit tvar načrtnout sami tužkou. V případě zájmu si účastníci mohou krytky polepit washi páskami, či je jinak dozdobit.

Potřebné pomůcky: Tvrdý papír různých barev, nůžky, tužka, washi pásy, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Povedlo se Vám krytky na oči vyrobit dle vlastních představ?

Ozdobili jste si je? Pokud ano, proč?

Zkusili jste si je už nasadit? Pokud ano, jaké to pro Vás je? Sedí Vám dobře?

Prostředí: Místnost se stoly.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci se mohou poranit o nůžky a hrany papíru. Účastníkům se vyrobit krytky na oči nemusí podařit.

Návrh preventivních opatření rizik: Před začátkem aktivity je potřeba upozornit na nutnost bezpečného zacházení s pomůckami. Vzhledem k tomu, že existuje riziko, že účastník si nebude schopen vyrobit své funkční krytky, je vhodné mít připraveny náhradní, aby se připravených aktivit mohl také zúčastnit.

Výstup: Vyrobené krytky na oči.

Aktivita: Obvazování

Cíl: Účastníci se naučí používat obvazy.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná způsob obvazování.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník obvazuje končetiny obvazem.

Postup: Účastníci se rozdělí do dvojic. Rozdělení do dvojic proběhne tak, že všichni stojí v kroužku, zavřou oči, natáhnou ruce a opatrně jdou kroky vpřed. Jakmile ucítí něčí ruku, chytanou se jí, a v ten moment mohou otevřít oči. Tím zjistí, s kým jsou ve dvojici. Následně vedoucí názorně ukáže správné použití obvazu a způsob srolování rozmotaného obvazu přes namotání na stehno. Úkolem účastníků ve dvojicích je obvazování rukou a nohou, přičemž se střídají.

Potřebné pomůcky: Obvaz do dvojice.

Evaluační otázky:

Povedlo se vám zavázat končetinu dle představ?

Co se vám obvazovalo lépe? Ruka nebo noha?

Dařilo se vám rychle zpět rozmotaný obvaz srolovat?

Prostředí: Místnost.

Potřebný čas: 25 minut

Rizika: Účastníci mohou být frustrováni z neustálého rozmotávání obvazu či obtížnosti jeho zpětného smotání.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud nebudou účastníci schopni pracovat se standardní délkou obvazu, je možno jej pro potřeby této aktivity zkrátit.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení dne.

Svačina, vyhrazený čas 15 minut (9:30-9:45)

Cesta do Tyflocentra Olomouc

Potřebné pomůcky: Jízdenky.

Potřebný čas: 1 hodina (10:30-11:30)

Aktivita: Kolíčková

Cíl: Cílem hry je rozvíjet pozornost účastníků prostřednictvím připínání kolíčku na prádlo.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník si všímá, že na něj byl připnut kolíček.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník dokáže nepozorovaně připnout kolíček na druhého účastníka.

Postup: Na začátku cesty na autobus vysvětlí vedoucím účastníkům pravidla hry. Jsou k dispozici 2 kolíčky, které dostanou dva účastníci, kteří stojí na konci řady (jdou po chodníku v dvojřadu). Jejich úkolem je připevnit kolíček na jiného účastníka (na oblečení, batoh) tak, aby úkon nezpozoroval. Zároveň každý účastník musí udržovat pozornost, zda kolíček není právě u něj. Na konci cesty zjistíme, kdo má kolíčky u sebe. Právě tito účastníci budou moci příští hru zahájit.

Potřebné pomůcky: Kolíčky na prádlo.

Evaluační otázky:

Cítili jste, když na Vás někdo kolíček přichytil?

Jak náročné pro Vás bylo upevnit kolíček na druhého, aniž by to zpozoroval?

Prostředí: Venkovní, dopravní prostředky.

Potřebný čas: 1 hodina

Rizika: Při hře může dojít k nedodržení dvojřadů při chůzi na chodníku a tím pádem k nebezpečí v rámci provozu. Z tohoto důvodu by se hra měla na nebezpečných úsecích pozastavit. Účastníkům může vadit, že se jim kolíčkem pokrčilo oblečení.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že se někdo nebude chtít aktivity účastnit, nahlásí to ideálně před jejím zahájením, případně i v jejím průběhu. Pokud aktivita způsobí, že může dojít k ohrožení bezpečnosti, je ihned ukončena.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení dne.

Oběd, toaleta potřebný čas 30 minut

Aktivita: Osvětová beseda Tyflocentra Olomouc

Cíl: Seznámit účastníky s kompenzačními pomůckami pro nevidomé, naučit je správně komunikovat s nevidomými a umožnit jim zažít, jaké to je být nevidomým prostřednictvím simulačních brýlí.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná jednotlivé kompenzační pomůcky a ví k čemu slouží. Účastník umí správně komunikovat s nevidomým. Účastník ví, jaké to je být nevidomým prostřednictvím simulačních brýlí.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník umí používat kompenzační pomůcky pro nevidomé. Účastník doprovází nevidomého.

Postup: Osvětová beseda proběhne pod vedením nevidomé osoby a vidoucí sociální pracovnice Tyflocentra Olomouc. Účastníci si vyzkouší kompenzační pomůcky s klapkami na očích, simulační brýle, doprovázení nevidomého a další aktivity a dovednosti. Celý program je v režii Tyflocentra.

Potřebné pomůcky: Všechny pomůcky jsou obstarány Tyflocentrem Olomouc.

Evaluační otázky:

Jak máme správně komunikovat s nevidomým člověkem?

Jaké kompenzační pomůcky jste si vyzkoušeli? Bylo po Vás jejich použití náročné?

Co Vás při besedě nejvíce zaujalo?

Dokážete si představit, že byste měli takovou poruchu zraku?

Prostředí: Edukační místnost.

Potřebný čas: 90 minut

Rizika: Účastníci mohou při používání klapek na oči nebo simulačních brýlí ztratit rovnováhu a spadnout nebo se o něco narazit. Aktivita může vyvolat u účastníků silné emoce.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud má účastník zvýšené obtíže s udržením rovnováhy, je vhodné zabránit jeho zranění prostřednictvím opory. V případě vyvolání silných emocí u některého z účastníků, vedoucí si s ním individuálně pohovoří, jak se zrovna cítí a jak by si představoval další pokračování aktivity.

Výstup: Evaluace návštěvy Tyflocentra Olomouc

Postup: Účastníci sedí v kroužku. Každý účastník dostane nepokrčený papír o velikosti A4, přičemž nemusí být nutně čistý. „Vaším úkolem je nyní udělat s papírem to, jak se teď po dnešním proběhlém programu cítíte. Můžete s ním udělat cokoli“. Účastníci mohou papír před sebe jen položit, mohou jej přehnout, zmačkat, nebo roztrhat. Jakmile budou mít všichni účastníci hotovo, jeden z druhém ve směru hodinových ručiček popisuje, co s papírem udělal a jaký to má pro něj význam ve spojitosti s návštěvou Tyflocentra. (Potměšilová, 2012, s. 84)

Potřebné pomůcky: Papír A4.

Cesta z Tyflocentra Olomouc do parku Flora, potřebný čas 30 minut

Aktivita: Salát

Cíl: Účastníci si procvičují rychlé přesuny a pojmy týkající se lidského těla.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná pojmy týkající se lidského těla. Účastník si po dobu aktivity pamatuje pojmy, které řekli ostatní účastníci.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník si rychle vyměňuje místo. Účastník utíká.

Postup: Účastníci sedí na zemi v kruhu, přičemž jeden z nich stojí uprostřed. Následně každý účastník řekne nahlas jeden pojem, který se týká lidského těla. Pojmy se mohou opakovat. Následně účastník stojící uprostřed vybere dva z vyřčených pojmů, vysloví je nahlas, a právě tito účastníci vstanou a vymění si místa. V tom se však stojící účastník snaží zabránit tím, že jedno místo zabere on sám. Ten, na koho nezbyde místo, říká pojmy a hra se opakuje. V případě, že účastník uprostřed zvolá „salát“, musí si místa vyměnit všichni. (Plummer, 2019)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Bavilo vás být uprostřed a určovat pojmy?

Pamatovali jste si pojmy, co říkali ostatní?

Bylo náročné si místo vyměnit?

Prostředí: Park, v případě nepříznivého počasí edukační místnost Tyflocentra.

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastníci se mohou při běhu srazit. Účastníci si nemusí zapamatovat všechny vyřčené pojmy, a tak nebude zajištěna účast všech.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud nastane v průběhu hry situace, že účastník si bude chtít změnit svůj pojem z důvodu, že jej do té doby nikdo nevyvolal, lze tak za patřičného informování ostatních účastníků. Pokud účastníci do sebe opakovaně záměrně naráží, jsou po zbytek hry vyřazeni.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení dne.

Aktivita: Slyšící oči

Cíl: Účastníci si prostřednictvím aktivity uvědomí sílu nonverbálního vyjadřování.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník si uvědomuje princip nonverbální komunikace.

Motorický cíl (výsledek): Účastník komunikuje nonverbálně.

Postup: Na začátku aktivity vedoucí objasní pojem „řeč těla“. „Řeč těla znamená, že lidé používají k vyjadřování své tělo, aniž by promluvili. Jsou to prakticky všechny naše pohyby, ale i jak stojíme, jaký máme výraz ve tváři. Například když se někdo usmívá, ukazuje, že je šťastný nebo přátelský. Když se mračí, může vyjadřovat svoji nespokojenost. Řeč těla je důležitá, protože nám pomáhá lépe pochopit, jak se ostatní lidé cítí, i když nic neříkají.“ Následně vedoucí vyzve účastníky, aby zkusili beze slov vyjádřit souhlas, nesouhlas, překvapení, strach, netrpělivost, unavenost, žízeň, hlad, nudu, štěstí, horo, zimu, skromnost, roztomilost. Na každé předvedení mají 10-15 sekund. Následně se role otočí a vedoucí bude předvádět pojmy, které budou účastníci hádat. (Hermochová, 1994, s. 32)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Jaký je rozdíl mezi slovem a řečí těla?

Používáte raději slova, nebo komunikaci beze slov?

Jak náročné bylo pro vás jednotlivé pojmy vyjádřit?

Prostředí: Park, v případě nepříznivého počasí edukační místnost Tyflocentra.

Potřebný čas: 25 minut

Rizika: Účastníci nemusí správně řeč těla předvést. Účastníci se mohou druhým během aktivity posmívat.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastník nebude správně předvádět řeč těla správně u většiny pojmů, zeptáme se, zda chápe princip aktivity. V případě, že nikoli, aktivitu vedoucí znovu vysvětlí. Pokud se bude účastník někomu posmívat, řekne všem, jak by se cítil, kdyby se někdo posmíval jemu samému.

Výstup: Evaluace v rámci zhodnocení dne.

Evaluace výletu

Postup: Bude k dispozici škála pocitů znázorněná pomocí teploměru, viz příloha č. 37. Tato stupnice obsahuje celkem 5 stupňů od „Aktivita se mi moc líbila“ až po „Aktivita se mi vůbec nelíbila.“. Každý účastník si v parku najde nějakou přírodninu, kterou umístí na teploměr dle názoru na danou aktivitu. Každá aktivita je hodnocena zvlášť.

Potřebné pomůcky: Vytisknutá škála pocitů, přírodniny.

Potřebný čas: 15 minut

Odpolední svačina, potřebný čas 15 minut

Cesta do Těšetic, potřebný čas 30 minut

Aktivita: Cirkulární kreslení

Cíl: Účastníci společně kreslí obrázek.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník se rychle rozhoduje.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník kreslí.

Postup: Účastníci sedí v kruhu. Každý účastník dostane papír o velikosti A4, tvrdou podložku pod papír a psací potřeby. Po zahájení aktivity nakreslí na svůj papír během 10 sekund jednoduchý obrázek, po pokynu vedoucího tento papír pošle druhému účastníkovi, který sedí po jeho pravici. Ten během dalších 10 sekund nakreslí na stejný papír další obrázek a proces se opakuje, dokud se papír nevrátí na své původní místo. Po ukončení kreslení si každý účastník svůj výsledný obrázek prohlédne a může jej v případě potřeby ještě dopravit. Následně se povede diskuze se zaměřením na evaluační otázky. (Potměšilová, 2012, s. 81-84)

Potřebné pomůcky: Papír A4, psací potřeby, tvrdá podložka pod papír.

Evaluační otázky:

Líbí se vám výsledný obrázek?

Bylo pro vás náročné svůj obrázek poslat dál?

Věděli jste hned co nakreslíte?

Doplňovali jste obrázky hezky, nebo jste spíše „škodili“?

Kreslilo se vám lépe nebo abstraktních obrázků, nebo spíše konkrétních?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci záměrně nakreslí druhému účastníkovi hanlivý obrázek. Účastník nenakreslí žádný obrázek. Účastník nebude chtít svůj obrázek poslat dál. Účastníkovi se nebude výsledný obrázek líbit.

Návrh preventivních opatření rizik: Všechny jevy včetně nežádoucích necháme během aktivity plynout, vše se rozebere až v rámci evaluačních otázek. Pokud nebude účastník chtít svůj obrázek poslat dál, necháme jej si samotného kreslit mimo kruh.

Výstup: Obrázky.

Aktivita: Koulovačka emocí

Cíl: Účastníci dokáží pojmenovat negativní i pozitivní emoce.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník vyjadřuje své emoce.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník píše nebo kreslí. Účastník mačká. Účastník hází.

Postup: Účastníci nakreslí nebo napíšou na papír emoci či náladu, kterou nemají rádi. Následně tyto papíry zmačkají a začnou se nimi volně dle libosti koulovat. Po chvíli se shromáždí, papíry rozbálí, prohlédnou si jejich obsah, řeknou „Tak o to nestojím ani já!“ a papír vyhodí do odpadkového koše. Hra pokračuje v opačném duchu, kdy se na další papíry účastníci nakreslí nebo napíšou emoce či nálady, které by chtěli prožít, a koulovačka se opakuje. Po chvíli papíry rozbálí a snaží se odpovědět na níže uvedené evaluační otázky. (Grubert, 2022)

Potřebné pomůcky: Papír, psací potřeby.

Evaluační otázky:

Jaké emoce jste na papírech objevili?

Opakovaly se některé emoce?

Jaké to psaní nebo kreslení bylo?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 25 minut

Rizika: Účastníci nebudou chtít emoce na papír vyjádřit. Účastníci se mohou emocí nechat pohltit. Účastníci nebudou chtít o emoci nahlas mluvit.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastník nebude chtít vyjádřit své emoce, nenutí se. Je vhodné jej však nechat ve hře a „fandit“ ostatním účastníkům.

Výstup: Emoce vypsané na papírech.

Odchod účastníků, volná zábava 16:30-18:00

PROGRAM PŘÍMĚSTSKÉHO TÁBORA PÁTEK

Příchod účastníků

Účastníci mohou přicházet během stanoveného času. V tomto čase probíhá volná zábava. Využívat mohou všechny hry, které jsou v rámci družiny k dispozici.

Vyhrazený čas: 6:30-8:00

Zahájení dne

„Dnes máme pátek, a tedy poslední den našeho příměstského tábora. Tématem dnešního dne je integrovaný záchranný systém, o kterém se něco během dopoledne dozvíme, odpoledne náš čeká honba za pokladem a na úplný závěr táborák! Víte někdo, co to znamená integrovaný záchranný systém?“ Po velmi krátké diskuzi vedoucí pustí na televizi video z YouTube s názvem „Ukázka složek integrovaného záchranného systému–hromadná nehoda–European helicopter show 2016“. Cílem není účastníky zastrašit, nýbrž vtáhnout do atmosféry a uvědomit o možnosti reálnosti této situace. Během promítání videa se komentuje postup, tedy co se ve videu stalo, jak se to mohlo stát, která složka záchranného systému dorazí na místo nehody jako první a co je jejím úkolem.

Prostředí: Místnost.

Potřebné pomůcky: Televize, počítač pro připojení

Potřebný čas: 30 minut

Aktivita: Telefonní čísla tísňového volání

Cíl: Účastníci se seznámí s čísly tísňového volání.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná čísla tísňového volání. Účastník spolupracuje ve skupině.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník kreslí čísla tísňového volání.

Postup: Účastníci se rozdělí do pěti skupin. Rozřazení do skupin bude probíhat pomocí losování barevných papírků z klobouku. Vedoucí do klobouku nastříhají papírky pěti

libovolných barev v takovém počtu, aby každá barva tvořila jednu pětinu z celkového počtu účastníků. Účastníci z něj poté jeden po druhém losují a ti, kteří mají v ruce papírek stejné barvy, patří do stejné skupiny. V druhém roku se budou losovat čísla, taktéž z klobouku. Vedoucí tentokrát do něj připraví pět papírků s čísly 150, 155, 156, 158 a 112. Výškově nejnižší účastník z každé skupiny jde vylosovat číslo. Jakmile jsou čísla rozřazena, vedoucí rozdává pro každou skupinu tvrdý papír o velikosti A3, psací potřeby a pastelky. Úkolem každé skupiny je vytvořit projekt na téma vylosovaného čísla na integrovaný záchranný systém. Skupina s číslem 150 tedy připraví projekt na téma hasičského záchranného sboru, s číslem 155 na téma zdravotnické záchranné služby, 156 na téma městské policie, 158 na téma policie České republiky a 112 na jednotné evropské číslo záchranného volání. Projekt by měl zahrnovat dané tísňové telefonní číslo, vyobrazení dané složky, případně informace, které účastníci mají. Jakmile budou všechny skupiny s projektem hotovy, vzájemně si projekty jedna po druhém představí. Pořadí je libovolné dle domluvy.

Potřebné pomůcky: Papír A3, psací potřeby, pastelky.

Evaluační otázky:

Znali jste všechna čísla integrovaného záchranného systému? Pokud ano, kde jste se je dozvěděli?

Volal z vás někdo na nějaké z těchto čísel? Pokud ano, za jaké situace?

Viděl jste někdy někoho na tato čísla volat? Kdy?

Víte jaký je rozdíl mezi městskou policií a policií České republiky?

Víte, co máte na začátku hovoru říci?

Dokážete již teď všechna čísla vyjmenovat a správně přiřadit?

Prostředí: Místnost nebo pergola se stoly.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci si nezapamatují všechna čísla tísňového volání. Účastníci nebudou vědět, na kterou tísňovou linku se dovolávají přes číslo, které mají za úkol zpracovat.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastníci nebudou vědět, na jakou linku tísňového volání se se zpracovávaným číslem dovolají, vedoucí jim poradí. Pokud si účastníci i po ukončení této aktivity nezapamatují všechna čísla tísňového volání, budou mít možnost si je osvojit při další aktivitě. Těmto účastníkům je vhodné vštěpit, že nejdůležitější je pro ně číslo 112.

Výstup: Projekt na papíře.

Aktivita: Co najdu v nemocnici?

Cíl: Účastníci se seznámí s nemocničními odděleními a základními metodami.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná názvy oddělení. Účastník zná základní zobrazovací metody. Účastník zná základní vyšetření.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník přiřazuje kartičky.

Postup: Účastníci se rozdělí do 4 skupin. Každá skupina dostane dvě sady kartiček týkající se názvů nemocničních oddělení, které bude mít za úkol k sobě přiřadit. Vzor je k nalezení v příloze č. 38 Tento postup se zopakuje i s kartičkami, které se týkají základních metod. Tyto kartičky jsou k dispozici v příloze č. 39. Následně se společně zkontroluje správnost a rozvede diskuze.

Potřebné pomůcky: Zalamínované a rozstříhané kartičky.

Evaluační otázky:

Byl pro vás některý z pojmů nový?

Co vás nejvíce zaujalo?

Máte s některým oddělením nebo metodami osobní zkušenosti? Dokázali byste o tom něco říci?

Prostředí: Místnost nebo pergola se stoly.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci nebudou jednotlivé pojmy znát.

Návrh preventivních opatření rizik: Před zahájením aktivity je důležité zmínit, že se od účastníka neočekává znalost všech pojmů.

Výstup: Evaluace v rámci proběhlého dne.

Svačina, vymezený čas 15 minut

Aktivita: Volám na tísňovou linku

Cíl: Účastníci se seznámí se správným zahájením hovoru na tísňové lince.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník zná zásady hovoru na tísňovém volání.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník simuluje hovor s tísňovou linkou.

Postup: Na začátku aktivity se vedoucí zeptá účastníků, jak by hovor na tísňovou linku zahájili a následně pokračovali. Vedoucí správné řešení zapisuje viditelně v heslech na tabuli. Při aktivitě by se mělo dojít k závěru, že jako první se volající osoba představí, řekne, kde se nachází, co se stalo a předá na sebe kontakt. Dále by se měly jednotlivé body rozvíjet. Správnou odpovědí na bod, kde se právě nacházíme, je ideálně přesná adresa včetně čísla domu, v případě více podlaží i patro, či část budovy, ve venkovním prostředí významné orientační body, na dálnici kilometrovník, číslo lampy na veřejném osvětlení, číslo železničního přejezdu.

Potřebné pomůcky: Tabule, fixy.

Evaluační otázky:

Měli jste povědomí o strukturování hovoru?

Prostředí: Místnost s tabulí, na kterou se dá psát pomocí fixů.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci si zásady nezapamatují.

Návrh preventivních opatření rizik: V případě, že účastníci zásady hned nezapamatují, nejedná se o chybu. Vše se bude procvičovat v další aktivitě při které mohou na seznam nahlížet.

Výstup: Evaluace v rámci proběhlého dne.

Aktivita: Reálné situace

Cíl: Účastníci si dokáží poradit v krizových situacích.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník vymýšlí postup, jak postupovat v krizové situaci, která může nastat v reálném životě.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník demonstruje krizové situace, které mohou nastat v běžném životě.

Postup: Účastníkům bude představena krizová situace, která může vzniknout v reálném životě. Jejich seznam k inspiraci se nachází v příloze č. 40. Následně se přihlásí dobrovolník, který předvede volání na tísňové číslo, které sám správně zvolí. Účastníci se drží zásad volání na tísňové linky. V případě zájmu může první scénku vedoucí účastníkům předvést.

Potřebné pomůcky: Seznam situací pro potřeby vedoucího.

Evaluační otázky:

Styděli jste se mluvit do pomyslného telefonu před ostatními?

Myslíte, že byste si v těchto situacích dokázali poradit?

Cítíte se jistější, kdyby nějaká podobná situace nastala?

Prostředí: Místnost s tabulí, na které jsou z předchozí aktivity napsána struktura hovoru.

Potřebný čas: 45 minut

Rizika: Účastníci se budou stydět demonstrovat telefonní hovor.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud účastník nebude chtít sám simulovat hovor, bude pouze poslouchat ostatní.

Výstup: Evaluace v rámci proběhlého dne.

Aktivita: Hu, tu, tu, tu

Cíl: Účastníci si při pohybové hře uvědomují svou sílu dechu.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník vědomě šetří dechem.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník běhá a volá po dobu dostačujícího dechu.

Postup: Účastníci se rozdělí na dvě skupiny dle vylosované barvy lístečku z klobouku a rozmístí se po dvou stranách hřiště. Jeden účastník z první skupiny se zhluboka nadechne a za volání „Hu, tu, tu, tu, ...“ vběhne do hřiště protihráčů, přičemž se snaží dotknout co největšího počtu protihráčů. Protihráč, který byl chycen si musí dřepnout, čímž je vyřazen z daného kola hry. Lovící účastník se musí vrátit zpět do své části hřiště, dokud mu nedojde dech. Strany se střídají. Dané kolo vyhrává ta skupina, která pochytila dříve všechny protihráče. (Mazal, 1994)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Jak se vám tato pohybová hra líbila?

Znali jste ji?

Bylo to pro vás uvolňující po tak těžkých tématech?

Prostředí: Zahrada nebo tělocvična.

Potřebný čas: 30 minut

Rizika: Účastníci mohou upadnout. Účastníci mohou mít slabý dech. Účastníci se mohou zranit.

Návrh preventivních opatření rizik: Je potřeba upozornit účastníky, aby při hře šetřili svým dechem a záměrně ostatní chytáním neshazovali. Pokud nastane situace, že který účastník opakovaně záměrně shazuje ostatní účastníky, je z této hry vyloučen.

Výstup: Evaluace v rámci proběhlého dne.

Pauza na toaletu, pitný režim, namazání SPF krémem, vymezený čas 10 minut.

Aktivita: Jak zní můj hlas

Cíl: Účastníci si prostřednictvím hry s hlasem uvědomí sílu nonverbální komunikace.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník si uvědomuje tón hlasu.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník mění svůj tón hlasu.

Postup: Účastníci utvoří dvojce. Dvojce se vytvoří způsobem, že si účastníci stoupnou do řady podle délky vlasů od nejkratších po nejdelší a vždy dva stojící vedle sebe budou ve dvojici. Aktivita začíná tím, že první z dvojce bude říkat po dobu 1 minuty milým a přívětivým hlasem věty „Dobré ráno“, „Máš hezké triko.“, „Jsem rád, že jsme se tu potkali.“, ... Následně po dobu další jedné minuty bude říkat tvrdým a ostrým hlasem věty „Běž pryč.“, „Co tu chceš?“, „Nepatříš tu“, ... Poté se role vymění. Následně se bude hovořit o pocitech, které účastníci měli při jednotlivých stylech hlasu. (Vopel, 2007, s. 84)

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Evaluační otázky:

Kterým způsobem většinou mluvíte?

Cítili jste rozdíl v hlase?

Budete si od teď dávat větší pozor na tón hlasu?

Čí hlas máte rádi a či naopak ne?

Co se vám líbí na hlasu vedoucích? Co naopak ne?

Prostředí: Místnost nebo zahrada.

Potřebný čas: 20 minut

Rizika: Účastníci mohou věty užité při aktivitě vzít osobně. Účastníci se mohou ostýchat měnit svůj tón hlasu.

Návrh preventivních opatření rizik: Pokud aktivita některého účastníka moc zasáhne, je potřeba si již v průběhu hry pohovořit o jeho emocích, které aktivita vyvolala.

Výstup: Evaluace v rámci proběhlého dne.

Oběd, toaleta potřebný čas 45 minut.

Po návratu z oběda asi ve 12:15 hodin účastníci objeví na dveřích družiny dopis ve znění:

„Milí táborníci,

čeká na Vás cesta, která prověří Váš postřeh, vytrvalost, znalosti, důvtip a odhodlanost. V nedalekém háji se totiž dle legendy skrývá tajemná truhlice s pokladem a čeká na své objevení. Budete jejími objeviteli právě vy? Ale pozor, abyste truhlici našli, nebude to vůbec jednoduché. Musí se překonat několik zapeklitých výzev! Pokud chcete poklad zkusit najít, vydejte se na místo, kde lidé často čekají a naštěstí se většinou i dočkají. Na vyhledání tohoto místa máte čas, než odbije celá hodina. Přeji hodně štěstí.

Anonym“

Aktivita: Cesta autobusem z Těšetic do Ústí

Potřebný čas 30 minut

Aktivita:

Aktivita: Honba za pokladem

Cíl: Účastníci hledají cestu vyznačenou fáborkami na které naleznou osm stanovišti. Na stanovištích řeší úkoly, aby získali tajenku a mohli tak získat poklad.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník hledá cestu. Účastník odpovídá na otázky.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník sleduje fáborgy.

Postup: Vedoucí připraví trasu od autobusové zastávky „Ústín, restaurace“, která bude značena fáborgami, přičemž dle uvážení rozloží jednotlivá stanoviště, jejichž seznam je v příloze č. 41. Odpovědi z jednotlivých stanovišť se zaznačí do záznamového archu, který lze nalézt v příloze č. 42. Pokladem budou obrázky zmrzliny v truhle, které účastníci v občerstvení na benzinové stanici po svačině promění v reálnou zmrzlinu. Vzor zmrzlin k rozstříhání viz příloha č. 43. Trasa musí být rozvržena tak, aby se stanoviště nacházela v hájku a konec čili truhlice, byla umístěna v přístřešku na střešnici.

Na prvním stanovišti účastníci uvidí čtyři přísloví, která mají za úkol pojmenovat. Jedná se o „Bez práce nejsou koláče“, „Darovanému koni za zuby nehleď.“, „Kdo jiném jámu kopá, sám do ní padá.“ a „Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše.“. Následně dle pokynů vyberou to přísloví, která se skládá ze tří slov, čímž je přísloví „Bez práce nejsou koláče.“. A z něj zapíší třetí písmeno do záznamového archu. List tohoto stanoviště lze vidět v příloze č. 44.

Účastníci budou mít na druhém stanovišti k dispozici list, viz příloha č. 45, ve kterém budou hledat nejčtenější písmeno, které následně zapíší do záznamového archu.

Třetí stanoviště, viz příloha č. 46, účastníkům přinese úkol, v němž by měli správně seřadit jednotlivé části zdravotnického výkonu a rozpoznat, že se jedná o odběr krve. Poslední písmeno prvního slova, čímž je „odběr“, zapíší do záznamového archu.

Čtvrté stanoviště již je poněkud složitější, zaměřeno na logické myšlení. Je k vidění v příloze č. 47. Účastníci mají přijít na systém, že písmeno v abecedě A = 01 a písmeno Z = 26, přičemž vznikne slovo, ze kterého mají použít zvýrazněné první písmeno (Z) do záznamového archu.

Další stanoviště číslo pět je také číselně orientované, viz příloha č. 48. Úkolem účastníků je vyluštit SMS zprávu prostřednictvím čísel. Mobilní telefon na obrázku slouží jako nápověda. Písmeno patřící do tabulky je zvýrazněno.

Ve stanovišti číslo šest se nachází celkem osm obrázků orgánům, ke kterým jsou přiřazena písmena. Účastníci mají vybrat, který orgán ke ve skutečnosti v lidském těle nejmenší a jemu přiřazené číslo zaznamenat do záznamového archu. Je jím oko. List ke stanovišti je k nalezení v příloze č. 49.

Sedmé stanoviště, které je k dohledání v příloze č. 50, je na téma zdravotnických pomůcek, které mají účastníci za úkol pojmenovat. Následně vyberou pomůcku, která začíná na písmeno l, tedy lékárníčka, a písmeno označené tečkou zapíše do záznamového archu.

Poslední, tedy osmé stanoviště, je k vidění v příloze č. 51. Úkolem účastníků je poskládat písmena tak, aby vzniklo slovo „náplast“. Sedmé písmeno z tohoto slova použijí k zapsání do záznamového archu.

Jakmile účastníci vyluští všechna stanoviště, získají tajenku v podobě slova „zmrzlina“. Následně budou mít prostor ke hledání truhly, ve které budou ukryty kartičky s obrázkem zmrzliny, jedna kartička pro každého účastníka. Tu v další fázi programu budou moci směnit za zmrzlinu reálnou.

Potřebné pomůcky: Koláč, zkmavka, náplast, vytisknutá a zalaminovaná zadání, záznamový arch pro každou skupinu, psací potřeby, obrázek zmrzliny pro každého účastníka, truhla.

Evaluační otázky:

Které stanoviště vás bavilo nejvíce a které naopak nejméně?

Měli jste radost z nalezeného pokladu?

Prostředí: Venkovní.

Potřebný čas: 70 minut

Rizika: Účastníci zabloudí. Účastníci nevyluští tajenku.

Návrh preventivních opatření rizik: U každé skupinky musí být přítomen vedoucí nebo asistent, který má u sebe mobilní telefon pro případ potřeby. V případě, že účastníci budou mít problém s vyluštěním tajenky, doprovázející vedoucí nebo asistent může v případě potřeby napovědět.

Výstup: Záznamový arch s tajenkami.

Proměnění papírové zmrzliny ve skutečnou zmrzlinu na benzinové stanici, vyhrazený čas včetně přesunu 20 minut

Svačina, vymezený čas 15 minut

Aktivita: Táborák

Cíl: Účastníci společně s vedoucím založí táborák a zazpívají za doprovodu kytary táborové písně.

Kognitivní cíl (výsledek): Účastník ví, jak se zakládá táborákový oheň.

Psychomotorický cíl (výsledek): Účastník zakládá oheň. Účastník zpívá táborové písně.

Postup: Účastníci společně s vedoucím připraví místo ohniště a nasbírají dřevo. Poté do ohniště položí papír na podpal a malé kousky dřeva. Vedoucí papír zapálí. Od této chvíle se musí dbát zvýšené opatrnosti. Následně se bude oheň udržovat. Při udržování ohně vedoucí hraje na kytaru táborové písně, přičemž účastníci zpívají.

Potřebné pomůcky: Ohniště, papír na podpal, dřevo, sirky, kytara, zpěvník.

Evaluační otázky:

Myslíte, že byste dokázali rozdělat oheň ve volné přírodě?

Jaké znáte táborové písničky?

Prostřední: Venkovní s ohništěm.

Potřebný čas: 45 minut

Rizika: Účastníci se mohou při přípravě ohniště zranit. Účastníci si mohou zadřít třísku. Účastníci se mohou popálit o oheň. Účastníci se mohou nadýchat kouře. Účastníci si mohou zašpinit oblečení. Účastníci se mohou bát ohně.

Návrh preventivních opatření rizik: Účastníky je před zahájením aktivity nutno seznámit s bezpečnostními zásadami. Účastníci musí být pod neustálým dozorem.

Výstup: Vytvořené ohniště účastníky.

Evaluace proběhlého dne

Postup: Účastníci sedí v kruhu. Vedoucí se zeptá, jak by ohodnotili jedním slovem danou aktivitu. Nikdo odpověď neříká nahlas. Je vybrán jeden účastník, který svou odpověď pošle tichou poštou pomocí šeptání do ucha. Jakmile dané slovo projde celým kruhem, začínající účastník zhodnotí, jestli se slovo pozměnilo, či nikoli. Následně se určí všichni účastníci dohromady, zda je slovo pozitivní, nebo negativní. Poté zvednutím své ruky odpověď ztvdí ten, který s ním souhlasí. Počet zvednutých rukou ku nezvednutým je kvantitativním hodnocením dané aktivity.

Potřebné pomůcky: Nejsou potřeba žádné pomůcky.

Závěr tábora

Rozloučení se s účastníky, rozdání pamětních listů, jejichž vzor je k nalezení v příloze č. 52, zhodnocení tábora, evaluace aktivit.

Potřebný čas 30 minut (16:00-16:30)

Odchod účastníků, volná zábava 16:30-18:00

Přihláška na letní příměstský tábor pro děti z pěstounských rodin Těšetice

Jméno a příjmení dítěte:

Datum narození:

Bydliště:

Zdravotní pojišťovna:

Doprovázející organizace:

Kontakt na pěstouna

Jméno:

Telefonní číslo:

E-mail:

Prohlášení pěstouna k odchodu dítěte z tábora

Dítě mohou z tábora vyzvedávat následující osoby:

Pěstoun **SOUHLASÍ** / **NESOUHLASÍ** (prosím zatrhněte) s pořizováním fotografií, obrazových a zvukových záznamů dítěte. Záznamy mohou být použity za účelem propagace, informování veřejnosti a úřadů o naší činnosti.

Dávám souhlas ke zpracování a evidování osobních údajů ve smyslu všech ustanoveních zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů v platném znění a zákona č. 133/2000 Sb. o evidenci obyvatel v platném znění.

V

dne

.....

Podpis pěstouna

Příloha č. 3 Zdravotní způsobilost dítěte

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ O ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI A BEZINFEKČNOSTI DÍTĚTE

Já, (jméno pěstouna)

čestně prohlašuji,

že dítě
narozené
které má uzavřené zdravotní pojištění u pojišťovny

je zdravotně způsobilé pro účast na příměstském táboře pro děti z pěstounských rodin v Těšeticích.
Prohlašuji, že je výše uvedené dítě způsobilé absolvovat tábor bez nebezpečí poškození jeho zdraví.
Prohlašuji, že výše uvedené dítě nejeví známky infekčního onemocnění a není mi známo,
že v posledních dvou týdnech přišlo do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí.

Zde uveďte potřebné informace, pokud má dítě alergii, užívá léky, či má jiná zdravotní omezení:

• Speciální potřeby:

.....

• Alergie (včelí bodnutí, trávy, pylý, ...):

.....

• Dlouhodobě / krátkodobě užívané léky (název, dávkování (množství + čas) a způsob podání):

.....

• Dítě nesmí užívat léčiva (např. alergie na jod (dezinfekce), ...):

.....

• Jiná pro účast na táboře významná zdravotní omezení (např. astma, ...):

.....

• Speciální výživa dítěte ze zdravotní indikace (např. celiakie, diabetes mellitus 1. typu, ...)

.....

• Jiné důležité informace:

.....

V dne

Podpis pěstouna

Zdroj: vlastní zpracování

Dotazník pro pěstouny

Jméno účastníka, za kterého dotazník vyplňujete:

1. Dítě některé další účastníky znalo již před začátkem tábora
 - Ano
 - Ne

2. Dítě na táboře navázalo přátelské kontakty, o kterých večer hovořilo
 - Ano
 - Ne

3. Dítě jste si vyzvedávali večer po táboře z hlediska energie
 - Unavené
 - V běžném rozpoložení
 - Plné energie

4. Jaké emoce dítě z tábora projevovalo? (můžete zatrhnout i více odpovědí)
 - Štěstí
 - Smutek
 - Zármutek
 - Strach
 - Spokojenost
 - Neprojevovalo žádné emoce

5. Využili byste možnosti obdobného tábora i příští rok?
 - Ano
 - Ne
 - Ještě nevíme

6. Prostor pro poznámky:

Dotazník pro účastníky tábora

Jméno účastníka, který dotazník vyplňuje:

- 1) Jak jsi se cítil před táborem?
 - Moc jsem se těšil/a
 - Trošku jsem se těšil/a
 - Bylo mi to jedno
 - Trošku jsem se bál/a
 - Moc jsem se bál/a

 - 2) Jaké to bylo první den tábora?
 - Již od rána jsem se cítil/a dobře
 - Až ke konci prvního dne jsem se cítil/a dobře
 - Vůbec jsem se necítil/a dobře
 - Styděl/a jsem se ostatních dětí
 - Bál/a jsem se ostatních dětí

 - 3) Jaké to bylo v průběhu tábora?
 - Moc mě to bavilo
 - Docela mě to bavilo
 - Bylo mi to jedno
 - Byla to trošku nuda
 - Vůbec se mi nelíbilo

 - 4) Jaké to je poslední den tábora?
 - Již se těším domů
 - Je mi jedno, jestli jsem na táboře, nebo doma
 - Nechce se mi jet domů, tábor byl super

 - 5) Našel/našla sis na táboře nějaké kamarády?
 - Ano
 - Ne

 - 6) Jel/a bys na podobný tábor znovu?
 - Ano
 - Ne
 - Nevím
-

NÁRAMEK PŘÁTELSTVÍ

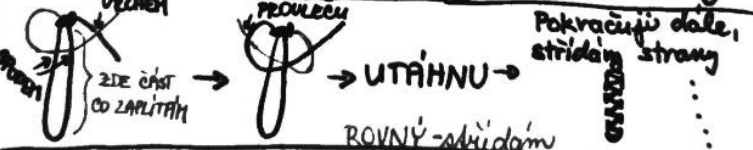
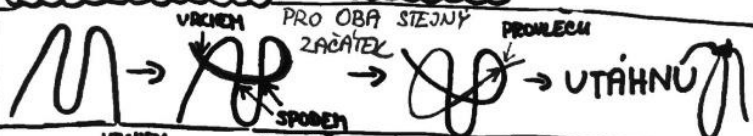
kartonové kolečko, 8 nástřihů, uprostřed díra. 7 bavlnek se prostrčí středem a zavaží se. Jednotlivé bavlnky zachytíme do zářezů. 1 zůstane volná.

Od volného odpočítáme 3 a tuto bavlnku do něj zachytíme. Opakujeme.

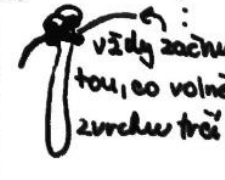

PŘÍVEŠEK Z PARAKORDU

ROVNÝ-KOBRA + TOČENÝ

u točeného začínám vždy stejnou stranou, nestřídám je.
konec ustrihneme a zatajíme.

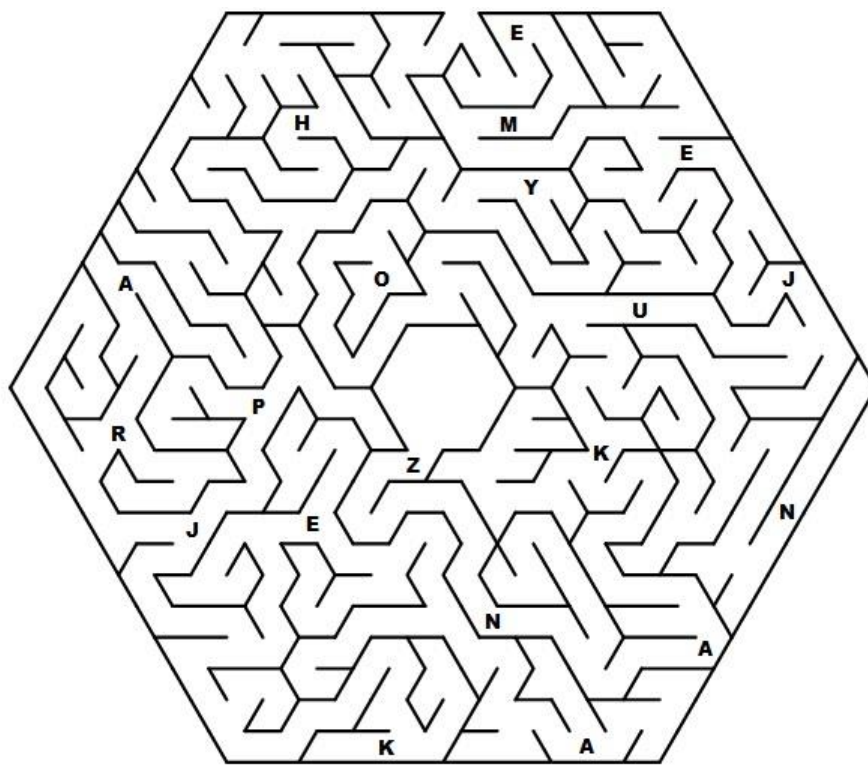

Příloha č. 7 Emoji

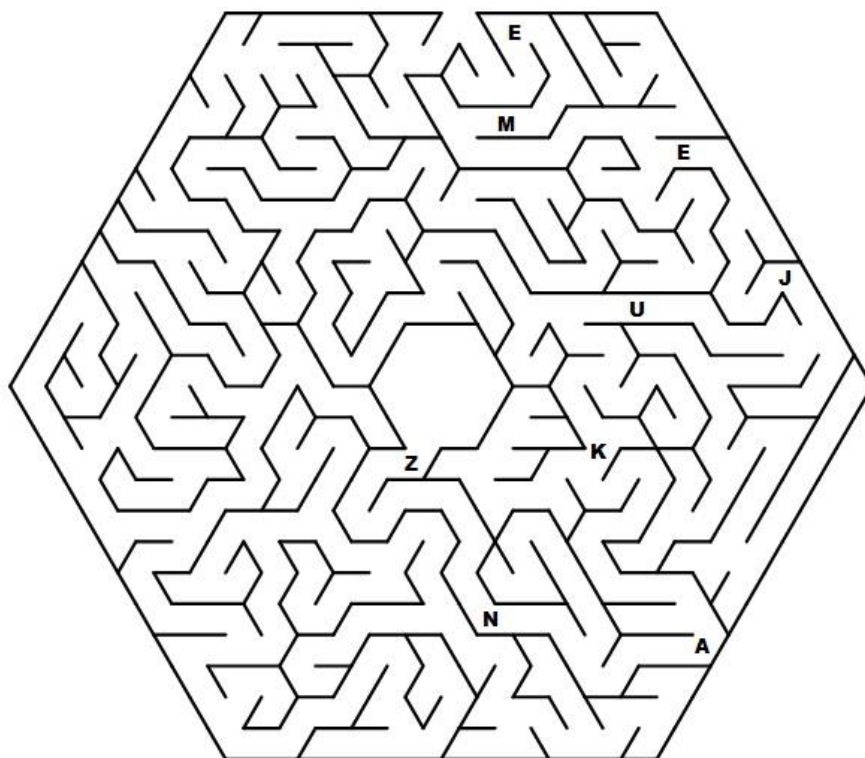
Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 8 Obrázek bludiště

Zdroj: Maze generator (1999)

Příloha č. 9 Obrázek bludiště řešení

Zdroj: Maze generator (1999)

Příloha č. 10 Tabulka pojmů pro hru pantomima

Kočka	Pes
Kůň	Želva
Jednorozec	Učitel
Stůl	Sprchování
Malování	Televize
Běhání	Zpívání
Kotoul	Čtení
Potápění	Počítání

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 11 Tabulka jako formulář pro hru Jaký jsem?

Jmenuji se:	
Můj věk:	
Má barva očí:	
Má barva vlasů:	
Moje oblíbené jídlo:	
Moje oblíbené zvíře:	
Můj oblíbený film:	
Až vyrostu, chci být:	
Moje oblíbená hra:	
Můj nejlepší kamarád se jmenuje:	
Mé oblíbené město:	
Líbí se mi na mně:	
Nejlépe ze všeho umím:	

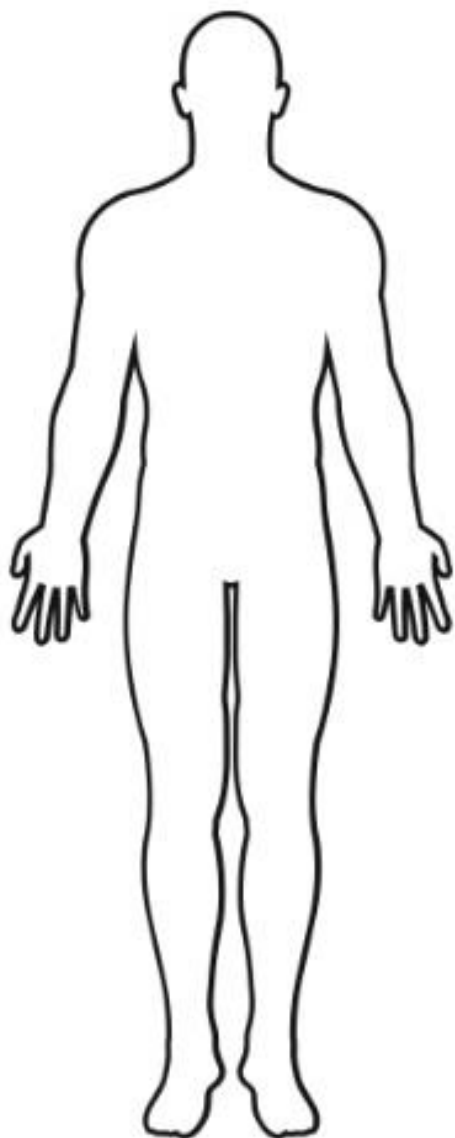
Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 12 Obrázek kartiček ke hře Orgány lidského těla

Skládá se ze dvou síní a dvou komor. Pumpuje krev do krevního oběhu.	SRDCE
Očišťují krev od škodlivin.	JÁTRA
Odvádí z těla nestrávené zbytky potravy.	STŘEVO
Řídí činnost těla. Umožňuje myšlení.	MOZEK
Dodávají do krve kyslík. Dýcháme pomocí nich.	PLÍCE
Tvoří moč. Je to párový orgán.	LEDVINY
Zpracovává potravu.	ŽALUDEK

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

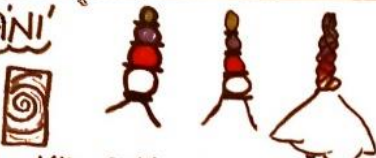
Příloha č. 13 Silueta lidského těla

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

BATIKOVÁNÍ

KRUHY
V místě, kde chceme střed kruhu uchopíme látku. Stočíme ji a pevně ovažeme.

VRAPOVÁNÍ
Od kraje zřasíme jako harmoniku do úzkého pruhu. Řídce ovažeme.

PROUŽKY
Z látky uděláme ručičku a zavažeme.

ABSTRAKTNÍ
Látku nepravidelně smuchtláme do kuličky a pevně omotáme.

SPIRÁLA
Látku uprostřed uchopíme a točíme.

TEČKY
1 gumička

KVĚTY
2 gumičky

Příloha č. 15 Obrázek možnosti schnutí batikovaných tašek

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 16 Obrázek návrhu na diplom z minigolfového turnaje

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

STRČ PRST SKRZ KRK

(v programu Sibelius zapsala Jana Štrbová)

Vesele

D⁷

tradicional, text: Karel a Jitka Tampierovi

ref.: Strč prst skrz krk zře-tel-ně nám pře-ří-kej, strč prst skrz krk zře-tel-ně nám pře-ří-kej,
strč prst skrz krk zře - tel - ně nám pře - ří - kej, bu - deš jed - nou
zpě - vák ve - li - kej, ba jo!

dalajláma=duchovní i světská hlava Tibetu
kaplan=mladší kněz, pomocník na faře
Kyklop=v řeckém bájesloví jednoooký obr

1. /: Na evičišti čtyři sviští piští./ Těším se na lekci příští, ach, jo!
2. /: Dalajláma v lomu láme slámu./ Já si na tom jazyk zlámu, ach, jo!
3. /: Jak Julie olejuje koleje./ Smrtelný pot ze mě leje, ach, jo!
4. /: Teď už umím kaplan plakal v kapli./ Hlasivky se mi ňák naply, ach, jo!
5. /: Od poklopu ku poklopu Kyklop kouli kouli./ Už mám na jazyku bouli, ach, jo!

Zdroj: Štrbová (b.d.)

Příloha č. 19 Obrázek kartiček ke hře Koření

Nové koření	Pepř
Bobkový list	Kmín
Majoránka	Badyán
Tymián	Skořice
Vanilka	Rozmarýn
Česnek	Muškatový oříšek
Hřebíček	Bazalka

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 20 Tabulka přehledu stanovišť hry Po stopách Josefa Máneše

Číslo stanoviště	Název stanoviště	Způsob luštění tajenky
1	Bludiště	Účastníci pomocí tužky spojí písmena v bludišti tak, aby vzniklo slovo, tedy tajenka. Tajenku poté vepíší do záznamového archu.
2	Římské číslice	Účastníci k sobě přiřadí kartičky tak, aby shodné arabské číslo bylo vedle čísla římského. Při správném sestavení kartiček uvidí tajenku, kterou zapíší do záznamového archu.
3	Tajná abeceda	Pomocí legendy účastníci vyluští text tajné abecedy. Po přepsání na volný papír odpoví na otázku pod textem a zapíší do záznamového archu.
4	Morseova abeceda	Účastníci pomocí legendy přepíší Morseovu abecedu do latinky. Výsledné slovo je tajenkou.
5	ABC kvíz	Účastníci odpoví na otázky a postupně si zapisují odpovědi do záznamového archu. V případě, že budou na otázky odpovídat správně, vzejde tajenka.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 21 Tabulka přehledu tajenek hry Po stopách Josefa Mánesa

Číslo stanoviště	Název stanoviště	Tajenka
1.	Bludiště	Josef Mánes
2.	římské číslice	Červená věž
3.	tajná abeceda	Volnější odpověď. Např. „Maloval portréty“, „Byl pozván hrabětem“.
4.	Morseova abeceda	Mánesův pavilon
5.	ABC	Dračí jeskyně

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 22 Obrázek záznamového archu pro hru po Stopách Josefa Mánese

Čechy pod Kosířem
Stanoviště:

1.....

2.....

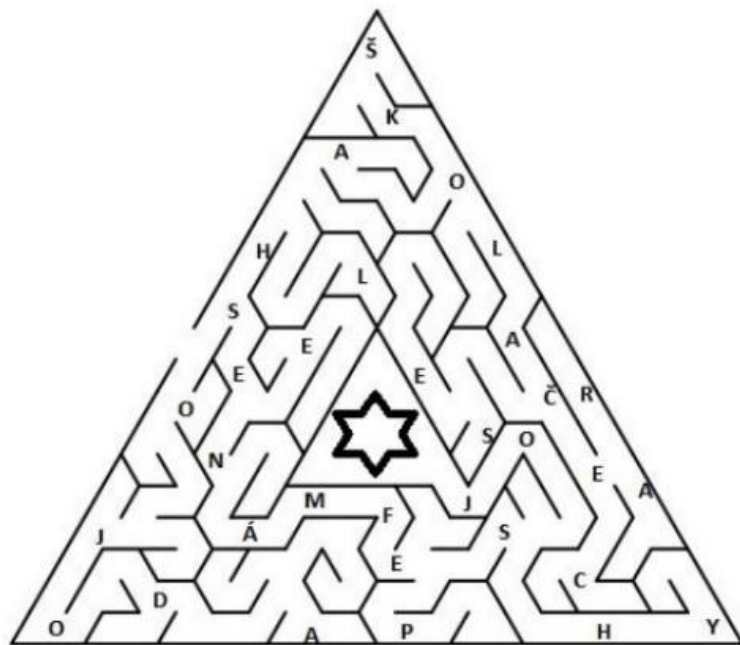
3.....

4.....

5.....

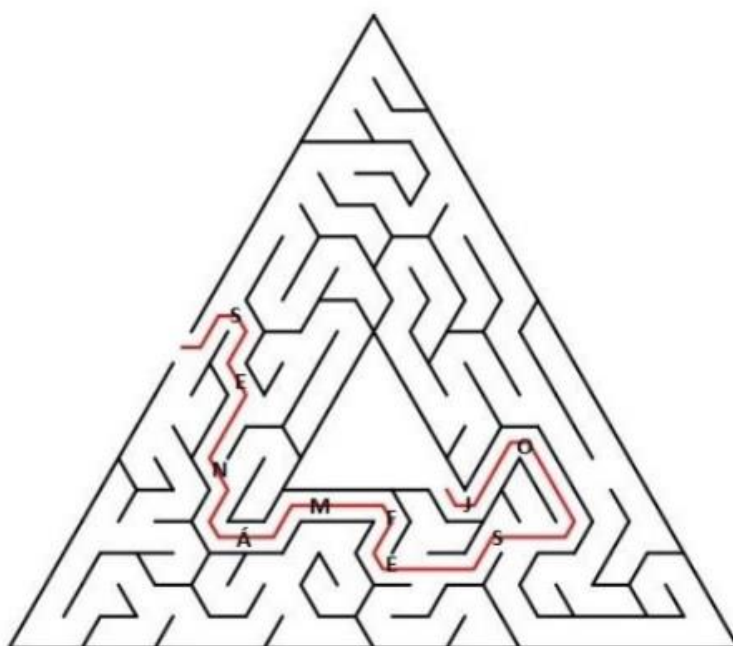
Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 23 Obrázek bludiště ke stanovišti č. 1 hry Po stopách Josefa Mánese

Zdroj: Maze generator, (1999)

Příloha č. 24 Obrázek řešení bludiště ke stanovišti č. 1 hry Po stopách Josefa Mánese

Zdroj: Maze generator (1999)

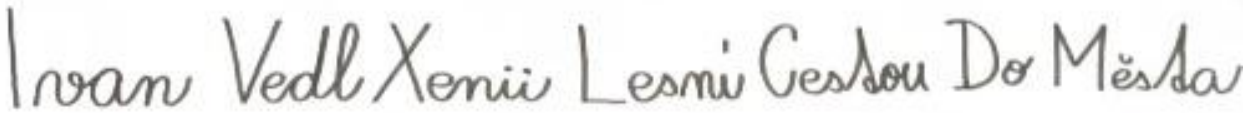
Příloha č. 25 Obrázek kartiček římských číslic ke stanovišti č. 2 hry Po stopách Josefa

Mánese

Č VII	7 E XI	11 L	50 V
IV	XV	XVIII	XII
4	15	18	12
R XXII	22 V LII	55 I	7 Ě
XX	2	C	M
20	II	100	1000
E XXXIV	34 N XIII	13 VI	19 XIX Z
VIII	D	VI	XVI
8	500	6	16
A' LXXII	72 IX	9 III	3

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 26 Obrázek nápovědy ke stanovišti č. 2 hry Po stopách Josefa Máneše

Ivan Vedl Xenii Lesni Cestou Do Města

1	5	10	50	100	500	1000

Zdroj: vlastní zpracování

000000 // 00000000 0000 0000 000000
00 000000. 0000 00 00000000 000000,
00000000 0000 00000000 0 00000000
00 00000000. 00 0000 00000000 000000
000000 00 000000 0000000000 0000
000000 000000 000000000000 0000
000000000000? 00000000 00 0000 00
0000000000 00000000 00000000 0000000000
00000000 - 00000000, 0000 0000000000
0000000000 000000000000.

CO DĚLAL JOSEF MÁNES
NA ZÁMKU?

Josef Mánes žil asi před 200 lety. Byl to český malíř, který se narodil i zemřel v Praze. Co ale dělal více než 20 let na zámku v Čechách pod Kosiřem? Tehdy si jej na zámek pozval hrabě Bedřich Silva-Tarouca, aby zhotovil rodinné portréty. Uchvátily ho ale i moravské kroje, díky čemuž vznikl cyklus maleb zvaný Hanácký rok.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 29 Obrázek legendy ke stanovišti č. 3 hry Po stopách Josefa Mánese

A		J		S	
B		K		T	
C		L		U	
D		M		V	
E		N		W	
F		O		X	
G		P		Y	
H		Q		Z	
I		R			

Zdroj: Bečvářová (2019)

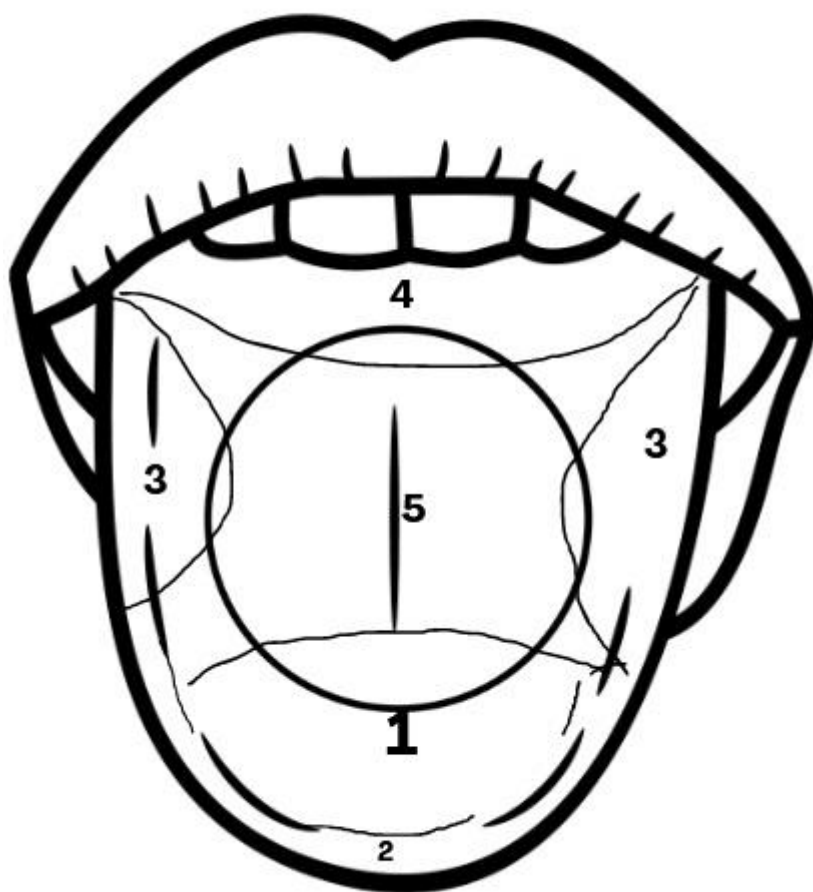
Příloha č. 31 Obrázek legendy ke stanovišti č. 4 hry Po stopách Josefa Mánese

A	·-	J	·- - - -	S	· · ·	1	·- - - - -
B	- · · ·	K	- · -	T	-	2	· - - - -
C	- · · · ·	L	· - · ·	U	· · -	3	· · · - -
D	- · ·	M	- -	V	· · · -	4	· · · · -
E	·	N	- ·	W	· - -	5	· · · · ·
F	· · · ·	O	- - -	X	- · · -	6	- · · · ·
G	- - ·	P	· - · · ·	Y	- · - -	7	- - · · ·
H	· · · ·	Q	- - - -	Z	- - · ·	8	- - - · ·
I	· ·	R	· - ·	0	- - - - -	9	- - - · · ·

Zdroj: Military Range (b.d.)

1. KTERÁ ŘEKA JE NEJDELŠÍ?
R ODRA
A MORAVA
D VLTAVA
2. NA OBRÁZKU JE:
R KRYCHLE
A HRANOL
D KVAĎR
-
3. SMÍCHÁNÍM MODRÉ A ČERVENÉ VZNIKNE BARVA:
A FIALOVÁ
E ŽLUTÁ
U ORANŽOVÁ
-
4. DCERA SESTRY MÉHO TÁTY JE MOJE:
P TETA
S SESTRA
Č SESTŘENICE
5. $14 + 7 - 5 - 5 + 1 =$
M 9
I 12
E 17
6. STRACH MÁ VELKÉ:
S NOHY
J OČI
V UŠI
7. NEKUPUJ ZAJÍCE V
I TRNÍ
A RYCHLOSTI
E PYTLI
8. ROSTLINA SE JMENUJE:
S SNĚŽENKA
P VLČÍ MÁK
M KROKUS
9. LIŠKA OBECNÁ LATINSKY:
N BUBO BUBO
B CANIS LUPUS
K VULPES VULPES
10. HRÁČ NA LESNÍ ROH:
Y HORNISTA
I HORAL
Z LESÁK
11. DOMÁCKY JOSEF:
P DAVA
D VENCA
N PEPA
12. JUDr. JE DOKTOR:
S MEDICÍNY
K VĚD
E PRÁV

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 34 Braillovo písmo abeceda

A	Á	B	C	Č	D	Ď	E	É
Ě	F	G	H	I	Í	J	K	L
M	N	Ň	O	Ó	P	Q	R	Ř
S	Š	T	Ť	U	Ú	Ů	V	W
X	Y	Ý	Z	Ž	1	2	3	4
5	6	7	8	9	0			

Zdroj: Skaut středisko Lišák Neratovice (2021)

Příloha č. 36 Vzor pro krytky na oči

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 38 Oddělení nemocnice

STOMATOLOGIE	ZUBNÍ
ORL	UŠNÍ NOSNÍ KRČNÍ
PEDIATRIE	DĚTSKÉ ODDĚLENÍ
PNEUMOLOGIE	PLICNÍ ODDĚLENÍ
INTERNA	VNITŘNÍ LÉKAŘSTVÍ
ARO	ANESTEZIOLÓGICKO RESUSCITAČNÍ ODDĚLENÍ

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 39 Zdravotnické metody

EKG	
RENTGEN	
ULTRAZVUK	
MAGNETICKÁ REZONANCE	
CT	
LABORATORNÍ VÝLEDKY	

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

Příloha č. 40 Tabulka zadání k aktivitě Reálné situace

Bezvládně ležící člověk v parku.
Uvzněné auto na železničním přejezdu.
Sesunutá lavina v horách, nedaleko je přítomen turistický ukazatel.
Sršní hnízdo na půdě domu, sourozenec má silnou alergii na bodnutí hmyzem.
Hořící auto na ulici.
Osoba, která chce skočit z okna ze sedmého patra.
Loupežné přepadení na nádraží.
Kočka zaklíněná v kanalizaci.
Srážka dvou aut na silnici.
Krádež v obchodě.

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha č. 41 Tabulka tajenek jednotlivých stanovišť ke hře Honba za pokladem

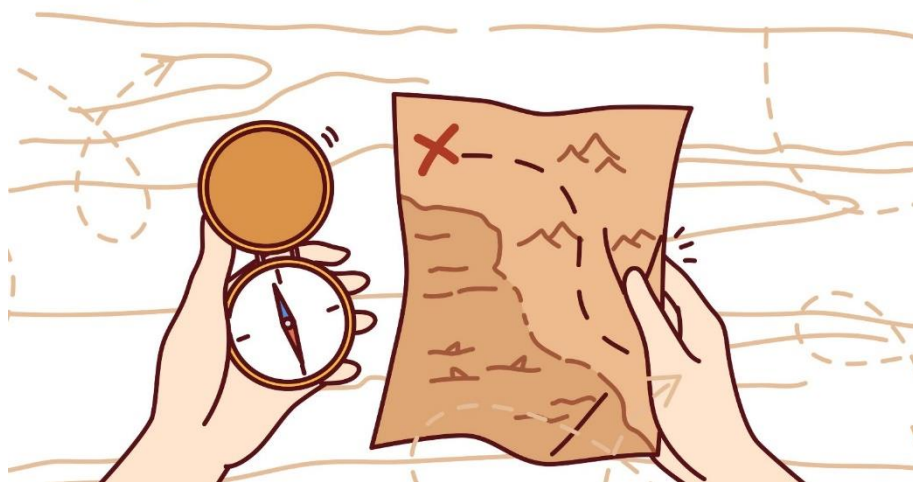
Číslo stanoviště	Řešení daného úkolu	Výsledné písmeno
1.	Bez práce nejsou koláče.	Z
2.	Nejčtetnější písmeno je M	M
3.	Odběr krve	R
4.	Zkumavka	Z
5.	Oftalmologie	L
6.	Oko = písmeno I	I
7.	Lékárnička	N
8.	Náplast	A

Zdroj: vlastní zpracování

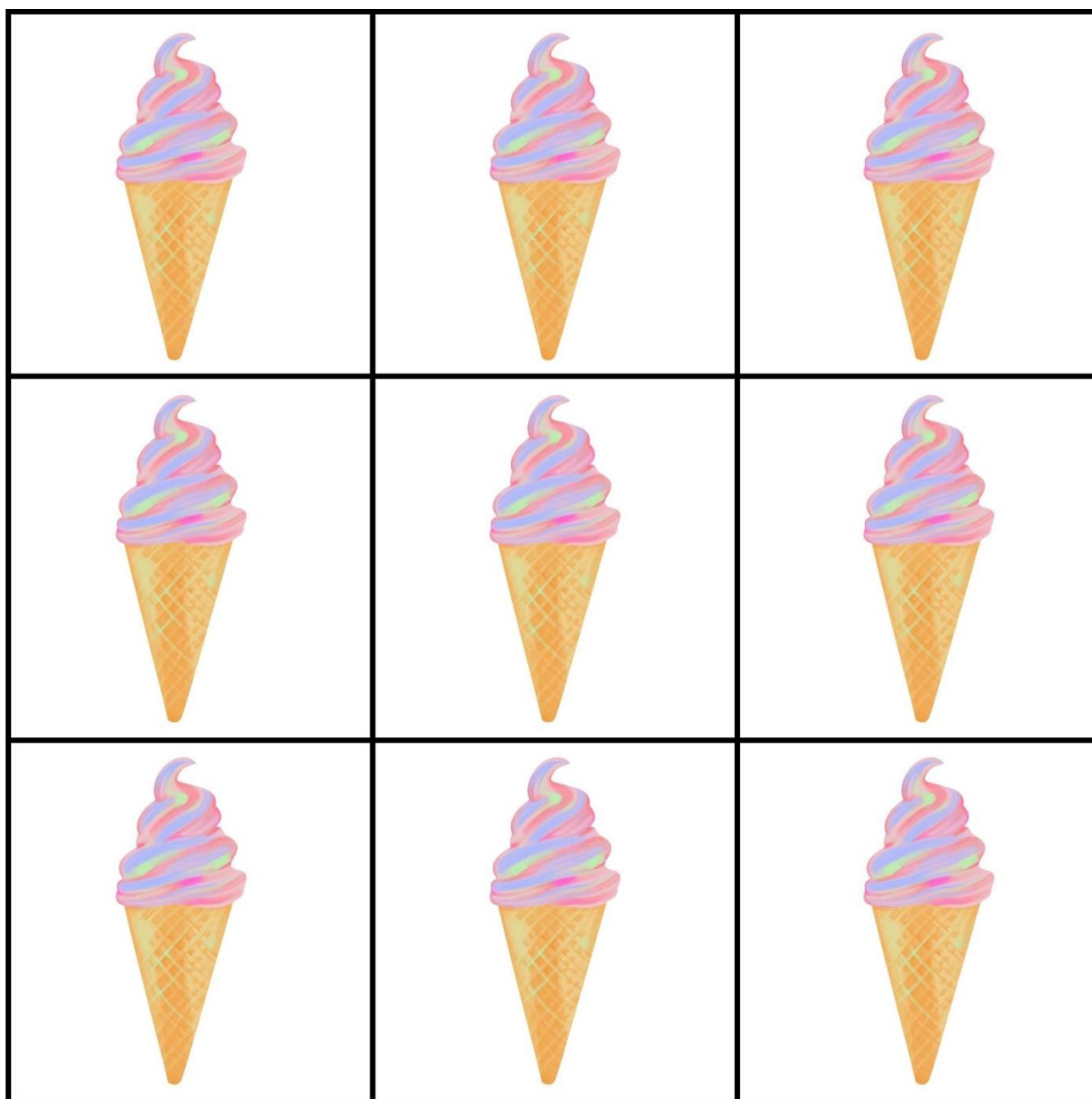
ZÁZNAMOVÝ ARCH

HONBA ZA POKLADEM

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

Příloha č. 43 Obrázek zmrzliny ke hře Honba za pokladem

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>

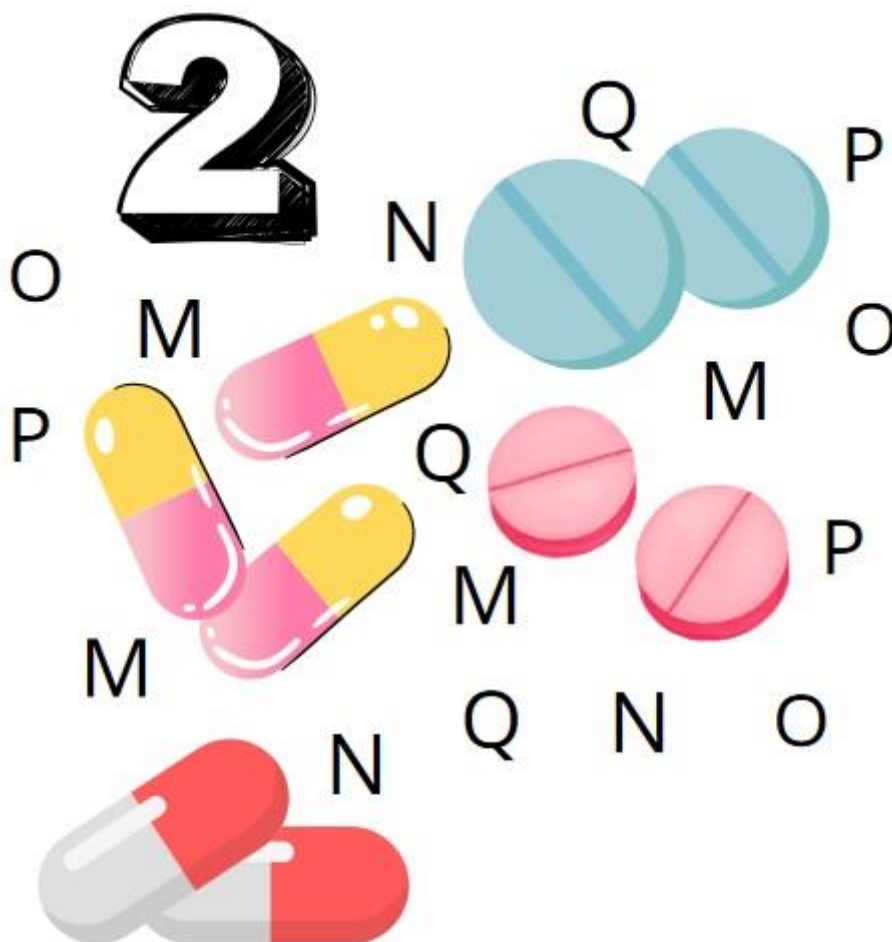

1

Každý kruh v sobě ukrývá přísloví. Poznej všechny a vyber to, které obsahuje celkem čtyři slova. Z něj zapiš do tajenky 3. písmeno.

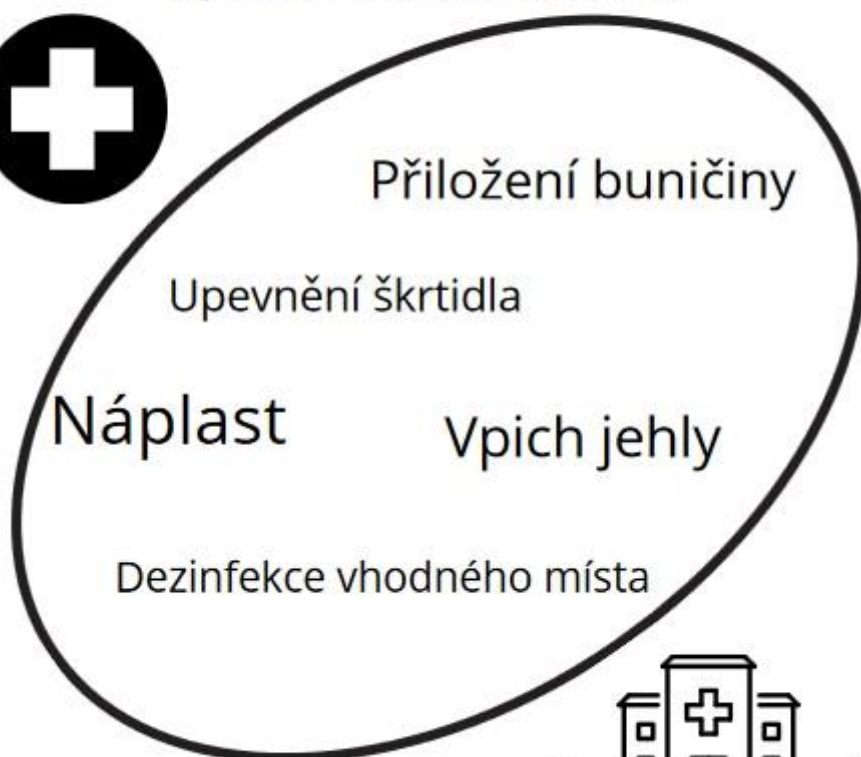

**Které písmeno je nejčastější?
Zapiš jej do záznamého archu!**

3

Jaký je zde popsán zdravotnický výkon? Seřaďte správně jednotlivé kroky a pojmenujte jej. Poslední písmeno prvního slova zapiště do záznamového archu.

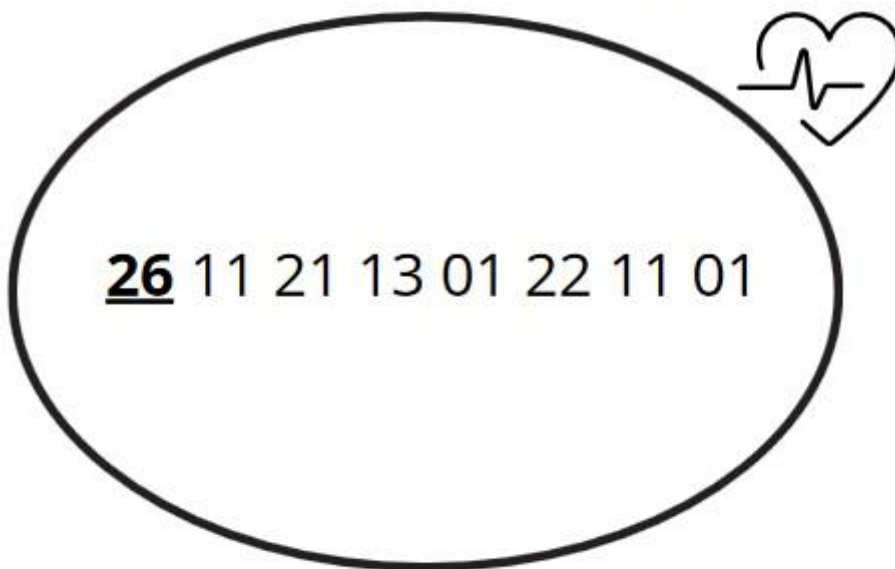

**Abeceda, to je věda,
bez ní se žít prostě
nedá, ...**

4

A co takhle abeceda z čísel?

Tučné písmeno zapište do tajenky.

P.S. Nepoužívejte ryze česká písmena a háčky!

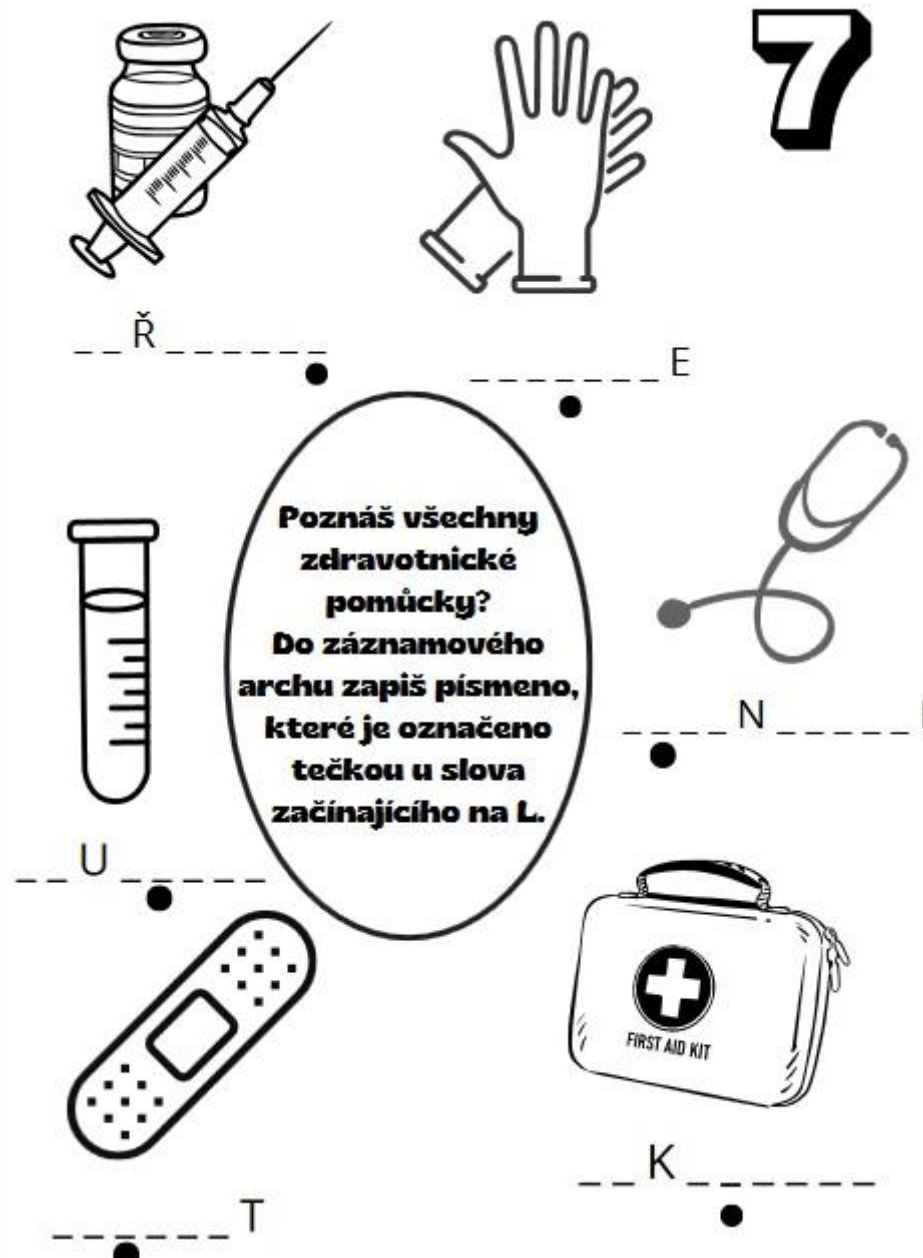
**Starší paní vám napsala SMS, že
vás čeká v nemocničním oddělení.
Na jaké oddělení půjdete?**

666 333 8 2 555 6 666 555 666 4 444 33

**Který orgán na obrázcích je
ve skutečnosti nejmenší?
Jeho písmeno zapiš do
tajenky.**

7

Ř _____

_____ E

**Poznáš všechny zdravotnické pomůcky?
Do záznamového archu zapiš písmeno, které je označeno tečkou u slova začínajícího na L.**

_____ U _____

_____ N _____ P

_____ T _____

_____ K _____

8

**Správným seskládáním písmen
vznikne slovo, které se běžně
používá, když se stane úraz.**

**7. písmeno bude patřit do
tajenky.**

Á

L

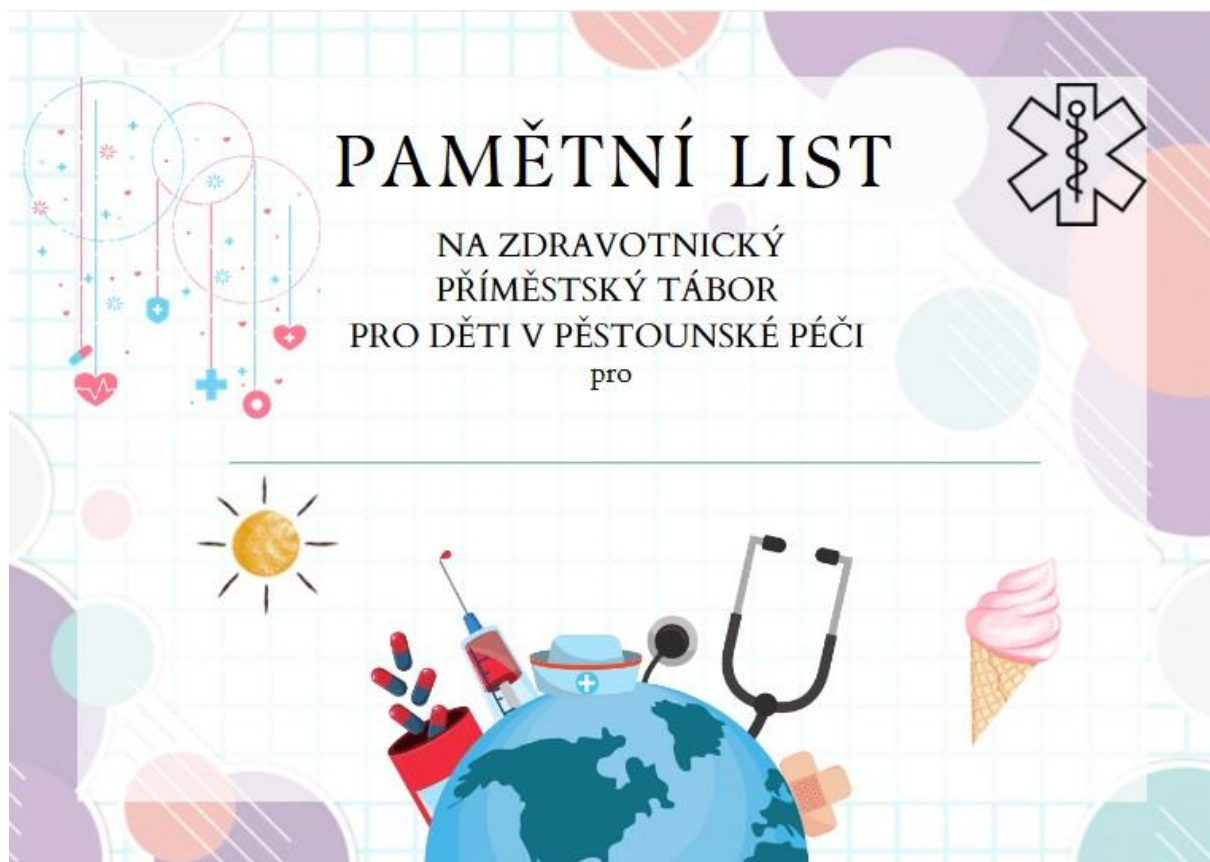
T

S

N

P

A

Zdroj: vlastní zpracování pomocí stránky <https://www.canva.com/>